

Vydává:
Centrum uměleckých aktivit,
příspěvková organizace
Tomkova 139/22, 500 03 Hradec Králové
ve spolupráci s Volným sdružením
východočeských divadelníků. Vychází 2x ročně.
Redakce: Kateřina Fikejzová Prouzová,
Lucie Kotěrová.
Grafická úprava: Jan Fikejz.
Tisk: FRONTE s.r.o.
Registrováno na MK ČR E 11424.
Vychází za finančního příspěví MK ČR.
Náklad 500 ks.
Neprošlo jazykovou úpravou.

www.vsvd.cz
www.cuahk.cz

amatéři
sobě

divadelní hromada

podzim
2025
č. XCII

Zpravodaj amatérských divadelníků, loutkářů a recitátorů ve východních Čechách
na pomezí Moravy a části Sudet.

živé
dědictví
UNESCO

amatéři sobě.

divadelní hromada

Zpravodaj amatérských divadelníků, loutkářů a recitátorů
ve východních Čechách, na pomezí Moravy a Sudet.

podzim
2025 **ma**
č. XCII

Vydává:
Centrum uměleckých aktivit,
příspěvková organizace
Tomkova 139/22, 500 03 Hradec Králové
ve spolupráci s Volným sdružením
východočeských divadelníků. Vychází 2x ročně.
Redakce: Kateřina Fikejzová Prouzová,
Lucie Kotěrová.
Grafická úprava: Jan Fikejz.
Tisk: FRONTE s.r.o.
Registrováno na MK ČR E 11424.
Vychází za finančního příspěví MK ČR.
Náklad 500 ks.
Neprošlo jazykovou úpravou.

www.vsvd.cz
www.cuahk.cz

ÚVODNÍK.....4

VE VOLNÉM STYLU

PŘEBÍRÁM ŠTAFETU.....5

VSVD MÁ NOVÉ VEDENÍ.....6

PLÁNY VSVD PRO ROK 2026.....6

DĚRAVÁ VOPONA. NOVÝ ČLEN VSVD.....8

POZVÁNKA NA VALNOU HROMADU VSVD.....8

V CENTRU DĚNÍ

ČERVENÝ KOSTELEČEK 2026 - PROGRAM.....10

OKÉNKO JARDY SOUČKA ANEB O VZDĚLÁVÁNÍ.....11

PRKNA PRAŠTĚLA

DVOJNÁSOBNÁ OSLAVA V KOSTELCI 14

KOSTELECKÉ DIVADLO MÁ BUDOUCNOST.....14

VICENŮV BULLETIN 16

ŘEČI OVLÁDLY KOLÁROVO DIVADLO.....17

NODIVSE STÁLE V PROCESU.....18

25 LET ODVAHY A HLEDÁNÍ.....19

EXIL VE ZNAMENÍ PROMĚNY.....20

BYLO NÁS PĚT V DOBRUŠCE.....21

CO SE DĚJE NA VYSOČINĚ.....22

CO JE NOVÉHO V HEŘMANOVĚ MĚSTCI.....23

LESNĚNKA V REŽII HRRR.....23

NIC KALÝHO Z PODŽALÝHO.....24

VÁNOČNÍ HRA Z HRONOVA.....25

SMETANA ZNĚL POD HIMALÁJEMI.....25

DOSPĚLÍ (PRO RADOST) DĚTEM.....26

PERNŠTEJNLOVE 2025.....27

EJHLE, LOUTKA 2025.....28

KLICPERŮV CHLUMEC 2025.....28

PLNÉ HLEDIŠTĚ V TÝNIŠTI.....29

MEZIMĚSTSKÉ DIVADELNÍ HRY.....29

SYMPOSION.....30

ERBENŮV MILETÍN.....30

OSOBNOSTI

JIŘÍ KAŠPAR.....31

ANTRÉ

DATABÁZE ČESKÉHO AMATÉRSKÉHO DIVADLA.....32

LUKÁŠ KMÍNEK, TOMÁŠ NOVOTNÝ.....33

MAGDALENA KYNČLOVÁ.....34

MARTIN KLAPIL.....35

PETR DUDÁČEK.....35

ROMANA HLUBUČKOVÁ.....36

ŠTĚPÁN MACURA.....37

JIŘINA VACKOVÁ.....37

JAKUB HULÁK.....38

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

DĚTSKÁ SCÉNA 39

MLADÁ SCÉNA 41

LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM.....41

DIVADELNÍ PIKNIK V MOSTĚ.....46

JIRÁSKŮV HRONOV.....49

FEMAD.....56

KRAKONOŠŮV DIVADELNÍ PODZIM.....57

DIVADELNÍ FIMFÁRUM V ČESKÉM KRUMLOVĚ.....59

RAČTE VSTOUPIT

GRAND FESTIVAL KOMEDIE.....61

KOMEDIE PO ISLANDSKU.....62

ŠKOLA HRON V DRAKU.....63

KABARET KÖNIGGRÄTZ.....63

VE SLUŽBÁCH THÁLIE

EMA ZÁMEČNÍKOVÁ 70.....64

JAROSLAV HUBENÝ 70.....65

MIMO RUBRIKY

RUDOLF ADLER.....66

JSME NA SEZNAMU UNESCO.....66

AMATÉRSKÉ DIVADLO JAKO FENOMÉN.....67

ČESKO-POLSKÉ SETKÁNÍ DIVADELNÍKŮ.....69

01/ ÚVODNÍK

Tak nám začíná vládnout zima. Pro nás divadelníky to bývá čas sklizně. Probíráme a hodnotíme odehraná představení, výsledky z přehlídek, plánujeme možné výhledy do příštího roku a těšíme se na vánoční či novoroční večírky.

Je to ale také období, kdy se kompletují vyúčtování za granty a připravují žádosti o ty nové. V tomhle čase často slychávám od své ženy, která se stará o naši spolkovou administrativu a mívá doma rozložené stohy popsaných papírů, větu: „Ty se k tomu ani nepřibližuj. Znáš se, zase se vytočíš a jednou to s tebou sekne“. No, očividně mě má za ta léta přečteného dobře.

Jo, nezapírám, rozčiluje mě to. Znáte to nakonec všichni. Nebo alespoň ti z vás, kdo pořádají nějakou přehlídku či festiválek. Jeden rok můžete, jako náklad, dát do vyúčtování obcerstvení, další rok ne, abyste ho v tom následujícím dát zase mohli. A stejné je to s cestovným, náklady na ubytování, květinami a...a...a. Ty změny jsou každoroční, neodůvodněné a naprosto marginální z hlediska účetního. O to nepochopitelnější jsou pro nás, kteří ty formuláře zpracováváme. Zajímalo by mne, kdo je vymýšlí. A proč? Snad proto, aby nás donutili všechny ty úřednické elaboráty každoročně znovu a znovu detailně studovat? Nebo chce příslušný úředník vykázat nějakou činnost, aby si zasloužil prémii, nebo obhájil nepostradatelnost svého postu? Nevím, nerozumím, nechápu.

Jenže tím ten kolotoč nekončí. Většinou se najde položka, která nezapadá do žádné kolonky. Pak na vás vyskočí příkaz: „změnu popište v textové části“ (já vím není to doslovně tak, ale obsah sedí.) Tak zkusíte problém popsat, a ejhle – vyskočí další hláška: „byl překročen povolený počet znaků“. To už se mi většinou zrychluje tep a přestávám být slušný. Ale peníze jsou potřeba, tak nezbývá než hledat a hledat a zkracovat, až se vám podaří vtěsnat požadovanou odpověď do povoleného počtu znaků a doufat, že úřední šiml bude spokojen, takže vyúčtování nebo žádost nejsou v ohrožení. Někdy jsem v pokušení napsat ten popis morseovkou. Ti by čuměli.

Ano, je pravda, že ten, kdo peníze poskytuje, musí mít jistotu, že je nikdo nezneužil k něčemu, co s dotovanou činností nesouvisí. Ale všechno má své meze. Každá administrativa nastupuje s tím, jak nám chce všechno zjednodušit a přiblížit a ušetřit čas. Ale asi nikdy nemuseli ty svoje formuláře zpracovávat. Začínalo to před lety tím, že se k vyúčtování posílaly kopie dokladů. Pak nastal pokrok a byl vyžadován výpis z účtu. Když jsem dnes zjistil, že po mě letos úřad chce už i kopii příslušných stránek peněžního deníku, nepřispělo to k udržení mé vyrovnané psychiky. Tak jsem „úřad“ raději předal do povolanějších rukou (já vím, moc hrdinské to

není) a začal se raději připravovat na večerní zkoušku. Tohle je přece hlavní náplň naší činnosti. Nebo, alespoň by to tak být mělo. Kvůli divadlu přece tohle každoroční martyrium podstupujeme. Možná si úřední šiml myslí, že když bude dostatečně silně kopat, budeme si těch okamžiků, kdy vzniká nová hra, tak nějak víc vážit.

Věnujeme se koníčku, který je časově náročný. Cesta za premiérou přináší sama o sobě spoustu zatáček, kruhových objezdů a často i serpentín. Každý z nás má svou práci, rodinu, zdraví, takže nezdá se, že by nastanou situace, jejichž okamžité řešení je důležitější než zkouška v divadle.

Víte, že necháváte kolegy tak trochu na holičkách, protože přečíst náhradníkem jenom text k posunu nestačí. Většina to sice svým způsobem více či méně pochopí, ale maličký hrot tam přece jenom zůstává. A když se to párkrát opakuje, může hrot přerůst v ostří a emotivní výměna názorů je na světě. A když se sejde vhodná konstelace, může dokonce dojít na ultimáta. A netrvá dlouho, než se režisérovi z toho hodokvasu začne vařit mozek, má všeho dost, tak sklopne knihu, vynadá všem a jde trucovat. Když se vrátí, a on se nakonec vrátí vždycky, je kolektiv většinou stmelový. Samozřejmě proti němu, protože je k nim nespravedlivý a nedokáže patřičně ocenit jejich přínos a křičí na ně, což jejich citlivé dušičky irituje. . .

Ale všichni, i ti, kdo si to vědomě nepřiznají, mají rádi divadlo v celém procesu jeho tvorby, takže když nakonec, po všem tom stresu, nevděku, vyhocených diskusích i uražených odchodech, stojí po premiéře na děkovačce, je všechno zapomenuto, ledy roztávají a přichází ten vlahý pocit, kterým je zaplavuje energie přicházející od tleskajícího hlediště. Pocit, který nic nenahradí, pocit, který nejde koupit za žádné peníze, pocit, který dá zapomenout na všechny úřady světa.

A tak nezbývá než popřát, abyste si při vyplňování všech těch nesmyslných okének ve formulářích, vždycky vzpomněli, jaké to bylo, stát po premiéře na jevišti, před plným hledištěm které tleská.

Tak se mějte fanfárově, užívejte nadcházející svátky, těšte se na nové inscenace a na úspěchy na přehlídkách. I když... přehlídky, to je dobré téma, o nich vám možná někdy ještě něco napíšu. A na úplný závěr to nejdůležitější – mějte se rádi a buďte na sebe hodní.

Jaroslav Málek

02/ PŘEBÍRÁM ŠTAFETU

Milí divadelníci, přátelé, kamarádi a podporovatelé amatérského divadla,

nejprve bych vám všem chtěla upřímně poděkovat za důvěru, kterou jste mi dali tím, že jste mě zvolili do čela našeho sdružení. Je to pro mě pocta a zároveň závazek dělat vše pro to, abych tuto důvěru nezklamala.

Zároveň mi dovolu poděkovat člověku, který v posledních letech nesl zodpovědnost za chod našeho sdružení s obdivuhodnou energií. Pepa Kopecký odvedl kus pozitivní práce – ať už v organizaci akcí, komunikaci s institucemi nebo v péči o naši východočeskou divadelní rodinu. Pepo, děkuji za vedení, které bylo inspirací pro mnoho z nás, a věřím, že v našem společném snažení budeš nadále hrát důležitou roli.

Většina toho, co dnes v rámci sdružení funguje, je výsledkem dlouhodobé práce celého týmu i jednotlivců. Chci pokračovat v otevřené atmosféře, kterou se nám podařilo vybudovat – v prostředí, kde se každý může ozvat, sdílet nápad, navrhnout téma či nabídnout pomocnou ruku. Zároveň bych ráda společně s Centrem uměleckých aktivit (CUA) dál rozvíjela vzdělávací program pro členy sdružení, podporu mladých divadelníků a prohlubování dialogu napříč regionem včetně výměny zkušeností mezi soubory.

Volné sdružení východočeských divadelníků spolu-pořádá v průběhu roku mnoho přehlídek **amatérského divadla**, které nejsou jen soutěžními příležitostmi, ale hlavně momenty, kdy se naše divadelní rodina skutečně setkává. Ráda bych zdůraznila, že jejich hodnota nespočívá pouze v tom „přijet – odehrát – odjet“. To nejcennější vzniká mezi tím: když zůstáváme, sledujeme práci svých kolegů, diskutujeme, inspirujeme se a vzájemně se podporujeme. Právě tato setkávání dělají přehlídky živými a přínosnými – a přesně to bych chtěla v dalších letech posilovat.

Důležitou součástí naší činnosti je také spolupráce s institucemi, které pomáhají udržovat amatérské divadlo v živé a odborné formě – ať už jde o **CUA** nebo **NIKARTAMA**. Pro **Volné sdružení východočeských divadelníků** je jedním z hlavních cílů navázat intenzivnější spolupráci se **Svazem českých divadelních ochotníků (SČDO)** a **Amatérskou divadelní asociací (ADA)**.

Chtěla bych, aby se VSVD stalo jakýmsi mostem mezi jednotlivými soubory, odbornými organizacemi a veřejností, a tím pomohlo k dalšímu rozvoji amatérské divadelní scény nejen v tomto regionu, ale i na celostátní úrovni.

Ve východních Čechách jsou silné tradice divadelních festivalů a setkání amatérských souborů, ať postupové nebo jen prezentační v jednotlivých městech. Takové

Marcela Kollertová, předsedkyně VSVD.

akce umožňují souborům nejen ukázat svou práci, ale i navázat důležité kontakty a vyměnit si zkušenosti. Amatérské divadlo ve východních Čechách je dnes nesmírně pestré: máme tradiční soubory, nové progresivní skupiny, dětské a studentské kolektivy i odvážné experimentátory. Zároveň čelíme výzvám – personálním, prostorovým i generačním. O to důležitější je spolupráce, sdílení a vzájemná podpora. Jen tak zajistíme, že naše scéna zůstane živá.

Ráda bych vás všechny povzbudila: pište, ptejte se, navrhujte! Máte téma, které by stálo za otevření? Návrh na zlepšení? Potřebujete poradit nebo jen sdílet zkušenost? Sdružení je tu pro vás – a je silné jen tehdy, když mezi námi proudí komunikace.

Do příštích měsíců si přeji hlavně tři věci:

1. Abychom se navzájem více potkávali, nejen na jevišti, ale i v hledišti.
2. Abychom si dodávali odvahu tvořit, zkoušet nové věci a hledat nové cesty.
3. Aby se naše divadelní rodina dál rozvíjela, protože lidská setkání a sdílené zážitky jsou tím, co dává amatérskému divadlu jeho nezaměnitelnou sílu.

Děkuji vám ještě jednou za důvěru. Těším se na společnou cestu a na vše, co nás čeká. ZLOMTE VAZ!

Marcela Kollertová, předsedkyně VSVD

03/ VSVD MÁ NOVÉ VEDENÍ

Klicperův dům v Chlumci nad Cidlinou se v sobotu 20. září 2025 stal místem, kde se potkalo dvacet zástupců divadelních souborů z východních Čech. Na první pohled běžné setkání, ve skutečnosti ale důležitý okamžik pro celé VSVD. Nešlo totiž jen o shrnutí uplynulého roku, ale také o hledání dalšího směru a volbu lidí, kteří sdružení povedou v následujících letech.

Devět let práce a jedno velké poděkování

Hned v úvodu zazněl moment, který udával tón celé schůze. Josef Jan Kopecký oznámil, že po devíti letech předává funkci předsedy. Jeho rozhodnutí provázelo upřímné poděkování všech přítomných — nejen za vedení, ale i za energii, kterou VSVD dlouhodobě věnoval. Kopecký přesto z VSVD neodchází. Zůstává aktivním členem Rady a bude se dál podílet na chodu sdružení, jen už bez funkční zátěže.

Kam dál?

Po krátkém ohlédnutí se debata přirozeně stočila k financím. Probíraly se zkušenosti s granty a hlavně to, kde hledat nové možnosti podpory. Zazněl jeden důležitý směr: víc zapojit obce, v nichž jednotlivé soubory působí. A také novinka — VSVD poprvé žádá o podporu město Hradec Králové.

Byla to praktická debata, ne abstraktní teorie. Nešlo o „velká gesta“, ale o drobné, postupné kroky, které mají pomoci udržet a rozvíjet činnost sdružení.

Nové vedení, plynulá návaznost

Volba nového vedení proběhla klidně a jednoznačně. Předsedkyní se stala **Marcela Kollertová**, osobnost, kterou v amatérském divadle zná téměř každý. Třináct let vedla výkonnou produkci Jiráskova Hronova a dlouhodobě stojí za činností červenokosteleckého DS Na tahu.

Místopředsedkyní byla zvolena **Lucie Kotěřová** z NODIVSE, představitelka mladší generace. I to je součástí strategie VSVD: dát prostor lidem, kteří jednou ponesou štafetu dál.

Jednatelkou zůstává **Kateřina Fikejzová Prouzová**, jejíž práci dobře znají všichni, kdo se pohybují kolem krajských přehlídek.

Součástí setkání byla i schválená úprava stanov — nově mohou jménem spolku jednat předseda, místopředseda i jednatelka samostatně, což vedení zjednoduší a stabilizuje.

Nové tváře mezi soubory

VSVD zároveň přivítalo dva nové soubory z Hradce Králové — **Pathálie** a právě vzniklý soubor **Děravá Vořava**. Pathálie představily svou dosavadní tvorbu, Děravá Vořava zatím svou cestu teprve začíná. Přijetí bylo vstřícné, doplněné zvědavými otázkami a přiro-

zeným zájmem ostatních.

Podvečer u ohně

Po oficiální části následovalo opékání buřtů. Nebyla to jen povinná tečka, ale příjemné pokračování debat, které přes den zazněly. Mluvilo se dál — o divadle, o přehlídkách i o věcech, na které v jednacích místnostech nezbyl čas.

Co čeká VSVD dál

Nové vedení nezačíná od nuly. Marcela Kollertová už pracuje ve výboru Jiráskova Hronova a Lucie Kotěřová se zapojila do aktivit spojených s možným zápisem českého amatérského divadla na seznam UNESCO.

A ještě letos, **7. prosince 2025**, se Rada VSVD znovu sejde. Čeká ji příprava programu přehlídky v Červeném Kostelci 2026, přehled přehlídek v příštím roce, revize členské základny a také ohlédnutí za Divadelním piknikem v Mostě a Jiráskovým Hronovem. Téma UNESCO bude jedním z klíčových bodů.

Kateřina Fikejzová Prouzová

Kateřina Fikejzová Prouzová, jednatelka VSVD,
foto Tomáš Kubelka.

04/ PLÁNY VSVD PRO ROK 2026

Volné sdružení východočeských divadelníků vstupuje do roku 2026 s plánem, který potvrzuje, jak pestrý a živý je amatérský divadelní život v našem regionu. Činnosti pokrývají všechno od přehlídek a vzdělávání až po komunikaci s celostátními institucemi. Pro aktuální členy jde o přirozený rámec roku, pro nové zájemce o příležitost nahlédnout do toho, co VSVD nabízí.

Divadelní hromada a prostor pro sdílení

Časopis **Divadelní hromada** vydává Centrum uměleckých aktivit v Hradci Králové. Je to hlavní místo, kde VSVD sdílí informace i zkušenosti. V roce 2026 bude mít časopis dvě hlavní linie. Jarní a letní čísla se zaměří na

Lucie Kotěřová, místopředsedkyně VSVD, foto Tomáš Zeman.

postupové přehlídky, metodiku a představení souborů. Podzimní a zimní vydání přinesou ohlédnutí za celostátními festivaly a také zprávy o práci VSVD. Divadelní hromada je platformou pro inspiraci, vzájemné učení i jako důležitý prostor, kde se setkává divadlo amatérské, alternativní i dětské.

Poznat scénu a být blízko souborům

Jedním ze stěžejních úkolů VSVD je mapování divadelního života v regionu. Sdružení má celorepublikovou působnost, ale hlavní pozornost směřuje na někdejší Východočeský kraj – Královéhradecko, Pardubicko a část Vysočiny a Liberecka. Mapování znamená především pravidelný kontakt se soubory, jejich přímé oslovování a návštěvy představení. Na základě této dlouhodobé práce vznikají doporučení pro přehlídky, tipy na vzdělávací aktivity i přehled o tom, v jaké kondici jednotlivé soubory do roku vstupují.

Metodická pomoc jako každodenní praxe

Metodická práce VSVD není formální činností, ale praktickou podporou. Soubory se mohou obracet na poradce s otázkami dramaturgie, režijní koncepce, práce s hercem, ale i v oblasti legislativy, grantové politiky či propagace. Cílem je umožnit skupinám různého zaměření vědomě rozvíjet jejich práci a nacházet potřebné odborné zázemí. V této oblasti je důležitá také role odborného poradního orgánu – Rady VSVD, která se čtyřikrát ročně schází se zástupci přehlídek, aktivními divadelníky a pedagogy. Rada sleduje situaci v souborech, doporučuje lektory na přehlídky, navrhuje vhodné poroty a přenáší zkušenosti i podněty napříč regionem.

Spolupráce s institucemi

VSVD udržuje přímou komunikaci s NIK-ARTAMA, dále s Ministerstvem kultury. Členové VSVD jsou součástí odborných rad a komisí, takže mají možnost podílet se na diskusi o celostátních přehlídkách, pravidlech a tématech, která ovlivňují amatérské divadlo v celé republice. Zároveň směrem k regionu přináší aktuální informace, které jsou pro soubory často velmi cenné.

Přehlídky jako páteř celého roku

V roce 2026 se VSVD společně s Centrem uměleckých aktivit podílí na čtyřech hlavních postupových přehlídkách. V únoru se koná regionální přehlídka v Červeném Kostelci ve spolupráci s DS Na tahu. Na konci března následuje Audimafor. V dubnu proběhne společná dětská a loutkářská přehlídka DIV SE v kálovéhradeckých Jesličkách. Začátkem června se uskuteční přehlídka venkovských souborů HROM do Police v Polici nad Metují ve spolupráci s DS Kolár.

VSVD a CUA na všech přehlídkách zajišťují výběr inscenací, návrhy na složení lektorských sborů a úzkou spolupráci s místními pořadateli. VSVD navíc připravuje články a on-line zpravodajství pro Divadelní hromadu.

Tradice ocenění i velkých festivalů

Důležitou součástí roku zůstává udělování Zlatého odznaku Josefa Kajetána Tyla, který VSVD předává vždy od 1. května ve spolupráci s dalšími divadelními organizacemi. Ocenění je považováno za nejvyšší uznání ochotníků v České republice a od roku 2002 jej získalo více než sto osobností.

Neméně významným projektem je účast VSVD na Mezinárodním divadelním festivalu REGIONY v Hradci Králové. V roce 2026 se v rámci festivalu uskuteční už šestý ročník přehlídky souborů VSVD, která tradičně probíhá ve dvoraně Nového Adalbertina. Setkávají se na ní divácky úspěšné inscenace i experimentální projekty a pro mnoho souborů jde o výraznou možnost prezentace mimo domovskou scénu.

Antré i další aktivity

Audiovizuální projekt Antré, který vznikl v roce 2021 a má za sebou více než 250 dílů, bude v roce 2026 fungovat v omezeném režimu. Přesto zůstane přítomen alespoň na nejdůležitějších událostech.

Proč se to vyplatí sledovat

Plán činnosti VSVD pro rok 2026 ukazuje, že amatérské divadlo ve východních Čechách je výjimečně živé, různorodé a má silné organizační i odborné zázemí. VSVD není jen servisní organizace – je to komunita, která propojuje soubory mezi sebou i s institucemi, vytváří prostor pro vzdělávání, inspiraci a setkávání. Rok 2026 nabídne množství příležitostí, jak být u toho – na jevišti, v hledišti, na přehlídkách, ve studiu nebo neformálních diskusích.

Kateřina Fikejzová Prouzová

Zástupci souborů VSVD se sešli v Chlumci nad Cidlinou, foto archiv VSVD.

05/ POZVÁNKA NA VALNOU HROMADU VSVD

Svou účast, prosím, potvrďte do konce ledna na e-mail: info@vsvd.cz.

Zveme Vás na **Valnou hromadu** našeho sdružení, která se bude konat v **neděli 8. února 2026 od 12:00** v sále Divadla Exil v Pardubicích.

(Machoňova pasáž, třída Míru 60, 530 02 Pardubice, vchod z parkoviště.)

Milí divadelní přátelé,

srdečně Vás zveme na naši každoroční Valnou hromadu. Rádi se s vámi po roce sejdeme a probereme, co se zajímavého dělo v amatérském divadle. Podíváme se na to, jak se nám dařilo v roce 2025 a jaké jsou naše plány pro rok 2026. Rozhodujte společně s námi, kam bude VSVD směřovat.

Bar bude otevřen. Pro zpříjemnění našeho setkání můžete s sebou vzít něco malého na náš rautový stůl.

PROGRAM JEDNÁNÍ:

1. hospodaření v roce 2025
2. výroční zpráva předsedkyně VSVD za rok 2025
3. plán činnosti VSVD na rok 2026 (přehlídka, Antré, Regiony, DH, web, sociální sítě)

4. rozpočet VSVD na rok 2026
5. návrhy na udělení Zlatého odznaku J. K. Tyla
6. vzdělávání členů VSVD – zhodnocení roku 2025 a plán na 2026
7. různé

Svou účast, prosím, potvrďte do konce ledna na e-mail: info@vsvd.cz.

Individuální členství ve výši od 400 Kč můžete zaplatit přímo na účet: 1085997309/0800. Kolektivním členům bude zaslána faktura ve výši 1 500 Kč. Členové VSVD od nás dostávají Divadelní hromadu. U jednorázových divadelních kurzů pořádaných Centrem uměleckých aktivit platí sleva 50 % při plné účasti člena. Dále nabízíme, že souborům zprostředkujeme lektora pro semináře na klíč pro konkrétní potřeby souboru.

06/ DĚRAVÁ VOPONA. NOVÝ ČLEN VSVD

Hradec Králové je město s bohatou divadelní tradicí, kde své pevné místo zaujímají profesionální soubory Klicperova divadla a Divadla Drak. Přesto tu dlouhodobě chybí prostor, kde by se mohli setkávat, tvořit a růst také amatérští herci. Tento dluh jsme se rozhodli napravit a jako parta nadšených divadelníků jsme se v červenci 2025 spojili a založili nový soubor s názvem **Děravá Vopona**.

Martin Žatečka, foto Tomáš Zeman.

Zakládající členové nejsou v hradeckém divadelním prostředí neznámými tvářemi. Všichni prošli Střezinským Divadlem Jesličky Josefa Tejkla – někteří jako studenti literárně-dramatického oboru, jiní jako věrní diváci, kteří se do prostředí malého komorního divadla pravidelně vraceli. Právě tam jsme si osvojili základní techniky herectví, ale také chuť tvořit a radost z práce v souboru, která nás nakonec přivedla k myšlence založit vlastní scénu.

Do naší první sezony vstupujeme s autorským projektem **Zločin a Keks**, jehož text napsala Markéta Koubová. Hra se odehrává v šedesátých letech minulého století v USA, kdy se jeden běžný pracovní den změní v groteskní spirálu podezření, chaosu a nedorozumění.

Hledáme prostory

V současné době stojíme před zásadní výzvou: najít vhodné prostory ke zkoušení. Hradec Králové nabízí řadu kulturních míst, ale jen málo z nich je otevřených skupinám, které teprve vznikají. Děravá Vořona proto aktivně hledá místo, které by mohla postupně přizpůsobit svým potřebám – ať už by šlo o tréninkový sál, zkušebnu nebo menší divadelní prostor.

Cílem není pouze „někde zkoušet“. Cílem je vytvořit živé centrum amatérské tvorby, kde se budou potkávat lidé se stejnou vášní, kde vzniknou autorské projekty, improvizace, workshopy, a kde se bude rodící se hradecká amatérská scéna cítit doma.

Děravá Vořona chce být souborem otevřeným – otevřeným novým nápadům, spolupráci i dalším nadšeným hercům. Věříme, že v Hradci Králové je dostatek talentu i chuti tvořit, jen je třeba vytvořit správné podmínky.

Pokud o nějakých vhodných prostorách víte, chcete se připojit, podpořit, nebo se jen přijít podívat, kde se rodí nový hradecký amatérský soubor, Děravá Vořona bude ráda za každou odezvu.

Jak říkají sami členové: „Amatérské divadlo do Hradce patří. A my chceme být u toho, až znovu vyrostě.“

Martin Žatečka

Kontakt:

DS Děravá Vořona

Martin Žatečka

tel. 603 257 137

e-mail: info@deravavopona.cz

www.deravavopona.cz

Do Červeného Kostelce opět přijedou lektori Petra Richter Kohutová, Aleš Bergman a Regina Szymiková, foto Ivo Mičkal.

07/ ČERVENÝ KOSTELEC 2026 - PROGRAM

12.–15. 2. 2026 / Divadlo J. K. Tyla

**29. KRAJSKÁ POSTUPOVÁ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÉHO
ČINOHERNÍHO A HUDEBNÍHO DIVADLA**

Přehlídku pořádá Centrum uměleckých aktivit, Volné sdružení východočeských divadelníků, Městské kulturní středisko Červený Kostelec a Divadelní soubor NA TAHU s finanční podporou Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR.

čtvrtek 12. února 2026

10:00 / J. Trnka: Zahradá

**Letní dílna Divadla Jesličky Josefa Tejkla,
Hradec Králové**

Pohádka o třech klucích, zlomyslném kocourovi, hravých slonech, sečtělém velrybě a trpaslíkovi.

Délka představení: 50 minut, bez přestávky

15:00 / A. Long, D. Singer, J. Winfield: Souborné dílo

Williama Shakespeara ve 120 minutách

Spolek divadelních ochotníků Alois Jirásek, Úpice

Komediální fraška o životě a díle Williamu Shakespeara.

Délka představení: 95 minut, bez přestávky

19:00 / R. Thomas: Osm žen

DS NA TAHU Červený Kostelec

Inscenace Roberta Thomase rozehrává situaci jako vystřiženou z knih Agathy Christie.

Délka představení: 100 minut, bez přestávky

pátek 13. února 2026

10:00 / J. M. Synge: Studna vědců

Společnost bloumající veřejnosti, Turnov

Příběh o volbě. Kde je více lidského pokrytectví?

Ve světě iluzí nebo v realitě?

Délka představení: 80 minut, bez přestávky

15:00 / P. Hladík: Možná přijde i vodník

Divadelní soubor KD Holice

Nové poznatky o tom, co se událo kolem mlýna při návštěvě nové paní kněžny.

Délka představení: 60 minut, bez přestávky

19:00 / E. Rovner: Vrátila se jednou v noci

Divadlo Exil, Pardubice

Černá komedie o matce, která se vrátí z hrobu, aby dohlédla na svatbu jediného syna.

Délka představení: 90 minut a přestávka

sobota 14. února 2026

10:00 / R. Bellan: Normální debil

Vrchlabské divadlo LIPANY

Divadelní retrokomedie ze 70. let

Délka představení: 105 minut a přestávka

13:30 / E. E. Schmitt: Návštěvník

Divadelní spolek Tyl, Polička

Neznámý v bytě doktora Freuda.

Délka představení: 80 minut, bez přestávky

16:00 / N. Simon: Řeči

Divadelní spolek Kolár Police nad Metují

Komedie, ve které fámy běží rychleji než realita.

Délka představení: 105 minut a přestávka

19:30 / J. Havelka: Drama v kostce

U.F.O. – Unie Ftípných Osobností, Týniště nad Orlicí

„Divadlo je vždy něco mezi barem a estetickým tvarem.“
(Jiří Havelka podle Jaroslava Etlíka.)

Délka představení: 75 minut, bez přestávky

neděle 15. února 2026

10:00 / H. Pinter: Zrada

TRIARIUS, Česká Třebová

Drama milostného trojúhelníku proti proudu času.

Délka představení: 75 minut, bez přestávky

13:00 / P. Palmade, Ch. Duthuron: Dvě na tripu

DS J. N. Štěpánka Chrudim

Dvě rozdílné ženy, jeden společný cíl: svoboda.

Délka představení: 80 minut, bez přestávky

Předprodej permanentek za 400 / 300 Kč v IC Červený Kostelec. Předprodej jednotlivých vstupenek v IC Červený Kostelec, Náchod, Česká Skalice, Hronov, Police nad Metují, Nové Město nad Metují, CA TOMA Úpice a on-line na www.mksck.cz.

Po celou dobu festivalu je zajištěno občerstvení.

-kfp-

V loňském roce přijely na přehlídku v Červeném Kostelci
přenosové vozy Českého rozhlasu Hradec Králové,
foto Ivo Mičkal.

08/ OKÉNKO JARDY SOUČKA ANEB O VZDĚLÁVÁNÍ

Milí divadelníci,

už je to tu zase! Vánoce v podobě výzdoby a slevových akcí v obchodech jsou už všude kolem nás, konec roku 2025 se neodvratně blíží, a tak mi dovozte – tak jako v letech minulých – udělat jeho malou rekapitulaci a ohlédnutí za divadelním vzděláváním.

V lednu jsme už tradičně v Centru uměleckých aktivit uspořádali praktický seminář **Příprava sólového recitačního vystoupení** s osvědčenou a ve svém oboru žádanou lektorkou **Emou Zámečníkovou**. Byl určen především pro učitele a studenty, kteří se připravují do soutěží a přehlídek, jako jsou Dětská scéna a Wolkrův Prostějov. Termín byl vybrán tak, aby korespondoval s konáním krajského kola právě Wolkrova Prostějova, tj. aby byl v dostatečném předstihu a zájemci měli tak čas docizelovat svá chystaná recitační vystoupení.

Tentokrát se semináře zúčastnilo 15 studentů a jejich pedagogů, zastoupena byla převážně ZUŠ F.A. Šporka v Jaroměři, tedy svěřenci Jarky Holasové, dále První soukromé jazykové gymnázium v Hradci Králové, ZUŠ Třebechovice, Jilemnice, dále Žamberk a Hořice.

Účastníci měli možnost s předstihem poslat lektorce texty, se kterými již pracují, nebo které si pro své vystoupení teprve vybírali. Jejich posuzování, rozbor a vytipování možných výrazových prostředků bylo pak základem pro společnou práci v semináři.

V únoru, konkrétně v neděli 23. 2., proběhl workshop **Tělo a pohyb v divadle – Pohybové přístupy v divadle a performingu**. Lektorem byl **Tomáš Janyška**, který vystudoval fyzické divadlo na JAMU, jako umělec spolupracoval na řadě projektů s umělci, jako jsou Antoinette Helbing, Jaro Viňarský, Sonja Pregard, Daniel Gulko, Viktorie Vášová, Jan Mocek, sdružení tYhle, mimoOs nebo Temporary Collective. Mezi jeho performance patří např. Lonesome COWBOY, za kterou získal širší nominaci na Ceny Thálie 2023, působí také jako hostující pedagog a mentor na DAMU v mezinárodním magisterském programu Devised and Object Theater.

Jeho workshop se zaměřil na rozvoj pohybového myšlení a performativní přítomnosti v divadle, na poznávání sebe sama a hledání způsobů vyjádření skrze pohybové umění. V průběhu celého nedělního dne získali účastníci praktické přístupy a nástroje pro práci s tělem jako objektem a pohybem jako materiálem. Tento přístup podporuje objevování osobitého výrazu každého účastníka. Klíčovým nástrojem je propojení s improvizací – schopnost jedinečně reagovat na

podněty z okolí, rozvíjet vnímavost k sobě samému a propojení s ostatními. Pro workshop jsme nakonec pronajali vhodnější externí prostor pro pohybové aktivity, než je náš přednáškový sál, konal se v tělocvičně Centra zdravého pohybu v Čelakovské ulici.

V třetím březnovém víkendu jsme pro velký ohlas a nadšené zpětné vazby loňských účastníků po roce opět u nás uspořádali workshop **Jak na autorské divadlo** s lektorem **Jankem Lesákem**. Byl anoncován jako „workshop pro herce, režiséry a dramaturgy, co nechtějí být interprety, ale autory. Povíme si, jak vypadá první čtená, když není co číst a jak si udělat dramaturga z vlastní babičky nebo nejlepšího kámoše, který nenávidí divadlo. Jak vytvořit divadlo, když před sebou nemáte dramatický text, ale třeba novinový článek, vzpomínku z dětství nebo odpudivě tlustý filozofický román na téma zkázy lidstva?“ A originální znění anonce bylo – dle vyjádření účastníků – naplněno beze zbytku. Janek Lesák je známá osobnost v oblasti současného autorského divadla, tvoří s dramaturgyní Natálií Preslovou umělecké vedení pražského Divadla NoD a je kmenovým režisérem Jihočeského divadla. A zájem byl opět veliký, maximální kapacita účastníků byla naplněna během pár dnů.

V dubnu se konal **Herecký workshop s Davidem Novotným**. Díky osobním vazbám se podařilo k nám znovu pozvat známého divadelního a filmového herce Davida Novotného. V celodenním sobotním workshopu se s účastníky podělil o své zkušenosti a věnoval se především základům a principům řemesla herectví. Především pak tomu, jak správně přečíst divadelní text, kde hledat jeho význam a důraz a jak jej správně interpretovat. Při práci nad konkrétním textem David přiblížil, jak přemýšlet o postavě, o rozdílu mezi temperamentem, charakterem a emocí postavy, na co se při budování postavy zaměřit a jak jí postupně vystavět. Zájem nás až zaskočil, během pár hodin byla kapacita kurzu zaplněna a spoustu dalších zájemců jsme museli odmítnout. Proto jsme zorganizovali ještě jeden termín,

Hradeckou divadelní konzervatoř v oboru činoherní režie vede Aleš Bergman, foto CUA.

Workshop Jak na autorské divadlo s lektorem Jankem Lesákem, foto CUA.

který se následně konal 11. května. Dohromady se obou workshopů zúčastnilo 34 amatérských divadelníků!

Léto – letos poněkud rozmarné – uběhlo jak ta voda a my jsme podzimní vzdělávací sezónu zahájili v říjnu víkendovým workshopem **Základy scénografie**. Lektorsky ho vedla **Adéla Szturc**, absolventka studia scénografie na Divadelní fakultě JAMU v Brně, v současnosti zde působí jako odborná asistentka v Ateliéru scénografie. Jako scénografka spolupracuje s profesionálními divadly, např. s Husou na provázku, Divadlem Petra Bezruče, Městským divadlem Zlín, Východočeským divadlem Pardubice... Ale také s amatérským divadlem viz její spolupráce s pardubickým Divadlem Exil. Workshop zájemce seznámil se základními principy práce scénografa – od analýzy textu, přes návrh prostoru, práci s rekvizitami a světlem a s tím, jak vizuální složka ovlivňuje význam a atmosféru představení. Účastníci získali praktické tipy pro tvorbu scénografie i s omezenými prostředky. A především se jim Adéla věnovala a pomáhala s jejich konkrétními projekty, na kterých právě pracují nebo se je chystají inscenovat. A protože zpětné vazby byly více než pozitivní právě pro toto praktické zaměření a využitelnost v praxi, zařadíme tento workshop i do programu příštího roku!

Pokračovali jsme v listopadu víkendovým seminářem **Základy dramaturgie** s lektorkou **Petrou Richter Kohutovou**. Petru určitě netřeba představovat, každý z nás se s ní, co by porotkyní, určitě už na nějaké divadelní přehlídce – minimálně v Červeném Kostelci – setkal. Tak jen pro doplnění: absolvovala dramaturgii na Divadelní fakultě JAMU v Brně, spolupracuje s profesionály (činohrou Karlovarského městského divadla, Západočeským divadlem v Chebu), i amatéry (Divadelní studio D3 Karlovy Vary, Rádobydivadlo Klapý). Působí jako porotkyně na mnoha divadelních přehlídkách, píše recenze pro Amatérskou scénu. Vede režijní školu Amatérské divadelní asociace, je šéfredaktorka Data-báze českého amatérského divadla. V semináři se zabírala tématy viz Jak vybrat správný

text pro své divadlo? Jak číst divadelní hru očima dramaturga? A co všechno ovlivňuje konečnou podobu inscenace? Seminář nabídl úvod do základních principů divadelní dramaturgie – od výběru a analýzy textu přes práci s tématem, úpravu textu až po tvorbu inscenační koncepce. Šlo o jakousi praktickou dramaturgii v kostce. Zaměření bylo opět velmi praktické, což účastníci kvitovali a požadují pokračování! A my jim samozřejmě vyhovíme a příští rok k nám zase Petru pozveme.

Samostatnou kapitolou v oblasti našeho divadelního vzdělávání je pak **Hradecká divadelní konzervatoř!** Unikátní vzdělávací program, akreditovaný Ministerstvem školství, rozložený do dvou let, probíhá formou víkendových seminářů přibližně jednou za dva měsíce. Oproti minulým ročníkům je konzervatoř rozšířena o jeden víkendový seminář navíc.

Letos v březnu se rozběhl už třetí ročník s rekordním počtem frekventantů, celkem jich je 27. A to 16 z oboru hereckého a 11 z oboru režijního. Vedoucími lektory jsou opět doc. Mgr. Aleš Bergman, PhD. a doc. MgA. Lukáš Rieger, Ph.D., pedagogové z brněnské JAMU.

Co mají konzervatoristé aktuálního ročníku tedy dosud za sebou? Tři oborové víkendové semináře v březnu, květnu a září. Režiséři pod lektorským vedením Aleše Bergmana se věnovali stěžejním tématům jako jsou: Režie a dramaturgie, Režie a herec a Režie a inscenace, herci pak tématům Jevištní existence, Dramatický konflikt a Vnější charakterizace. Zářijový herecký seminář pak lektorsky ještě doplnil herec Michal Bumbálek, který se zaměřil na pohybovou stránku a archetypy z commedie dell'arte. Společně, tj. herci s režiséry, se pak všichni potkali začátkem června na rozborovém semináři na divadelní přehlídce HROM do Police, kterou lektorsky vedl Lukáš Rieger. Za sebou už také mají první spojený seminář, který se konal 22.–23.

Seminář Základy dramaturgie s lektorkou Petrou Richter Kohutovou, foto CUA.

listopadu. Zde už došlo k rozdělení účastníků do pěti tvůrčích týmů, ve kterých již společně pracují režiséři s herci. Všichni už také znají divadelní texty, které budou inscenovat jako absolventské představení. Jsou to vybrané situace z her – Pierre de Marivaux: Spor, Oscar Wilde: Jak důležité je mítí Filipa, A. P. Čechov: Platonov a Tři sestry a Roland Schimmelpfennig: Žena z dřívější. Příští rok v listopadu v Kolárově divadle nám pak předvedou, co se všechno naučili a odehrají své absolventské představení. Toliko ohlédnutí za rokem 2025.

A co nás čeká v roce příštím? Leccos jsem už naznačil v řádcích výše. Každopádně startujeme ve dnech 6.–7. února 2026 seminářem **Základy (nejen) divadelní produkce**. Seminář přinese přehled základních principů divadelní produkce, ale i produkce kulturních akcí. Účastníci se seznámí, jak efektivně organizovat proces přípravy představení a jak předcházet nejčastějším problémům, jak na granty, jak zvládat praktickou stránku divadelní tvorby a naučit se, jak projekt úspěšně dotáhnout „od nápadu k potlesku“. Lektorkou bude **Barbora Hodonická**, která vystudovala obor umění na Masarykově univerzitě a divadelní management na Divadelní fakultě JAMU v Brně. Je ředitelkou kulturní organizace kontrapunkt, která pořádá dvě hlavní kulturní akce v Hradci Králové – Open Air Program v rámci mezinárodního divadelního festivalu Regiony

a jazzový festival Jazz goes to Town.

Dále plánujeme Herecký seminář: **Od formy k pravdě** s lektorem **Vítem Malotou**. Organizovali jsme ho poprvé loni, jedná se opravdu o velmi kvalitní vzdělávací počín, účastníci byli nadšení. S uměleckým šéfem a režisérem Klicperova divadla **Pavlem Khekem** pak dojednáváme seminář **Základy činoherní režie**. Určitě také na příští rok zařadíme opět **hlasové semináře** s **Evou Spoustovou**, které jsou velmi žádané, vámi často zmiňované a poptávané.

A dáme samozřejmě na vás – řekněte si vy, co byste potřebovali, co považujete pro vás za přínosné. Stačí mi jen napsat nebo zavolat. Telefon na mě je: 603 800 249, e-mail: vzdelavani@cuahk.cz

Na závěr mi dovoluťe popřát Vám šťastné a veselé Vánoce, ve všech ohledech dobrý celý nový rok a hlavně: hodně dobrého a kvalitního divadla!

*Jaroslav Souček
manažer vzdělávání, Centrum uměleckých aktivit*

*Kontakt:
Centrum uměleckých aktivit
Jaroslav Souček
tel. 603 800 249
e-mail: vzdelavani@cuahk.cz
www.cuahk.cz*

Seminář Základy dramaturgie s lektorkou Petrou Richter Kohutovou, foto CUA.

09/ DVOJNÁSOBNÁ OSLAVA V KOSTELCI

Divadlo J. K. Tyla v Červeném Kostelci zažilo 25. října večer, na který se bude dlouho vzpomínat. Galaprogram k oslavám 100 let divadelní budovy a 160 let divadelního spolku přivedl na jeviště současné i bývalé členy, profesionální umělce i nejmladší generaci. Atmosféra prvorepublikových kostýmů, živé hudby a ukázek z inscenací vytvořila jedinečnou přehlídku tradice, hrdosti a oddanosti divadlu, které má v Kostelci hluboké kořeny.

25. října 2025 jsem u Divadla J. K. Tyla a nemůžu zaparkovat. Sbíhám od Sokolovny a na schodech toho krásného divadla vyvolávají dva mladí vojenští bubeníci velkou zprávu – otevření divadla v Červeném Kostelci. Přicházející diváci přirozeně přidávají do kroku, protože se nemohou dočkat.

Ve foyer není k hnutí. Chodby hučí, lidé se vítají a mezi námi se prochází krásné páry oděni do módy první republiky.

Jsmo uvedeni do sálu, kde na nás čekají první dvě řady – hned se cítím ještě víc slavnostně. Krásné napětí z očekávání něčeho mimořádného je cítit ve vzduchu. Otevírá se opona...

Na jeviště přichází ty krásně oděni páry z foyer. S kulisou budovy Divadla J. K. Tyla se schází a špitají si. Přichází pan starosta a předává klíč od divadla ochotníkům...

A od téhle chvíle podléhám dojetí, protože v Červeném Kostelci to mají v krvi.

Celý večerní pořad má na svědomí herečka a režisérka divadelního souboru NA TAHU, Jana Jančíková. Zkomponovala večer, kde se prolínají ukázky z inscenací, hudební vstupy Městského dechového orchestru a Dětského pěveckého sboru Červánek a také mimořádné výstupy profesionálních umělkyní, které začínaly právě na těchto prknech Hany Kubinové a Magdy Malé. Program je provázán moderátorskou dvojicí krásných dam, Markétou Bohunkovou a Marcelou Kollertovou, které diváky seznamují s historií divadelní budovy i divadelního spolku.

Každý vystupující, který na jeviště vstoupí, vyzařuje něco... neopakovatelného. Hrdost, dojetí, radost, zodpovědnost, pokoru, lásku, přátelství, odhodlání... a mnoho dalšího, co k divadlu patří. Ale teď je to v Červeném Kostelci ještě trochu jiné – mimořádné.

Přestávka nám dává trochu vydechnout. Tentokrát se v davu protlačím až k baru, ale ze sklenky není nic. V malém sále jsou vystaveny všechny kroniky k nahlédnutí. To by chtělo pořádně dlouhou přestávku.

Během večera jsme se ocitli v historii spolku a divadla – od hraní v hostincích a na loukách, přes návštěvy T. G. Masaryka či Aloise Jiráska, k účinkování profesionálních herců Martina Růžka, Josefa Beka a Jaroslava Průchy a dalších známých umělců. Ohlédli jsme se za mimo-

Dvojitá oslava významných výročí v Červeném Kostelci, foto archiv souboru.

řádými úspěchy, které vrcholily na Jiráskově Hronově. Dozvěděli jsme se o překážkách, které muselo divadlo s měnící se poválečnou dobou zvládat. Vzpomněli jsme na osobnosti, které utvářeli jméno a tvář červeno kosteleckého divadla. Viděli jsme ukázky úspěšných her poslední doby (Noc na Karlštejně – režie Marcela Kollertová, Vít ve větvích topolů – režie Rostislav Hejman, Osm žen – režie Zdena Fabiánová, ukázka z tvorby Vlastimila Klepáčka, a Srdeční záležitosti – režie Jana Jančíková). A potom?

Viděli jsme budoucnost divadla v Červeném Kostelci. – Závěr večera patřil dětskému souboru, TAHÁČEK.

A tady podléhám dojetí a už se nesnažím maskovat slzy. V Červeném Kostelci to mají v krvi, po generace. Všichni, kteří se kolem divadla točí a všichni, kteří do divadla chodí. Mají rádi – ne – milují divadlo a hýčkají si ho. A to je záviděníhodné.

Přeji vám minimálně dalších 100 a 160 let!

Lucie Kotěrová

10/ KOSTELECKÉ DIVADLO MÁ BUDOUCNOST

Rozhovor s Janou Jančíkovou, herečkou a režisérkou DS NA TAHU Červený Kostelec.

Jani, dnes 25. října je to přesně 100 let, kdy bylo divadlo v Červeném Kostelci slavnostně otevřeno. Co to znamená pro město, jako je Červený Kostelec, mít svoje vlastní divadlo?

Znamená to nesmírně moc, je to stánek veškerého kulturního dění ve městě. Ale ona ta cesta byla hodně trnitá. Nebylo to vůbec jednoduché, když se ti naši předci rozhodli, že to divadlo postaví. Spolek má historii od roku 1865, ale už se tady hrálo od roku 1810, kdy se hrálo různě improvizovaně. Pak byla stálá scéna v hos-

podě, pozdějším hotelu Praha, kterou si chtěli ochotníci přebudovat na divadlo. V roce 1910 se udělala přestavba. Kvůli té se ochotníci zadlužili a museli opravdu intenzivně pracovat. První rok udělali 19 představení, další rok 25 představení. Ale pořád ten sál nesplňoval všechny představy o divadle. Nicméně nebyly prostředky. A pak se stala zvláštní věc. Hotel Praha vyhořel. A tak místo truchlení zbylo místo na naději, že teď se bude moct postavit to opravdové divadlo s požadavky, které si ochotníci představovali. V kronikách o tom máme opravdu podrobné zápisy. Všichni tady toužili mít divadelní budovu. V roce 1921 se početná kostelecká společnost občanů setkala v restauraci a padla památná věta: „Není již čas mluvit, nutno přistoupit k činům.“ A ten večer bylo na zakládací listinu upsáno 120 000,- korun. A tehdy bylo jasné, že kostelečáci divadlo postaví. Tři roky se sbíraly finanční prostředky a pak bylo divadlo postaveno za neuvěřitelných 15 měsíců.

Sama jsi popsala, že do divadla diváci chodí. I přehlídka činoherního a hudebního divadla si rozhodně nemůže stěžovat na účast diváků. Bylo tomu tak vždycky?

Tak samozřejmě za 100 let byla i temnější období – teď mám na mysli minulý režim. Zdejší kraj byl plný malých podnikatelů, tkalců. Živnostníci to tehdy neměli jednoduché. A to všechno se odráželo i na divadle. Některé hry byly zakazované. Repertoár se měl přizpůsobovat komunistické ideologii. Ale přesto ochotníci měli stále ohromnou touhu hrát. A diváci vždycky chodili a chodí.

Jsou produkce, které jsou vyprodané, a naopak takové, které se potýkají s malým zájmem diváků? Je to tak i u vás, nebo je pořád plno? Máte divákům stále co nabídnout.

Třeba moje inscenace jsou dobrým příkladem. Já nedávám komedie, dělám vážnější témata. Mám pocit, že diváci preferují komedie. My máme tu výhodu, že v našem spolku pracuje 7 režisérů a každý tvoří jiný žánr. Tím si myslím, že diváci mají z čeho vybírat.

První hry zde uvedené byly Lucerna (A. Jirásek) a Loupežník (K. Čapek), jak jsme i dnes slyšeli během večera. Neuvažovali jste o některém z těchto titulů, že by mohly být vhodnou oslavou stoletého výročí?

Určitě, Loupežník se tady nastudoval, když bylo 75. výročí a Lucerna se tady hrála taky několikrát za těch sto let. A protože ji asi před dvěma lety hráli ochotníci v Hronově, tak se nám do toho moc nechtělo. Ale je možné, že až budeme slavit další výročí, tak třeba některou z nich uvedeme. Teď jsme to chtěli oslavit něčím jiným.

Skutečně, dnešní večer byl něčím jiný. A byl krásný. Jak probíhaly přípravy?

Začalo to už pár let před výročím. Zabývala jsem se myšlenkou, že by bylo vhodné, abychom uspořádali oslavný program a vzdali tak holt všem těm, kteří nám

Dvojitá oslava významných výročí v Červeném Kostelci, foto archiv souboru.

takový skvost dokázali před 100 lety vybudovat.

Výbor divadelního spolku Na tahu ve spolupráci s Městským kulturním střediskem měl tedy před sebou zodpovědný úkol. Nabídla jsem se, že program zrežírují, protože jsem už začínala mít spoustu nápadů, jak by se dal slavnostní program vytvořit. Další složitých úkolů se pak ujala Marcela Kollertová – vytvořit nové tablo členů divadelního spolku a vydat výroční almanach. Instalace výstavy a kronik se ujal manžel Ladislav.

Přípravy byly hektické. V dubnu letošního roku byla první schůzka, a to už jsem měla napsaný scénář. Ten se mockrát upravoval. Ale měla jsem jasnou představu, jaké spolky chci do programu zapojit. Všichni, které jsem oslovila, včetně režisérů, přijali moji nabídku k účinkování. Hanka Kubinová (choreografka z Brna) měla na starost taneční sekci. Od dílčích zkoušek, až po generální zkoušky, jsem měla pocit, že všichni pracují s úžasným nasazením. Veškeré technické záležitosti zajistilo naše Městské kulturní středisko. Měli jsme profesionálního zvukaře, bez kterého bychom všechna ta čísla nedokázali dobře připravit. Do příprav se zapojil téměř celý náš spolek. A výsledek dnes diváci viděli.

Cítili jste, nebo cítíte, nějakou nervozitu, zodpovědnost, nebo nejistotu při pokračování divadelní tradice ve městě?

Zodpovědnost. Vlastně možná trochu vznikla panika, když jsem si spočítala průměrný věk členů v souboru. To jsem začala být nervózní, protože tady nebyl nikdo, kdo by vychovával malé a mladé divadelníky. Tehdy jsem pocítila obrovský pocit zodpovědnosti. Ale teď už třetí rok pracuje dětský divadelní soubor Taháček a to je ta naše budoucnost a šance, že tady to divadlo bude žít.

Budou v dohledné době v DS NA TAHU premiéry?

Budou. Vlastík Klepáček dnes zval na svou hru Tarzan a jeho družka, ta by měla být v lednu. A já jsem měla vybranou divadelní hru, kterou jsem zatím nepodařilo obsadit podle představ. A co se nestalo. Čtyři ženy z divadla jsme začaly v létě péct a prodávat na trzích šusterky a u toho jsme sháněly lidi do divadla. Hlavně muže. A ono se nám to docela povedlo. Takže já začnu

hledat novou hru, když už máme nové, hezké pány.

Co bys vzkázala souborům, které mají stejnou, nebo podobnou divadelnickou tradici jako vy? Jak se o ni máme starat?

Dělat dál divadlo s pokorou a úctou k předkům. Ono to zní pateticky, ale bez nich by nebylo nic. Dokázali nám vybudovat nadčasový dům, a další generace se o něj vzorně postaraly. A i my máme povinnost se dál vzorně starat. Když to nebudeme my, tak to nikdo jiný neudělá. – Divadlo patřilo ochotníkům. V poválečné době to nemohli utáhnout, takže divadlo začaly spravovat velké kostelecké podniky. Po revoluci se divadlo převedlo na město a díky tomu je skvěle udržované. My dnes jenom můžeme děkovat a vychovávat lidi, aby žili kulturně a dál divadlo podporovali.

A co bys vzkázala mladým souborům, které mají daleko i do padesátiletého. Jak se oni mají o své divadlo starat, aby vydrželo minimálně 100 let?

Tak to je těžké. Já neumím věštit, ale dělejte to! Pokud to děláte rádi a s nadšením. Předáváme radost, předáváme smutek, ale to všechno na jeviště patří. A divák vám to vrátí. Je potřeba nadchnout další mladé lidi.

A i když se něco nepovede, nebo někdo řekne, mě už to nebaví, tak jděte dál. Dělejte aktivity, které dají najevo, že nejste žádná uzavřená společnost. Musíte být otevření a nebát se lidi oslovit. Někdo by třeba chtěl hrát, ale neví, jak se mezi vás dostat.

Ptala se Lucie Kotěřová

Kontakt:

DS Na tahu, Červený Kostelec

Marcela Kollertová

tel. 737 261 641

e-mail: marcela.kollertova@dsnatahu.cz

www.dsnatahu.cz

facebook.com/DSNATAHU

11/ VICENŮV BULLETIN

Kurz ručních prací

Našich pět dam a žen a děvčat všech věků a politických stran (to kvůli rýmu) se ještě před začátkem prázdninové přestávky „vnutilo“ na jeviště Malé scény, by sehrály svoji první reprisu, by se pak na dva měsíce rozletěly do všech koutů a světa stran (to kvůli rýmu), ku příkladu do Polska, Německa, Dánska či Norska, by se pak v říjnu sletěly ze všech světa koutů a země stran (to kvůli rýmu) v Knapovci, něm. Knappensdorf, malé to více na kraji města Oustí, již protéká potok Knapovecký, jenž v osadě hulvátské Hylvátech vlévá se do stoky Třebovky, jež v městě Oustí oustí do Orlice Tiché, jež v městě Týništi vlévá se do Orlice Divoké, jež v Králově Hradci jako Orlice vlévá se do řeky Labe, jež v dalekém germánském Hamburku jako Elbe rozlévá se do všech šíří a světa stran (to kvůli rýmu), kdež ženy naše reprisu

druhou domorodé posvícení ozvláštnily. Dále byly v listopadu sehrány reprisy v Jehnědř a v Hnátnici.

Se starci na chmelu...

Po téměř roční přestávce se na prkna znamenající svět vrátili naši Starci, by pokračovali ve své krasojízdě po vlastech českých. A vrátili se vskutku důstojně. Ze 78. Klicperova Chlumce odjížděli hned se čtyřmi čestnými uznáními za herecký výkon, jmenovitě Květuši Richterové (za roli svérázné a prostořeké důchodkyně Lidky), Petru Tomáškově (za roli majitele chmelařství Filipa Chmelaře, jenž po 50 letech nalezne ztracenou lásku a padesátiletou dceru), Bedřichu Ducháčkově (za roli důchodce Franty s „vytříbeným“ smyslem pro humor a s problémy s alkoholem) a Antonínu Pušovi (za roli vedoucího sušárny Olina, jemuž se rozvádějí rodiče, a proto už ani do sprchy nepůjde). Na klasické štaci v Horní Čermné odehráli Starci již své 25. představení. A jestli přemýšlí nad koncem? No to ne, to rozhodně ne, jak by řekla Máňa, důchodkyně, jež neustále plete cosi pro vnučku. Vždyť ještě před koncem roku stihli zahrát v pardubickém Divadle Exil pro naše polské kolegy, seniorský soubor z Varšavy. Tak jakýpak konec?!

Pouťový sen

V letošním roce oslavilo naše město 100 let od první Staročeské oustecké pouti, jež má s divadlem společného více, než si myslíte. To se tehdy, v tom roce 1925, sešli vážení pánové z Družstva pro postavení divadla v Ústí nad Orlicí, jež se tak sházeli již šestým rokem, a zkonstatovali, že to takhle dál nejde. Kasa Družstva se vůbec neplní dle jejich představ a tímto tempem postaví se pořádné divadlo v Oustí bůhvídkdy. A tu jedna chytrá ochotnická hlava, jistý pan obuvník Andres, přišla s nápadem pořádat každoročně v polovině srpna na ousteckém náměstí (tehdy Wilsonově, později Benešově, dnes Mírovém) tzv. Staročeskou ousteckou pouť, jejíž výtěžek by šel výhradně na výstavbu divadla. Výsledek a výtěžek té první předčily všechna očekávání a kasa Družstva se od toho roku utěšeně plnila, sice to ještě 10 let trvalo, než se vůbec koplo do země a postavilo se krásné Roškotovo divadlo, ale bez poutí se mohlo kopnout třebas až za 20 let.

Dnes již pouť vypadá úplně jinak, již nechodí ochotníci v kostýmech po okolních vesnicích zvat na pouť a již nejsou v okolních vesnicích zatýkáni pro potulku a nepovolené sbírky jako onehdy v České Třebové, již nejsou atrakce svépomocně vyrobené, již neputují peníze z pouti na výstavbu divadla, již ani neexistuje Družstvo, jehož zásluhou poutě existují. Ale aby se na to všechno nezapomnělo, sepsala oustecká historička Marie Macková k tomuto slavnému výročí koláž z historie města s názvem Pouťový sen, jejíž režie se ujala Lenka Kaplanová. Ta dala dohromady přes 20 herců, přizvala hudbu a ve dnech 16. a 17. srpna dovedla na jeviště Malé scény řadu historických postav, ale i Andrlův chlum nebo ledoborec Krasin, jenž pouť co pouť „plul“ ousteckými ulicemi.

Inscenace Pouťový sen Divadelního spolku VICENA,
foto archiv souboru.

Marie Rollerová

V letošním roce uplynulo již 70 let od úmrtí zapomenuté oustecké spisovatelky Marie Rollerové, o níž jsme krátce psali v minulém čísle. K připomenutí jejího života a díla připravil náš spolek pásmo **Zpěvy mého domova**, jež se uskutečnilo 25. září t. r. v Hernychově vile a v němž vystoupili Zuzana Průchová, Helena Lochmanová, Martina Drdová, Kateřina Koditková a Bedřich Ducháček.

V letošním roce uplynulo již 85 let od první účasti našeho spolku na Jiráskově Hronově, jehož se zúčastnil se hrou Marie Rollerové **Soukeníci**, od jejíž premiéry v letošním roce uplynulo již 85 let, o čemž jsme krátce psali v minulém čísle. K připomenutí těchto událostí, jimiž žilo naše město před 85 roky, připravil náš spolek literární výlet do roku 1940 s originálním názvem **Soukeníci na Hronově**, jež se uskutečnil 27. listopadu t.r. v Hernychově vile a v němž vystoupili Zuzana Průchová, Helena Lochmanová, Kateřina Koditková, Bedřich Ducháček, Ondřej Šeda, Vlastimil Drda, Antonín Puš a Vítězslav Bucháček j.h.

Na závěr roku připravil náš spolek ve spolupráci se Smíšeným pěveckým sborem ALOU VIVAT vánoční pásmo **Rolníčky zvoní**, složené z textů Marie Rollerové o Vánocích, zimě a starých ousteckých betlémech a proložené zpěvem vánočních koled a písní, jež se uskutečnilo 11. prosince t. r. v Hernychově vile a v němž vystoupili Kateřina Koditková, Bedřich Ducháček, Zuzana Průchová a Vítězslav Bucháček j. h.

Drobtý

V předvečer 100. Staročeské oustecké pouti byl u Roškotova divadla otevřen revitalizovaný park, jehož součástí je i Poesiomat, z něhož si vedle jiného můžete poslechnout i vzpomínání Saši Gregara na naši legendární inscenaci **Vévodkyně valdštejnských vojsk** včetně ukázek přímo ze hry nebo povídky spisovatelky Marie Rollerové v podání Zuzany Průchové či recept Magdaleny Dobromily Rettigové načený Helenou Lochmanovou.

A ještě něco? To máte tajný výlet v červenci, loučení

s létem před naší klubovnou v srpnu, účast na musejní noci s divadlem v září, promítání víceňáckého **Hrdého Budžese** k 20. výročí premiéry v listopadu. Nu, furt něco.

Orlická Thálie

Druhou polovici XVI. ročníku přehlídky amatérských divadelních souborů o Cenu Hynka Viceny zahájil DS Zdobničan z Vamberka komedií **Když se zhasne** Michaely Doležalové a Romana Vencle. Až z dalekého Brandýsa nad Orlicí přijel Divadelní spolek Labyrint s klasickou komedií Aldo Nicolaje Tři na lavičce pod názvem **Němý svědek**. Groteskní podobenství o směřování lidské existence Matěje Šefrny **Modlitba** přivezl soubor Thea Svitavy. Přehlídku uzavřel Divadelní soubor U.F.O. – Unie Ftipných Osobností z Týniště nad Orlicí absurdním dramatem Jiřího Havelky **Drama v kostce**.

Orlická maska vás volá!

Spolek MALÁ SCÉNA a Divadelní spolek VICENA v Ústí nad Orlicí si vás dovoluují pozvat na 12. ročník krajské postupové přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla, jež se uskuteční ve dnech 12.–15. března 2026. Těšíme se na všechny účastníky a věříme, že se jich do Ústí nad Orlicí vypraví jako vždy hojný počet. Své přihlášky posílejte nejpozději do 25. ledna 2026.

2026 – Rok divadla

V roce 2026 oslaví náš spolek hned tři významná výročí: 190 let od zahájení činnosti prvního ochotnického sdružení ve městě (1836), 130 let od založení Divadelního spolku VICENA (1896) a 90 let od postavení Roškotova divadla (1936). My vám sice ještě neprozradíme, co chystáme v rámci oslav, ale jedno vám již vyrazíme, máte se určitě na co těšit.

Antonín Puš

Kontakt:

DS Vicena, Ústí nad Orlicí,
Vlastimil Drda,

tel. 731 885 614, e-mail: drdik@centrum.cz,

www.vicena.cz,

facebook: DSVicena,

Instagram: dsvicena

12/ ŘEČI OVLÁDLY KOLÁROVO DIVADLO

V sobotu 15. listopadu 2025 v 19 hodin proběhla v Kolárově divadle v Polici nad Metují premiéra komedie Neila Simona **Řeči** v provedení polického souboru DS Kolár.

A byla to úspěšná premiéra – diváci se dobře bavili po

celou dobu, což také dávali najevo hlasitým smíchem, který se co chvíli ozýval z hlediště, a dlouhotrvajícím potleskem při děkovačce.

Kolárovo divadlo bylo zaplněné do posledního místečka. Bylo vyprodané dlouho dopředu, a to prosím bez výraznější propagace. Je vidět, že naše polické publikum nás zkrátka má rádo a fandí nám.

Moc si toho ceníme!

Soubor se tak představil po dvouleté pauze, kdy tehdy posledním odehraným představením byla derniéra **Mrzáka inishmaanského**.

Hrají zkušení poliští divadelníci, kteří v devadesátých letech znovu obnovili činnost spolku – Jiří Trnovský st., Ivo Hambálek, Věra Hambálková, Petr Scholz, Marek Lacina – ale také, k naší velké radosti, nové posily souboru a debutantky Lenka Buštová a Petra Kultová. A nutno říct, že premiéru zvládly na výbornou, jako by stály na divadelních prknech odjakživa.

Kdo se tedy objevil na jevišti? Jiří Trnovský st., Stanislava Holečková, Jiří Trnovský ml., Lenka Buštová, Ivo Hambálek, Věra Hambálková, Marek Lacina, Petra Kultová, Petr Scholz, Renata Steinerová.

Jedná se na českých pódiiích o často hranou situační komedii, frašku.

Slovo režiséra

„Divadelní hru **Řeči** jsem poprvé objevil před pěti lety a už na první čtení mě bavila, načež jsem ihned v souboru vyhlásil, že ji budeme inscenovat. To *ihned* se trochu protáhlo – **Řeči** předskočili nejprve **Světáci**, které jsme uváděli v letech 2021 a 2022, a pak ještě **Mrzák inishmaanský**, hraný v letech následujících. Takže s lehkým zpožděním přišly na řadu letos, v roce 2025.

A proč zrovna **Řeči**?

Začnu od autora. Pro mne je Neil Simon spolu s Billy Wilderem (**Někdo to rád horké**) synonymem pro to nejlepší ze světa americké divadelní a filmové komedie. Přestože jejich zásadní díla vznikala v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století, jsou reprizovaná stále a ani dnes neztrácejí nic ze svého vtipu, hravosti a komediálnosti.

Řeči jsou tzv. „žánrovka“. Prezentují žánr, který se nazývá dveřová fraška, a který je druhem situační komedie, kde hlavní roli hrají dveře – postavy jimi zběsile vcházejí a vycházejí, schovávají se, míjejí a zaplétají do směšných situací. Je to komedie plná záměn, nedorozumění a dokonalého načasování, vyznačující se rychlým tempem.

A já se zde musím poctivě přiznat, že klasická dveřová fraška – tak jak ji představuje francouzský autor 19. století Georges Feydeau a jeho nejslavnější hry **Dámský krejčí** nebo **Blbec k večeři** – není můj šálek kávy! Tak proč ji, proboha, dělám?

Protože Simonovy **Řeči** jsou jiné. Jsou plné výborných dialogů, jsou vtipné a chytré napsané, nestárnou a jsou stále aktuální. A v dnešní době možná ještě aktuálnější než kdy jindy předtím.

Hlavní aktéři jsou konfrontováni s nepříjemnou reálnou situací, kterou se následně snaží ututlat, protože

DS Kolár Police nad Metují a premiéra inscenace **Řeči**,
foto Jaroslav Souček ml.

jakýkoliv skandál by byl v jejich postavení tak nežádoucí! Začnou vršit záchranné lži, které generují další a další lži a nikdo nechce říct pravdu...

Nu, řekněte sami – není vám to povědomé?”

První repríza je naplánována v Polici nad Metují na 23. ledna 2026. Tak neváhejte dorazit!

Jaroslav Souček, režisér a předseda

Kontakt:

DS Kolár, Police nad Metují

Jaroslav Souček

tel. 603 800 249

e-mail: jerry.souda@gmail.com

www.facebook.com/DSKolar/

13/ NODIVSE STÁLE V PROCESU

Sezonu jsme začali tradičně víkendovým soustředěním. Práci jsme věnovali hned dvěma inscenacím: **Kluk s míčem** – divadelní vyprávění pro diváky od 4 let – a **Kabaret karmy**, absurdní černé komedii našeho debutujícího režiséra Vladimíra Ježka alias Kostí. Odstartovali jsme tedy zostru. Ale spolu – a s časem na procházku a posezení u ohně s dobrou hudbou.

Podzim jsme záměrně plánovali s menším počtem štací, ale musím říct, že to hraní potřebujeme! Na souboru je pak poznat jistá nevyváženost... možná trochu nuda... málo motivace. Třeba to znáte.

Ale nebyla by to **NOvoměstská DIVadelní SEbranka**, aby se nudila dlouho. Letos jsme pořádali čtvrtý ročník charitativního festivalu – tentokrát **DiFestival pro Matyáše 2025**.

Matyáš Petr žije v Novém Městě se svou babičkou. Matyáš se narodil a vyvíjel jako zdravý kluk. Od tří let ho ale provází vzácná genetická nemoc, která se objevila pouze v dalších šesti případech na celém světě.

NODIVSE na soustředění s hrou Kabaret karmy,
foto archiv souboru.

Matyášek může hýbat pouze očima. Ale i tak dává jasně najevo, že je v něm víc síly, než by se na první pohled zdálo. DiFestival jsme letos uspořádali proto, abychom tento příběh trochu rozveselili. Veškeré peníze, které se vybraly, využije paní Podsedníková pro fyzioterapeutickou péči pro svého vnuka. Nicméně věříme, že ten opravdový dar není jenom v těch dukátech.

Program festivalu

9. 11. – Kaple sv. Jana Nepomuckého

17:00 Koncert Smíšeného pěveckého sboru Kácov a Smyčcového kvarteta Novoměstské filharmonie

15. 11. – Kino 70

9:30 NODIVSE – Kluk s míčem (premiéra)

10:45 HRRR divadelní spolek – O Lesněnce

15:00 DS F. A. Šubert Dobruška – Bylo nás pět

16:15 Piknik s Martinovým běloušem – opékání špekáčků a soutěž pro malé i velké

18:00 NODIVSE – Nahoru – Na horu (derniéra)

19:45 Spadlej višerň – koncert

V době psaní tohoto článku ještě nemám finální protokol o uzavření sbírky, ale je jisté, že vybraná částka přesáhla **100 000 Kč**, což je skvělá zpráva!

Děkujeme ještě jednou všem, kteří se na přípravě a realizaci DiFestivalu jakkoli podíleli. Díky souborům HRRR divadelní spolek a F. A. Šubert Dobruška, že za námi opět přijeli na své náklady a zahráli. Snad vám guláš chutnal.

Největší odměnou pro nás všechny je, že DiFestival získává své diváky. Věříme, že dobrá myšlenka – někomu pomoci a podpořit kulturu – je dostatečně silnou motivací pro další ročníky.

A rok uzavíráme velmi příjemnou příležitostí. Letos podruhé jsme byli osloveni k účasti na účinkování při

vánočních trzích na zámku. Novoměstský zámek nabízí překrásné kulisy a atmosféra vánočních trhů nás nabádá ke krátkému kramářskému kousku. Zahrajeme tedy celkem šestkrát poučnou rychlopohádku **Vánoce za starých časů u Nečasů**.

A vám přejeme, milí přátelé, aby Vánoce a vstup do dalšího roku byly veselé a plné potlesku.

Lucie Kotěrová

Kontakt:

NODIVSE – Novoměstská DIVadelní Sebranka, Nové

Město na Metují

Lucie Kotěrová

tel. 604691 611

e-mail: l.prouzova@seznam.cz

<https://www.mestskyklub.cz>

facebook.com/divadlonome

14/ 25 LET ODVAHY A HLEDÁNÍ

Když v roce 2000 vznikalo Divadlo Exil, byla to především skupina mladých lidí, kteří se rozhodli vytvořit prostor, kde se bude divadlo dělat podle nich. Bez velkých ambicí, zato s velkou chutí zkoušet, riskovat a objevovat. Pár židlí z vyřazené jídelny, sklepní prostor a první tři benefiční představení pro školu Svítání – tak skromné byly začátky místa, které dnes patří k nejvýraznějším amatérským scénám v regionu.

Zakladatel Petr Kouba a jeho tým tehdy navázali na studentské soubory Kuskus a Kus Bohemia. Z improvizovaných podmínek se stala tradice: Exil byl od počátku laboratoří, v níž se mísila autorská tvorba, experiment a touha přinášet témata, která v ostatních divadlech nechávala publikum spíše chladným.

Pády, začátky a znovuzačátky

Soubor zažil období, kdy byl na hraně zániku. Před šestnácti lety měl na repertoáru jedinou inscenaci, byl zadlužený a nebylo jasné, zda bude pokračovat. Tehdy padla rozhodnutí, která Exil znovu postavila na nohy – a ukázala, že divadelní nadšení není fráze, ale způsob přežití.

Dalším zásadním zlomem byl odchod ze staré scény a vybudování nového prostoru v Machoňově pasáži. Šlo o risk, který se vyplatil. Exil od roku 2021 hraje právě tam – v komorním, ale technicky čistém sále, který dobře odpovídá jeho poetice. Původní adresa dnes slouží jako zkušebna.

Podobný test přišel i před rokem, kdy se kvůli krácení dotací ocitl soubor v akutní finanční krizi. Exilu hrozila ztráta zázemí. Situace se podařila ustát i díky podpoře města, ale napětí z nejisté budoucnosti přetrvává.

Divadlo Exil a inscenace Řekni, kde ti muži jsou,
foto Tomáš Kubelka.

Divadlo, které staví na lidech

Exil je amatérský spolek, ale jeho chod má parametry profesionální instituce. Pětičlenná správní rada, dramaturgická rada, rozsáhlá členská základna, roční rozpočet přes milion korun. Produkce, propagace, technika, úklid, bar, kostýmy, účetnictví – každý člen má svou roli. A všichni pracují dobrovolně, ve svém čase.

Tento způsob fungování je jedním z důvodů, proč je Exil stabilní. A také jedním z důvodů, proč má specifickou atmosféru. Nejde jen o soubor, ale o komunitu, kde vztahy vznikají stejně přirozeně jako inscenace. „Jsme jako rodina – někdy se milujeme, jindy si lezeme krkem, ale být bez sebe – to prostě nejde,“ zaznívá v jednom z rozhovorů.

V souboru je dnes zhruba 35 herců. Exil je otevřený novým lidem – ať už jde o režiséry, kteří přicházejí s vlastním nápadem, nebo o herečky a herce bez předchozí zkušenosti. Každý rok se objeví nové tváře a některé z nich se stanou pevnou součástí souboru.

Odvaha jako pracovní metoda

Exil nikdy nestavěl na jistotách. Vybírá si texty, které vyžadují silný režijní názor, pracují s nadsázkou, absurditou nebo intenzivní psychologií. Na repertoáru se střídaly muzikály, experimentální projekty, černé komedie, výsostně autorské tvary i lehčí tituly – podle toho, kdo zrovna tvořil.

Důležitý je i vztah s divákem. Exil se netváří nepřístupně, naopak – čtvrtá stěna se u něj už dávno zbořila. Publikum se stává součástí atmosféry, o níž soubor mluví jako o „setkání“. I díky tomu přicházejí nejen skalní fanoušci, ale i lidé, kteří Exil objevili teprve nedávno.

Co pro Exil znamená čtvrt století

Pětadvacet let existence nepřináší Exilu jen bilanci, ale především vědomí, že se díky dlouhodobosti vyprofiloval jako svébytný organismus. Čtvrt století soustavné práce vytvořilo soubor, který dokáže pojmout různé režijní přístupy i výrazové poetiky, udržet širokou členskou základnu a zároveň neztratit schopnost reagovat na změny kolem sebe.

Jubileum není pro Exil jen slavnostní datum – je to potvrzení, že jeho způsob fungování má trvalou hodnotu. Stojí na lidech, kteří divadlu věnují čas, energii i dlouhodobý závazek. A díky tomu může Exil vstupovat do dalších let jako místo, kde zůstává prostor pro odvahu, otevřenost i tvůrčí svobodu.

Kateřina Fikejzová Prouzová

Kontakt:

Divadlo Exil, Pardubice

Kateřina Fikejzová Prouzová

tel. 605 251 596

e-mail: posta@divadloexil.cz

www.divadloexil.cz

www.facebook.com/divadloexil

IG divadlo_exil

15/ EXIL VE ZNAMENÍ PROMĚNY

Podzim v Divadle Exil začal zostrá. První premiéra jubilejní sezóny přivedla na jeviště černou komedii **Vrátila se jednou v noci**, hned týden poté následovala provokativní inscenace **Řekni, kde ti muži jsou**. Soubor mezitím začal připravovat další dva projekty – adaptaci dystopického **Humra** a komorní drama **Kdybys umřel...**, které vstoupilo do procesu intenzivním listopadovým soustředěním. Exil tak ve výroční sezóně nejen slaví, ale zároveň výrazně obnovuje svůj repertoár.

Člověk má žít a nechat zemřít

Vrátila se jednou v noci – černá komedie Eduarda Rovnera – otevřela sezónu 3. října. Režijní debut dlouholetého člena souboru Petra Kubíka přivedl na jeviště příběh Manuela, jeho matky Fanny a všech nezodpovězených otázek, které se vrací „až za hrob“. Téma odpoutání se od minulosti, paradoxů rodinných vazeb i absurdních situací je pro Rovnera typické.

„Je to hra o rodině, lásce a neschopnosti odpoutat se od minulosti plná citu a humoru,“ říká principálka Kateřina Fikejzová Prouzová.

Kubík dal dohromady tým zkušených herců i úplných nováčků. Jak sám popsal, režie pro něj znamenala „najednou devět dětí místo jedné postavy“. Opřít se mohl o představitele hlavních rolí Martina Žatečku a Věru Kuncovou Pojmanovou, kteří pomáhali držet inscenační tvar v rovnováze mezi absurditou a citem.

Provokace bez urážky

O týden později přišla premiéra inscenace **Řekni, kde ti muži jsou** slovenského dramatika Viliama Klimáčka. Text stavějící na obráceném obsazení – tři muži hrají ženy, jedna žena hraje muže – otevírá témata vztahových tlaků, očekávání, přetížení i osamělosti.

Režisérky Zuzana Nováková a Marie Kučerová se ke

Divadlo Exil a inscenace Vrátila se jednou v noci,
foto Tomáš Kubelka.

Klimáčkovi vracejí po úspěchu **Odvrácené strany Měsíce**. Nováková k tomu říká:

„V jeho hrách je něco dojemně lidského a vážného, ale přitom je to řečeno lehce a s nadhledem, takže se smějeme i soucítíme.“

Jde o inscenaci, ve které se mnohé divačky i diváci poznají. Je drsná, ale zároveň vtipná a vyvolává spoustu témat k diskusi.

Humr – dystopie znepokojivě blízko

Do zkušební fáze vstoupila adaptace filmu **Humr** Yorgose Lanthimose. Svět, kde máte 45 dní na nalezení partnera, jinak se proměníte ve zvíře, působí absurdně – a v komorním prostoru Exilu bude tato absurdita až nepříjemně blízko.

Autorkou adaptace i režie je Lucie Veselá Hašková, která staví vyprávění na práci herců a rychlých proměnách tří prostředí definovaných světlem a projekcí. „Pracujeme s téměř prázdným jevištěm, aby se scény mohly plynule střídat,“ říká.

Za hlavní téma považuje povrchnost vztahů a ztrátu přirozených vazeb. „Zapomněli jsme na vnitřní svobodu i na to, že příroda s námi komunikuje, jen ji neslyšíme,“ dodává.

Start inscenace Kdybys umřel...

Poslední listopadový víkend se rozběhly první práce na komorním dramatu Floriana Zelleru **Kdybys umřel...** – tentokrát v režii Kateřiny Fikejzové Prouzové. Intimní příběh Anne, která po smrti manžela nalézá jeho zápisky a stále víc pochybuje o jejich vztahu, balancuje mezi realitou, představami a halucinacemi.

„V žádném vztahu se nikdy nedozvíme pravdu. Každý zainteresovaný vidí realitu trochu jinak. Zellerův způsob psaní nutí přemýšlet o složitých mezilidských vztazích, lásce, vině a odpuštění,“ říká režisérka.

Exil navíc vypsál konkurz na jednu z rolí v této hře, o kterou se ucházela téměř dvacítky mladých hereček – další důkaz, že i po 25 letech zůstává soubor otevřený novým tvářím.

Výroční sezóna jako laboratoř

Pětadvacátý rok existence otevírá soubor nejen k oslavám, ale také k výrazné obměně repertoáru. Portfolio titulů se mění, rozšiřuje se okruh tvůrců i obsazení, nové projekty přicházejí rychlým tempem.

Exil tak potvrzuje, že se drží své identity – divadla, které je „jiné“ ne proto, že by chtělo provokovat za každou cenu, ale protože kombinuje odvahu, zodpovědnost a chuť dělat věci po svém.

„Chceme růst, mířit vysoko – ale zároveň si vážíme každého malého kroku, který nás tam posune,“ říká principálka. „Exil je naší divadelní rodinou.“

Co nás čeká dál

Během zimy budou pokračovat zkoušky **Kdybys umřel...** a **Humra**. Soubor zároveň připravuje další projekty na přelom roku a plánuje veřejné akce k jubileu.

Jisté už teď je, že Exil vstoupil do své pětadvacáté sezóny s energií, která je cítit jak na jevišti, tak ve zkušebnách. A pokud bude rok 2026 pokračovat stejným tempem, čeká diváky i komunitu amatérských divadelníků další silná kapitola.

Kateřina Fikejzová Prouzová

Kontakt:

Divadlo Exil, Pardubice

Kateřina Fikejzová Prouzová

tel. 605 251 596

e-mail: posta@divadloexil.cz

www.divadloexil.cz

www.facebook.com/divadloexil

IG [divadlo_exil](https://www.instagram.com/divadlo_exil)

16/ BYLO NÁS PĚT V DOBRUŠCE

Divadelní spolek F. A. Šubert uvedl vlastní dramaturgii Poláčkova románu s pětadvaceti herci včetně dětských protagonistů. Režisér Jiří Raichl popisuje rok a půl náročných příprav, spolupráci se ZUŠ i plány souboru po derniéře.

Dramatizace románu Karla Poláčka přímo pro divadelníky z Dobrušky. Na jevišti je pouze jeden praktikábl, ale prostředí se mění v domácnost u Bajzů, ve školu nebo v cirkus. Herecký ansámbl je doplněn o řadu dětských herců. A tak dobrodružné vyprávění Péti Bajzy nabírá obrátky od začátku do konce.

Na DiFestival pro Matyáše 2025 jste přijeli s lokálním autorem a oblíbeným titulem Bylo nás pět. Jak náročná byla dramaturgie pro váš soubor?

Náročná je slabé slovo. Byl to bez diskuse největší divadelní hardcore, co jsem kdy zažil. Skloubit 25 protagonistů (cca půl na půl děti/dospělí) byl logistický oříšek, z něhož mi ještě teď šedivějí vlasy. Omladina

byla na prknech skvělá, ohromně talentovaná, ovšem time management u některých slušně drhnul. Dotazy v den představení, kde vlastně hrajeme a jestli je to skutečně dnes, zítra nebo za týden, nebyly výjimkou. Ovšem: krásná práce, krásný rok a půl společného úsilí, rozhodně to stálo za to. Škoda, že je konec.

Ke spolupráci jste si přizval žáky Literárně-dramatického oboru ZUŠ Dobruška. Co tato spolupráce přinesla dospělým hercům?

Dospělí herci si užili něco docela nového. Ta živelnost dětí, jejich bezprostřednost a přirozená radost z radosti nás všechny nakazila. Ano, dělila nás generační propast, ale postupně jsme se propojili v jeden tým. Těžko to popsat, nutno zažít.

Bylo nás pět má po derniéře. Máte ještě něco aktivního na repertoáru?

V tuhle chvíli nikoli, letos jsme odeslali do archivu hned dva kusy a nyní pilně nacvičujeme dárek Aloisi Jiráskovi k 175. narozeninám. Bude-li za rok opět DiFestival a dostaneme-li možnost vystoupit, má se publikum určitě na co těšit...

Kolik máte v současné době členů a v jakém zázemí zkoušíte a hrajete?

Členů spolku je cca 80, přesné číslo nevím. Aktivních zájemců o hraní je z toho méně než polovina. Snažím se je prostřídat, jak se dá... Jsou bezvadní. Skvělí. Zkoušíme a hrajeme ve Společenském centru Kino 70.

Na jaké představení nás můžete pozvat?

Jak jsem uvedl výše, momentálně máme na repertoáru svěží průvan a zvesela stavíme novou inscenaci. Je to výzva jako trám; vybral jsem možná nejžalostnější Jiráskův propadák a přetransformoval ho do pohádkové veselohry s prvky kabaretu. Diváci uvidí/uslyší rap, ale třeba taky duet Kecala s Jeníkem... No, bude to opravdu pestré. Přitom se ale snažíme zachovat to pěkné, nosné z originální látky. Víc neprozradím, přijďte se podívat. Světová premiéra bude v březnu, jako vždy v Bačetíně.

Ptala se Lucie Kotěrová

Kontakt:

Divadelní spolek F. A. Šubert Dobruška

Jiří Raichl

e-mail: info@tofana.xf.cz

www.facebook.com/DSSubert

DS F. A. Šubert a inscenace Bylo nás pět,
foto Klára Šrůtková.

17/ CO SE DĚJE NA VYSOČINĚ

Máme za sebou vcelku úspěšné kroky. Tím prvním krokem byla pohádka pro děti a všechny do 100 a více let – Talisman lásky. Scénář napsal náš člen Petr Kurfürst. A když si ji napsal, tak se ujal i režie.

Premiéra byla úžasná a pak následovalo několik dalších představení pro děti z Hlinska a okolí, kde nás celkem vidělo více než 1100 diváků. V tomto případě jsme hráli bez nároku na honorář, a to díky podpoře z Městského úřadu a Městského kulturního klubu Hlinečan.

Děti se krásně zapojovaly do boje proti... no, co bych psal dál, pozvěte nás a uvidíte sami.

Na přehlídce her pro děti **Dospělí pro radost dětem** v Havlíčkově Brodě pak Petr získal cenu za scénář. A od nás dostal za úkol napsat pokračování.

Pro rok 2026 se do konečné fáze nastudování překloupila hra amerických autorů **Tour de France!**, kde spolupracujeme s Divadelním spolkem J. N. Štěpánka Chrudim.

Originální a výjimečná převleková komedie, kde dva herci ztvárňují dohromady deset postav, a tempo hry je tak rychlé, že si člověk říká, že to není ve dvou lidech možné. Ale jde to! A jak dobře to vypadá!

Premiérově bude uvedena v divadlech Hlinsko a Chrudim v květnu 2026.

Na podzim nás pak čeká opět autorské představení pod prozatímním názvem **Hotel Smetana**. Jistěže komedie.

*Principál souboru
Standa Rytych*

Kontakt:

Divadlo A1 Hlinsko, spolek

Květná 1389, 53901 Hlinsko

tel. 607502780

e-mail: A1.divadlo@seznam.cz

Divadlo A1 Hlinsko a inscenace Talisman lásky,
foto archiv souboru.

18/ CO JE NOVÉHO V HEŘMANOVĚ MĚSTCI

Asi jste už dlouho nic nečetli o divadelnících z Heřmanova Městce; nebojte se, nespí. Hned to napravíme.

Je za námi vrchol ochotnické heřmanoměstecké divadelní sezony. Před téměř zaplněnou sokolovnou jsme uvedli v sobotu 15. listopadu 2025 premiéru černé komedie o životě a smrti „**Nikdy není pořád krásně**“. Hra zkoumá lidské povahy ve světle člověčí smrtelnosti jako jediné životní jistoty. Naštěstí (snad) pro nás i pro diváky ve formě černé komedie, ve které nechybí poetické okamžiky, ale i temná atmosféra. Hra je situována do Vídně, ale stejné lidské osudy a situace se mohou a mo-hly odehrávat i v Praze, Plzni, Košicích, Lyonu nebo Kostelní Lhotě. Teď, zítra, před 150 lety nebo v roce 1671.

Výběrem této hry od rakouské autorky Lotte Ingrisch (v originále „**Wiener Totentanz**“) jsme se dostali mimo naši komfortní zónu klasických konverzačních a situačních komedií. Chtěli jsme ale vyzkoušet něco nového a posunout limity našeho souboru zase o kousek dál. Příprava scénáře, dramaturgie a zkoušení zabraly více času než obvykle. Zvláštní poděkování patří Kamile Davidové, ta na hře odvedla největší kus práce a vězte, že ani ukáznění členů souboru není vždy jednoduchá věc. Klobouk dolů! Podle ohlasu po představení – ať už těch bezprostředních nebo prezentovaných později – se námaha vyplatila a přinesla své ovoce.

Tato premiéra přinesla ještě další dvě, méně okaté premiéry. Poprvé se s místními divadelníky na prknech, co znamenají svět představil Miroslav Doležal a rovněž poprvé se na jevišti potkaly tři generace Řezáčů – Pepa Řezáč, dcera Jana Čurdová a vnučka Jitka Čurdová. A abychom u generačního výčtu byli úplní – již etablovanou posilou souboru je Agáta Heblíková, dcera Radima Vindušky (**mj. Výtečníci, Trumf, Tři sestry a je-**

den prsten, Vodník Mařenka, Drak, Léčba neklidem) a vnučka Pavla Vindušky (**Noc na Karlštejně, Fimfárum**), shodou chromozomů neteř Bohdana Heblíka (**mj. Drak, Léčba neklidem, Trumf, Průvodce po sopce**). Tak snad nebude v Heřmaňáku o dorost nouze a bude mít kdo tu káru táhnout dál.

To však nebylo vše, čím jsme v roce 2025 žili. Již v druhé polovině roku 2024 jsme představili další formát: „**Kulturní kutloch – KuKu**“, hodinové komorní kulturní posezení v naší zkušebně – s hudbou, verši, veselým povídáním i výstavou obrazů a v roce 2025 jsme navlékli na nit dalších pět korálků, je jich už devět a podle stoupajícího počtu návštěvníků to vypadá, že i tento formát si již našel své publikum. Je jistě potěšující, že v těchto pořadech dostávají prostor i nečlenové spolku. Všechny kulturní akce v letošním roce jsme prezentovali jako náš příspěvek k oslavám 700. výročí první dochované zprávy o Heřmanově Městci v zemských deskách trhových, ale ani město na nás nezapomnělo a dostali jsme k dispozici celý výstavní panel v rámci výstavy „**Spolkový život města Heřmanův Městec**“. Kojíme se nadějí, že i tato prezentace přispěla k tomu, že získáváme další příznivce.

Michal Dziedzinskyj

Kontakt:

DS Heřman, Heřmanův Městec

Kamila Davidová

tel. 775 943 973

info@dsherman.cz

https://dsherman.cz/

www.facebook.com/DivadelnisouborHerman

Divadlo A1 Hlinsko a inscenace Talisman lásky,
foto archiv souboru.

19/ LESNĚNKA V REŽII HRRR

Činoherní pohádka pro dvě ženy a dva muže. Kulisa venkovské, dřevěné chalupy a kuchyňský koutek, kde se vaří polévky i lektvary. V lesní restauraci V Zátíší hospodaří bába Magi. Do odlehlého kouta lesa může zabloudit myslivec, mlynář, nebo Lesněnka. Napínavý příběh o tom, že láska překoná všechna kouzla.

DS HRRR a pohádka O lesněnce,
foto Klára Šrůtková.

Přečtěte si rozhovor s Renátou Šťastnou – principálkou a režisérkou souboru.

Na DiFestival pro Matyáše 2025 jste přivezli pohádku O Lesněnce a byla to vaše druhá repríza, jak se hrálo?

Byla to skutečně druhá repríza. Lucko, jak víš, celé divadlo je hlavně o divácích a samozřejmě o herecké partě. Naše parta je skvělá, mám v souboru lidi, na které je spoleh a chápou, že amatérské divadlo není jen o tom, odehrát představení, ale i všem okolo (tvořit kulisy, odvézt, přivést, zvučit, svítit, přijít na brigádu, věnovat divadlu spoustu osobního času...). Teď zpět k původní otázce. Hrálo se nám naprosto výborně, ostatně jako vždy. V Novém Městě máte skvělou atmosféru, zázemí, přátelské prostředí a hlavně úžasné publikum. Letos jsme k vám přivezli pohádku a novoměstské bezprostřední spolupracující dětské publikum odbouralo v některých okamžicích i herce.

Máte na repertoáru ještě nějakou pohádku?

Celkově máme tři pohádky (Čertovskou pohádku, O napravené královně a O Lesněnce) a dva pořady pro děti, které vznikly mimoděk jako výchovné programy pro „mé“ školní děti (O nevychované Anče a Čertici Anču).

Soubor má přes dvacet členů a jednu režisérku – tebe. Jak a kde zkoušíte?

Vítáme každou novou tvář. Máme v souboru status hostujícího herce. Troufám si říct, že jsme schopni obsadit do představení každého. Vzhledem k tomu, že jsem prozatím jediná režisérka, máme systém, jak vše zvládnout. Díky naší šedé eminenci a dobrému duchu spolku Anně Veverkové máme nádherné prostory, kde je zkušebna, kostymérna, rekvizitárna, kuchyňka, ateliér a studio. Tzn., že když je potřeba, může najednou zkoušet několik hereckých part. Jedna se mnou zkouší „na place“ a jiné můžou mít v jiných prostorách textovku a pak se prostřídají. Nové hry mají pevné zkoušky ve středu v pevně daných časech a „oprašovačky“ jsou v pondělí. Úterky se pak věnujeme péči o pohyb a čtvrtky relaxaci při artefietické tvorbě. Před

každou premiérou jezdíme na soustředění, kde se plně věnujeme pilování detailů. Když vybírám novou hru, mám v hlavě, koho mám „volného“ a snažím se vybrat hru tak, aby si zahráli všichni ze souboru. Některé hry si píšou sama s jasným záměrem a postavy píšou přímo pro herce.

Na jaké představení bys nás mohla pozvat?

Ráda bych vás pozvala na premiéru komedie Letiště, ale je už vyprodaná. Každopádně, pokud se chcete pobavit, zvou vás 22. 1. 2026 od 19.00 hod. do naší „domovské“ scény na představení **Můžem, i když nemůžem** nebo na kterékoliv naše představení. Hrajeme pouze komedie, protože si myslíme, že většina diváků se potřebuje odreagovat a zasmát (smích prodlužuje život). Všechna představení hrajeme s láskou a hlavně pro Radost.

Ptala se Lucie Kotěrová

Kontakt:

HRRR divadelní spolek

Renáta Šťastná

tel. 722 230 511

e-mail: hrrrdivadelnispolek@seznam.cz

www.hrrrdivadelnispolek.cz

20/ NIC KALÝHO Z PODŽALÝHO

Ve Vrchlabí – městě s největším počtem amatérských divadelních spolků v přepočtu na počet obyvatel – vznikla 13. listopadu 2025 nová divadelní společnost.

V rámci VŘSR (Velká Říjnová Spolková Revoluce) byl – jako jeden z mnoha nových spolků – založen v nejsevernější části města divadelní spolek. Nese sympatický název HoSpoDA „Stará pošta“, což jej předurčuje k tomu, aby vzbuzoval nejen oprávněnou pozornost, ale také chuť jej navštívit.

„Vo co gou?“ O nic menšího než o HOrnovrchlabský SPOlek Divadelních Aktivit. Příčiny jeho vzniku jsou téměř totožné s důvody, které vedly ke vzniku – nejstarší a také nejznámější vrchlabské amatérské divadelní společnosti – Vlasteneckého Divadelního Spolku „Vlastík“ Vrchlabí. Jde tedy hlavně o „vedlejší produkt“ nějaké mnohem „vyšší myšlenky a vize.“ Nicméně na příkladu VDS „Vlastík“ se jasně ukázalo, jak lehce se může marginálie stát hlavním smyslem konání. Stačí vlastně málo – lidé, okolnosti, vhodný čas a správná myšlenka. A k této „konstelaci“ 13. listopadu opět došlo.

Věřím, že se nová divadelní společnost (HoSpoDA „Stará pošta“), která na rozdíl od VDS „Vlastík“ a jeho poslání „šířit myšlenky Járy Cimrmana všemi možnými cestami – včetně slepých uliček“, zapíše do analů východočeské amatérské divadelní scény písmem zlatým. Proč zlatým?

Základající schůzka spolku HoSpoDA Stará pošta,
foto Jiří Stejskal.

Co by to bylo za divadelní spolek bez vhodné divadelní hry. Tu už HoSpoDA „Stará pošta“ má. Jde o skutečné „zlaté vejce“ - autorský počín, původně napsaný pro úplně jiné publikum a potřeby. Autor Ivan Bauer ale souhlasil a za třetinovou provizi ze zisku poskytl svolení svoje dílo nastudovat „hospodskými štamgasty“ z Hořejšího Vrchlabí. Díky tomu se tak veřejnost v „Mozartovském roce 2026“ (270 let od narození a 235 let od úmrtí W. A. Mozarta) dočká představení „MocArt aneb Malá noční hudba“, která připomene tohoto geniálního skladatele a „punkera“ hudebního světa konce 18. století.

Za termín premiéry bylo symbolicky určeno datum 27. ledna 2025 (*27.1.1756 W. A. Mozart) Místem premiéry pak bude domovská scéna KC „Stará pošta“ v Hořejším Vrchlabí.

Ivo „Farda“ Farský, hospodský

Kontakt:

Ivoš Farský

e-mail: farda.vrl@tiscali.cz

21/ VÁNOČNÍ HRA Z HRONOVA

Rok s rokem se sešel a zlehka začínáme vyhlížet Vánoce. Hronov se oblékne do třpytivých cinglártek, zeleného chvojí a spousty barevných blikajících světlýlek. V obchodech zazní koledy a na náměstí propuknou adventní trhy.

I my, hronovští, kostelečtí a poličtí divadelníci, přispějeme svou troškou do mlýna. Od října totiž pilně zkoušíme vánoční hru „Hej, člověče Boží...“.

Inspirovali jsme se „Sousedským lidovým divadlem“, které se vyznačovalo větším počtem herců včetně dětí a zvířectva, krátkými výstupy jednotlivých postav a dějů, volným veršem, písněmi a koledami. To vše zabalené do lehké ironie a nadsázky pramenící z životních zkušeností

prostého lidu.

Hra „Hej, člověče Boží...“ měla premiéru v roce 2013. Tehdy jsem si umnul napsat divadelní text, sednout si na pomyslnou režijní židli, dát dohromady kapelu a vše nazkoušet. Díky Michalu Kopsovi jsme vymysleli jednoduchou, ale úchvatnou scénu, díky Hance Peterkové oblékli herce do kostýmů a díky našim divadelníkům se zrodilo divadlo, které s přestávkami hráváme již dvanáct let v adventním čase. Letos nás čeká obnovená premiéra 21. 12., na kterou se všichni velice těšíme.

Přeji divadelníkům, aby vřelost a nadšení, které do hry investují, bylo opětováno nadšením a láskou diváků.

A jedno přání nakonec i pro vás, početnou českou divadelní rodinu. Popřejme si hodně porozumění, vřelosti, nadšení a lásky v roce 2026.

Rostka Hejzman

Kontakt:

Divadelní soubor Jiráskova divadla Hronov,

Šárka Čmelíková,

tel. 775 733 322,

e-mail: reditel@kultura-hronov.cz

DS Hronov a inscenace Hej, člověče Boží,

foto archiv souboru.

22/ SMETANA ZNĚL POD HIMALÁJEMI

Ve čtvrtek 6. listopadu v sále Imperial Word School v nepálském Kathmandu zazněly tóny Smetanovi Mé vlasti. Turnovské divadelní studio hrálo v nepálském Kathmandu inscenaci Jeho vlasti.

V rámci mezinárodního festivalu za účasti dvanácti zemí tří kontinentů jsme měli tu čest sehrát naši činoherní verzi Smetanovy symfonické básně. Hráli jsme dvakrát. Pro místní studenty a pro účastníky festivalu a čestné hosty z řad nepálských umělců. Byly to dvě rozdílné představení jedné inscenace. Studenti si užívali jinou kulturu naprosto spontánně, divadelníci klidně a s poro-

zuměním.

Celý festival byl koncipován jako ukázky divadelní tvorby různých kultur. Japonské loutkové divadlo, anglické interaktivní představení pro děti, indická stylizovaná situační komedie, silný emotivní příběh iránské dívky, či slovenská balada, k jejíž nonverbální verzi naši slovenští přátelé pozvali i místní studenty z nichž bravurně udělali Slováky.

Nepál nás šokoval hned po vystoupení z letadla. Dopravní chaos by nezvládl ani nejlepší profesionální řidič, leč místní si s ním bravurně poradí, a tak jsme po hodině jízdy metropolí Nepálu vjeli do brány prestižní soukromé školy, která toto setkání divadel organizovala. Nepál jsou tři světy. Svět privilegovaných bohatých, svět obyčejných lidí a svět buddhistický. Tyto světy jsou dosti oddělené. My jsme jako cizinci poznali vše. V prestižní škole mají ti šťastnější podmínky ke studiu, o kterých se českým studentům nesní. Skvěle vybavené vědecké učebny, ale i výtvarné dílny, hudební salón či truhlářskou dílnu. V buddhistickém klášteře, kde jsme byli jeden den, chlapci z chudých rodin dostávají vzdělání ve velmi skromných asketických podmínkách a za přísného, až vojenského režimu.

Pohled na vrcholky Himalájských obrů vháněl slzy do očí. Vzpomněl jsem si na Pepu Tejkla, barda herců i lezců. „Tak jsme Pepo dovezli české divadlo do Himalájí“. A Pepa se z nebe, které je v Himalájích zatraceně blízko, spokojeně usmíval. A pak jsme si na hotelové terase, s výhledem na Annapurnu na jedné straně a Everest na druhé, dali českou slivovici s nepálským architektem a obchodníkem. Paradoxy tohoto nám vzdáleného světa.

Průvod městem s vlajkami všech zúčastněných zemí v národních krojích byl demonstrací společné lásky k divadlu. Křesťané, muslimové, buddhisti či hinduisti našli v divadle společný svět, kde si všichni rozumí, mají se rádi a dají zapomenout na antagonismus náboženský či politický.

Petr Haken

Kontakt:

Turnovské divadelní studio A. Marka

Petr Haken

e-mail: hakenovam@seznam.cz

23/ DOSPĚLÍ (PRO RADOST) DĚTEM

S radostí vás zveme na 33. ročník regionální postupové přehlídky Dospělí (pro radost) dětem, která se uskuteční 8.–10. května 2026 v Havlíčkově Brodě. Čeká vás příjemné třídní setkání souborů, které hrají pro děti a mládež – bez ohledu na to, odkud přijedou, jak dlouho existují a jak velkou mají historii. Stačí jediná

Turnovské divadelní studio a inscenace Jeho vlast,
foto Ivo Mička.

věc: chuť dělat divadlo pro mladé publikum.

Přehlídka je určena amatérským souborům, jejichž inscenace míří na dětské či mladé diváky. Účastníci mají možnost postoupit na **celostátní přehlídku Divadelní Fimfárum v Českém Krumlově**, kam havlíčkobrodská postupová přehlídka vybírá doporučené inscenace. Lektorský sbor tvoří zkušení odborníci, kteří se s vámi po každém představení rádi podělí o svoje postřehy – a to v atmosféře, která je přátelská, konzultační a skutečně inspirativní. Nejde o „soutěž o život“, ale o prostor, kde se navzájem učíme a inspirujeme.

Na vaše inscenace budou připraveny **sály MDKO a KD Ostrov**, včetně možností úprav prostoru. Oba sály mají plně technické vybavení a pořadatelé jsou zvyklí hledat řešení tak, aby se inscenacím hrálo co nejlépe. Program bude sestaven tak, aby každý soubor měl dostatek času na přípravu, zázemí a rozbor.

Pokud chcete svou inscenaci přihlásit, stačí vyplnit **Evidenční list inscenace** a odeslat jej do **1. března 2026**. Výběr inscenací proběhne do **10. března** a jednotlivým souborům bude vše oznámeno s dostatečným

Plné hlediště na pardubickém zámku,
foto Michal Kňava.

předstihem, aby mohly pohodlně plánovat cestu i přípravu. Přihlášky můžete posílat poštou na adresu pořadatele nebo e-mailem – obojí najdete v příložených materiálech.

Pokud bude kapacita plná, organizátoři vždy hledají férové řešení. Pokud naopak zbude místo, do programu se mohou zařadit i představení nesoutěžní nebo inspirační.

A teď to nejdůležitější: tahle přehlídka stojí hlavně na **setkávání**, sdílení zkušeností, radosti z divadla a společné chuti tvořit. Havlíčkův Brod je místem, kde se soubory rády vracejí – kvůli atmosféře, otevřenosti a tomu zvláštnímu pocitu, že tu divadlo dělají lidé, kteří mu opravdu věří.

Pokud tedy uvažujete, zda letos vyrazit se svou inscenací ven – vezměte tohle jako přátelské gesto a pozvání.

Budeme rádi, když se potkáme právě s vámi.

Kontakt:

ADIVADLO

František Štíbor

Tel. 739 039 522

e-mail: adivadlo.h.brod@seznam.cz

www.adivadlo.cz

24/ PERNŠTEJNLOVE

Deštivé sobotě navzdory uzavřel divadelní festival **Pernštejnlove na pardubickém zámku svůj desátý ročník s velkým úspěchem. Šest představení vyprodal a ani ostatní si nemohla na návštěvnost stěžovat. Přes 2000 diváků si vychutnalo lásku na jevišti ve všech podobách – v komediích, dramatu, stand-upu i improvizaci. Pernštejnlove uvedl od 29. července do 2. srpna na třech scénách 11 divadelních představení a čtyři koncerty.**

„Jubilejní ročník se vydařil ve všech ohledech. Až na deštivou sobotu panovalo skvělé počasí, těšila nás vysoká návštěvnost, spokojení vystupující i báječné publikum. Scéna na nádvoří otočená o 180 stupňů se osvědčila a příští rok ji postavíme úplně stejně,“ neskryval radost Tomáš Libánek, ředitel Východočeského muzea v Pardubicích, které festival pořádá společně se spolkem NaEx.

„Dramaturgická linka festivalu letos nabízela silné příběhy, ostré dialogy i humor ve všech podobách – od konverzační komedie přes satiru až po tragikomedii. Cílem bylo zmapovat lásku a vztahy v jejich celé šíři – romantické, absurdní, bolestné i komické,“ vysvětluje dramaturgyně Kateřina Fikejzová Prouzová. „Diváci si pochvalovali pestrost žánrů i kvalitu představení, často se po představení cítili jako v jiném světě a byli překvapeni, jak festival dokáže nádvoří zámku proměnit,“ doplňuje Fikejzová Prouzová.

„Radost diváků i souborů byla vidět na každém představení, včetně posledního, které se uskutečnilo za deště. Smekám před divadlem Tramtarie a diváky Hororů z manželských ložnic, museli prokázat velké odhodlání a lásku k divadlu,“ říká ředitel Východočeského muzea Tomáš Libánek.

PROGRAM

úterý 29. 7. 2025

od 21:00 / velké nádvoří

Véronique Olmi: **JENOM ŽIVOT** / Činoherní studio

Bouře, Praha

Konverzační komedie o tom, že některé vztahy nikdy úplně neskončí.

středa 30. 7. 2025

od 18:00 / šapitó

L. Langmajer, L. Jeník: **TAK TO JSME JEŠTĚ NEVIDĚLI,**

MARIE / slukasem

Bláznivá divadelní show o tom, co se děje,

když zhasnou kamery.

od 21:00 / velké nádvoří

Josef Hertv: **PRESIDENTI ANEB SEX, DROGY**

A TRAMPOTY / Divadlo Adverte, Praha

Koho pošlou do boje o Hrad? Někoho,

koho „lidi zbaští i s navijákem“.

čtvrtek 31. 7. 2025

od 18:00 / šapitó

PERNÍKÁŘ / Studio G., Ostrava

Roman je z Havířova. Roman chtěl brát drogy.

Roman kouřil, pil, číchal a píchal si do žíly.

od 21:00 / velké nádvoří

Filip Teller: **STAND UP DOWN** / Divadlo Aldente, Brno

Talk show, kde je humor stejně nečekaný jako život sám.

pátek 1. 8. 2025

od 18:00 / šapitó

RANDE NASLEPO

Tohle zažijete jen na Pernštejnlove... Dáte si s námi

rande? Jít do divadla a netušit, co vás čeká?

Na festivalu se objevil také Petr Panzenberger s monodramatem **Perníkář**, za které získal Cenu Thálie, foto Michal Křáva.

od 21:00 / velké nádvoří

Florian Zeller: **OTEC** / Divadelní společnost Indigo, Praha
Tragikomedie o člověku, který ztrácí sám sebe.

sobota 2. 8. 2025

od 10:00 / šapitó

T. Jarkovský, J. Vašíček: **ČERT TĚ VEM!** / LokVar, Praha
Loutková pohádka o neřestech, lásce a čertech, co nespí.

od 18:00 / šapitó

LUKÁŠ PAVLÁSEK: STAND-UP COMEDY

Bláznivé historky, břitké postřehy a humor, který si nebere servítky.

od 21:00 / velké nádvoří

Vladislav Kracík: **HORORY Z MANŽELSKÝCH LOŽNIC** /
Divadlo Tramtarie, Olomouc
Když do upadajícího intimního života přijde nečekaná nová sexuální libůstka.

od 24:00 / Rytířské sály

J. Komárek, J. Malík: **INSECTUM K.** / 2VA, Praha
Taneční sólo na pomezí performance a výtvarného divadla pro jednoho muže, jeden stůl, jednu židli.

Kateřina Procházková Skůpová

www.pernstejnlove.cz,
www.facebook.com/pernstejnlove

25/ EJHLE, LOUTKA

Žamberk se poslední srpnový víkend opět proměnil v místo, kde ožívají příběhy, loutky i fantazie. Osmnáctý ročník festivalu Ejhle, loutka! přilákal rodiny, divadelníky i zvědavé kolemjdoucí, kteří si chtěli prostě užít den plný radosti a tvorby.

Festival se tradičně konal v areálu Pod Suticí, nedaleko kapličky Ecce Homo – „Ejhle, člověk“ – podle níž dostal své poetické jméno. Je to krásné místo na soutoku Orlice a Rokytenky a atmosféra je tu přesně taková, jakou by si člověk přál pro loutkářskou slavnost pod širým nebem.

Program byl i letos pestrý. Páteční podvečer zaplnilo Kulturní centrum Vonwillerka – nejprve poetickým představením Holektivu Letkyně, po němž se prostor rozezněl hudbou kapel Les Gars D'en Bas a Jelení loje. Den uzavřely oblíbené Buchty a loutky se svými **Postřadatelými**, kteří dokážou pobavit děti i dospělé tím nejlepším způsobem – s nadhledem, s fantazií a s loutkami, které mají vlastní hlavu.

Sobota patřila malým i velkým divákům v areálu u kapličky. Od brzkého odpoledne se tu střídaly nejrůznější

Bratři v tričku na festivalu Ejhle, loutka,
foto archivu festivalu.

pohádky – o Hajáčkovi, o Myšce a lasičákovi, Zlatovláska i Popelka – a každá měla úplně jinou energii. Publikum se také vydalo po stopách detektiva Emila, potkalo se s Bratry v tričku a jejich **Hrou o trůn** a závěr patřil energické kapele Bombardák, která tradičně nenechá nikoho sedět na místě.

Festival ale není jen o představeních. Po celou dobu byly otevřené tvořivé dílny, Dřevěná dílna Báry Hubené a oblíbené Loutkoviště, kde si děti i dospělí mohli zkusit, jaké to je vstoupit přímo doprostřed pohádkového světa a rozpochybovat vlastní loutku.

Osmnáctý ročník Ejhle, loutka! tak znovu potvrdil, že loutkářství má v Žamberku pevné místo a krásnou komunitu. A kdo ví – možná právě některé dítě, které tu poprvé rozhýbalo dřevěnou postavičku, jednou stane na jevišti jako loutkář, herec nebo režisér.

V každém případě už teď můžeme říct, že se festivalu podařilo to nejdůležitější: přinést radost, společně strávený čas a chuť se znovu vrátit.

-kfp-

26/ KLICPERŮV CHLUMEC

Podzim v Chlumci nad Cidlinou už po osmasedmdesáté patřil divadlu. Festival Klicperův Chlumec, který dlouhodobě patří mezi stabilní a respektované přehlídky amatérského činoherního divadla, letos představil pět soutěžních inscenací a jeden nesoutěžní titul domácího souboru. Program doplnilo také Loutkobraní – samostatná dvoudenní akce věnovaná loutkovému a alternativnímu divadlu.

Soutěžní část zahájil Divadelní klub Vrchlabí komedií **Jak si žijou chalupáři**. Následoval Divadelní spolek Vicena Ústí nad Orlicí se svou úpravou hudební komedie **Se starci na chmelu**. Obědovičti přijeli s autorskou detektivní hříčkou **Komu straší ve věži**, která vynikala především svižným tempem a pečlivou prací s žánrem.

Domácí DS Klicpera uvedl mimo soutěž inscenaci **Sedm žen na krku** v režii Ivety Jiranové. Představení se během ročníku hrálo dvakrát a bylo příjemnou příležitostí nahlédnout do tvorby chlumeckého souboru v jeho aktuální podobě. Zahraniční účast letos obstaral soubor Sebranka České besedy Daruvar z Chorvatska. Jejich inscenace **Klika** v režii Otomara Schäfera ukázala, že amatérské divadlo českých krajanů si drží vysokou úroveň a vedle českých souborů působí velmi přirozeně.

Součástí festivalu bylo opět také **Loutkobraní**, které proběhlo 31. října a 1. listopadu v Klicperově domě. Program nabídl představení pro školy i pro veřejnost a letos se na něm podílela jak profesionální, tak amatérská scéna. Nechyběly tvořivé koutky, soutěže a několik koncertů, takže návštěvníci mohli během dvou dnů přecházet mezi činohrou, loutkami i hudbou.

Letošní ročník potvrdil, že festival má pevné místo v kulturním kalendáři města i regionu. Soutěžní inscenace nabídl široké spektrum přístupů – od tradiční komedie až po současnou autorskou tvorbu.

Závěrečný večer patřil hodnocení odborné poroty a přátelskému setkání účinkujících, organizátorů a diváků.

-kfp-

27/ PLNÉ HLEDIŠTĚ V TÝNIŠTI

Týniště nad Orlicí má každoročně na podzim jasno: divadlo zaplní město i kulturní dům. Nejinak tomu bylo i letos, kdy proběhl 56. ročník Týnišťského divadelního podzimu. Zájem diváků byl tradičně velký – většina večerů byla ještě před začátkem vyprodaná.

Festival zahájila 10. října vernisáž obrazů herce a móderátora **Filipa Čapky**, který zde představil svou osobitou výtvarnou tvorbu. Hned poté se večer ujal domácí soubor DS U.F.O. s inscenací **Drama v kostce** – improvizací hrou čtyř postav uvězněných v prázdném prostoru, která pracovala s absurditou i humorem.

O týden později dorazil DS NA TAHU z Červeného Kostelce a uvedl komedii Géralda Sibleyrase **Vítr ve větvích topolů**. Tři veteráni, tři pohledy na svět a jemně melancholický humor, který diváky provedl devadesátiminutovým představením bez přestávky.

Neděle 19. října patřila nejmladším. Pražské Studio DAMÚZA přivezlo pohádku **Uši pro princeznu**, kterou doplnila výtvarná dílna a pěvecké vystoupení dětí z MŠ U Dubu. Krátký hudební příběh o odvaze tvořit po svém zaujal rodiče i děti od pěti let.

Říjen uzavřela beseda **Povídání o divadle**, tentokrát se Sabinou Remundovou. Večer moderoval David Drábek.

Listopad pak patřil především hostujícím divadelním

Divadelní soubor U.F.O. a inscenace Drama v kostce, foto archiv souboru.

souborům. Úpický spolek Alois Jirásek uvedl **Soudné sestry** Terryho Pratchetta, kde se na jevišti potkaly čarodějky, duchové, kočovní herci i shakespearovské motivy. O týden později následovala detektivní komedie **Stalo se v Chamonix** v podání Náchodské divadelní scény, která nabídla klasické thomasovské napětí i postupně se stupňující hru s pravdou.

Ke konci listopadu se festival vrátil domů – týnišťský DS Pobertové představil zbrusu nový kabaret **Kdo ví, nepoví**, v němž se zpívalo, tančilo i hrálo. Závěr letošního ročníku patřil rodinnému představení **Sněhurka – nová generace** v provedení souboru DS TEMNO. Text Davida Drábka a režie Evy Drábkové poslaly Sněhurku i její vrstevníky na tropický ostrov, kde nic není takové, jak se zdá, a trpaslíci rozhodně neodpovídají tradičnímu očekávání.

-kfp-

28/ MEZIMĚSTSKÉ DIVADELNÍ HRY

Jedna z nejdéle fungujících divadelních přehlídek v regionu uzavřela v Meziměstí svůj 61. ročník. Během listopadu se v místním kulturním domě vystříдалo pět souborů a každé představení zaplnilo sál diváky, kteří si navíc tradičně odnesli i možnost „zkoušet z dospělých“ – tedy hodnotit výkony školní známkou.

Program zahájil 1. listopadu DS Hýbl z České Třebové komedií **A je to v pytlí!** bratří Cooneyových. Diváci ocenili svižné tempo a přesné herecké reakce, což se promítlo do výsledné známky 1,19.

O týden později pokračovala přehlídka náchodskou inscenací **Stalo se v Chamonix**, detektivně laděnou komedií Roberta Thomase. Soubor sklídil za herecké výkony i tempo inscenace známku 1,53.

V polovině listopadu přivezl Zdobničan z Vamberka titul **Když se zhasne**. Veselohra Michaely Doležalové

a Romana Vencla patřila k nejlépe hodnoceným – diváci ji ocenili průměrnou známkou 1,10.

Sobotní odpoledne 22. listopadu patřilo podbrdskému souboru z Dobříše. Jejich **Čertovské pohádky** nabídl pět krátkých příběhů a energické tempo; výsledná známka byla 1,31.

Závěr měsíce patřil domácímu souboru J. K. Tyla, který uvedl dvě reprízy Camolettioho komedie **Láska, sex a žár-livost**. Publikum ocenilo především souhru ansámblu a pevný komediální rytmus. Známky obou představení – 1,07 a 1,08 – se staly nejlepšími výsledky celých letošních Meziměstských her.

Festival tak znovu potvrdil, že se těší věrné divácké přízni i atmosféře, která nabízí prostor pro tradiční komedii, rodinné tituly i současné texty. A především – že známkování může být nejen hrou, ale i příjemnou zpětnou vazbou.

-kfp-

29/ SYMPOSION

Třebechovice pod Orebem hostily 54. ročník přehlídky **Symposion**, která letos zahrnovala hlavní program, dětskou a studentskou část **Malý Symposion** i připomínku osmdesáti let divadelního spolku. Podzim nabídl pestrý soubor představení v podání ochotníků i mladých tvůrců.

Hlavní program

Symposion začal v sobotu 11. října výstavou věnovanou historii domácího souboru a jeho osmdesátileté cestě. Večer patřil Nechanickému ochotnickému spolku a jejich inscenaci **Příklady táhnou**. Laskavá komedie ze třicátých let ukazuje proměnu starosvětské babičky, která se nečekaně dokáže přiblížit moderní době.

Nedělní odpoledne 12. října nabídlo hravý titul pro malé diváky. Loutkové divadlo Maminy z Jaroměře uvedlo inscenaci **Jak to bývá u medvědů**, vyprávění o medvědí rodině, návštěvách a jedné cestě plné koláčků.

Program pokračoval v neděli 19. října. ZUŠ Střezina z Hradce Králové přivezla dramatizaci Trnkovy **Zahrady**, příběh tří kluků a jejich setkání s kocourem, slony, velrybou i trpaslíkem. Představení je určené dětem od čtyř let a patří mezi oblíbené tituly školy.

V sobotu 25. října přijel DS Hýbl z České Třebové s inscenací **A je to v pytli**, komedií plnou záměn a rychlých zvrátů. O týden později, 1. listopadu, uvedl DS TJ Sokol Předměřice nad Labem vlastní autorskou hru **Život je náhoda, nebo není?**, komedii zasazenou do prostředí domova pro seniory.

Listopad pokračoval titulem **Mladé, krásné a těhotné!** v podání souboru Pathálie z Nového Hradce Králové. Inscenace vychází z principů commedie dell'arte a pracuje s motivem starších postav bránících mladým v lásce. O týden později, 15. listopadu, uvedlo Divadlo Exil z Pardubic inscenaci **Neběhej s nůžkami v ruce**, černě laděnou romantickou komedii pohybující se mezi láskou

DS Hýbl, Česká Třebová a inscenace **A je to v pytli**,
foto archiv souboru.

a smrtí.

Neděle 16. listopadu patřila Divadlu U Váňů z Poděbrad, které přivezlo pohádku **Pohádka tak trochu na hlavu**. Volně navazuje na ladovské motivy a je určena dětem od pěti let. Program uzavřel 22. listopadu domácí soubor Symposion. Inscenace **Zmraženy** nabídla černou mysteriózní komedii zasazenou do prostředí márnice.

Malý Symposion

V sobotu 18. října se konal celodenní Malý Symposion, přehlídka dětského a studentského divadla. Devět hodin programu přineslo práce mladých tvůrců, diskuze i možnost sdílet zkušenosti napříč věkem i školami. Akce každoročně přitahuje výrazný počet účastníků i pedagogů a stává se stabilní součástí třebechovického podzimu.

Oslava 80 let souboru

Letošní ročník doprovázela také výstava připomínající osmdesát let existence domácího divadelního spolku. Součástí byla fotografická dokumentace, ukázky scénářů i připomínka inscenací, které v minulosti formovaly tvář Symposionu. Výstava nabídla možnost nahlédnout do archivu a znovu se setkat s příběhy lidí, kteří soubor tvořili a stále tvoří.

-kfp-

30/ ERBENŮV MILETÍN

Podzimní Divadelní Erbenův Miletín přinesl čtyři inscenace od souborů z regionu i vzdálenějších měst. Program letos nabídl komedii, detektivní hru i mikulášskou pohádku pro děti. Přinášíme stručné ohlédnutí.

Tradiční podzimní přehlídka amatérských divadelních souborů v Miletíně probíhala od 4. října do 6. prosince 2025 v sále Sousedského domu. Během čtyř podvečerů a jednoho odpoledne se vystřídaly různé žánry – od laskavé meziválečné komedie až po rodinné představení

v adventním čase.

Sezonu zahájil Nechanický ochotnický spolek NOS inscenací **Příklady táhnou**. Laskavá a úsměvná komedie nabídla setkání se starosvětským pohledem na svět, který se musí vyrovnat s moderní dobou.

V polovině října zavítal do Miletína Spolek divadelních ochotníků Alois Jirásek z Úpice. Jejich **Soudné sestry** představily humorný, místy až pohádkový příběh inspirovaný fantastickým světem Terryho Pratchetta.

Listopadová část patřila souboru DS NA TAHU z Červeného Kostelce, který uvedl černou detektivní komedii **Osm žen**. Příběh plný napětí a intrik představil ženský dům, kde každá postava může být klíčem k řešení záhady.

Závěr festivalu se nesl ve znamení rodinného setkání. Ochotnický divadelní soubor Tři na tři z Nové Paky přivezl pohádku **Jak loupežníci (ne)unesli princeznu**.

Po představení čekala děti mikulášská nadílka, což vytvořilo příjemnou atmosféru pro malé diváky i jejich doprovod.

-kfp-

31/ JIŘÍ KAŠPAR

Nejstarší člen Divadelního souboru J. K. Tyl Meziměstí, Jiří Kašpar, převzal Zlatý odznak Josefa Kajetána Tyla. Ocenění, které je v amatérském divadle vnímáno jako nejvyšší pocta, mu bylo uděleno za dlouholetou a obětavou práci pro soubor i celé ochotnické divadlo.

Zlatý odznak Josefa Kajetána Tyla patří mezi nejvážnější ocenění, která mohou divadelní amatéři v České republice získat. Uděluje se za mimořádné zásluhy o amatérské divadlo napříč obory a žánry. Dosud ho obdrželo něco přes 260 osobností, které svým úsilím, vytrvalostí a dlouhodobou podporou obohatily ochotnickou činnost.

Letos se mezi ně zařadil Jiří Kašpar, nejstarší člen meziměstského souboru J. K. Tyl. Jeho jméno je s místním divadlem spojené po desítky let. Patří k lidem, kteří v souboru drží kontinuitu – pamatuje jeho proměny, etapové inscenace i generační výměny. Jeho působení není jen herecké. Je symbolem spolehlivosti, ochoty pomoci a věrnosti divadelní komunitě.

Předání ocenění proběhlo za přítomnosti členů současného i původního souboru, starostky Meziměstí paní Jarešové i hostů z Volného sdružení východočeských divadelníků. Právě jeho zástupci, manželé Gregarovi, odznak slavnostně předali.

-kfp-

JIŘÍ KAŠPAR

Píše se rok cca 1961, kdy byl mladík, který se právě vrátil z vojny a založil v Meziměstí rodinu, „náborován“ (možná donucen – v té době se to těžko rozlišovalo) do

Jiří Kašpar,
foto archiv souboru.

kulturní komise ve Strojtexu. Odtud byl delegován do výboru JKP (Jednotný klub pracujících). Tento klub sdružoval různé spolky – hudebníky, šachisty apod. – a jedním z nich byl i někdejší divadelní soubor. Jiří Kašpar tehdy neměl ani tušení, co je to divadlo, a nikdy by ho ani nenapadlo, že s ním sroste na celý život a k tomu pomyslnému „srůstu“ stáhne i celou svoji rodinu.

Zpočátku byl jen jedním z mnoha, kteří se podíleli na chodu souboru. Nejvíce ho bavilo motat se okolo kulisy a rekvizit. Díval se pod ruce starším mazákům a postupně přebíral jejich roli. Sám říkal, že nechtěl být kulisák, ale po odchodu těch starších to neměl kdo dělat, a tak u toho zůstal. A ukázalo se, že to bylo jen dobře. Z nezkušeného eléva se stal postupně jevištním mistrem, který si dokázal poradit s jakoukoliv scénou – ať už šlo o drama, komedii, nebo krásně malované pohádkové kulisy. Jak šel čas, soubor zjistil, že umí malovat nejen kulisy, ale i lidi. A tak se ke kulisákovi přidala také funkce maskéra, který šminkami dokázal udělat ošklivého čerta i z okatého blondáčka.

Uběhlo pár let a Jiří přivedl do divadla i manželku Vlastu. Z té se stala herečka a později zastávala důležitý post nápočvedky. A jak už to u komediantů bývá, na prknech se nakonec ocitly i jeho tři děti. Z dcery Ireny se stala úspěšná režisérka a nejmladší syn Honza se stal principálem souboru. A jak roky ubíhaly, stávala se z Jiřího Kašpara, původně pomocné síly, jedna z nejdůležitějších osob souboru. Kromě režie a herectví měl snad všechny další funkce: uklízeč, malíř, scénograf, kulisák, maskér, organizátor, grafik, archivář – až skončil na

vrcholu jako manažer celého souboru.

Byl vždy tou osobou „vzadu“. Jeho jméno se nikdy neobjevovalo na plakátech, nepatřil mu přímý potlesk diváků. Byl však velmi důležitou součástí, která soubor držela, organizovala a byla jeho mluvčím. Uběhlo dlouhých třicet let, během nichž žil společně s J. K. Tylem. Z eléva se stal pamětník. A když se v roce 1991 původní soubor rozpadl, pustil se do vzpomínání a vytvořil – s pomocí několika starých divadelníků – celý archiv spolku. Roztřídil fotografie, sepsal představení, srovnal plakáty a tím vytvořil pro budoucnost našeho divadla velmi cenný základ.

Poté přišly roky, kdy se v Meziměstí divadlo nehrálo a táta byl „bez práce“. Radostně proto uvítal nadšení své dcery Ireny, když s kamarádkou založila dětské divadlo, kde si zahráli i jeho vnuci. A když měl v roce 2002 premiéru i obnovený soubor dospělých, byl opět ve svém živlu. Zase měl doma stoly pomalované návrhy scén, programů a plakátů, opět měl v ruce kladívko a mohl být v divadle celé večery. Nadšeně se souborem jezdil stavět scény na štacích a přehlídkách, kde se po letech mohl potkávat se svými známými a kamarády. Ovšem síly ubývaly, kamarádi odcházeli, a divadlo přebírala nová generace. Jiří se stal důležitým propojovacím můstkem mezi mladou a starou gardou. Jeho zkušenosti a nadšení pro divadlo bylo dlouhá léta vzorem.

Klidně dám ruku do ohně, když řeknu, že nebýt Jiřího Kašpara, Irena Kozáková by nebyla režisérkou, já bych nebyl principálem a v Meziměstí by dnes nebyl žádný divadelní soubor.

Vždycky říkal: „Já vám to vymyslím, namaluju a přitluču, ale na jeviště mě nikdy nedostanete.“ A to mu vydrželo celý život – celý divadelní život, který trval přibližně šedesát let. V březnu 2025 oslavil své 86. narozeniny...

Jan Kašpar, DS J. K. Tyl Meziměstí

32/ DATABÁZE ČESKÉHO AMATÉRSKÉHO DIVADLA

Databáze českého amatérského divadla – vše co jste o této databázi nevěděli v rozhovoru s Naďou Gregarovou a Petrou Richter Kohutovou. Co všechno je obsahem databáze, kdo se podílí na její tvorbě a jak můžete přispět k jejímu doplnění? Z odpoví vám dámy českého amatérského divadla.

20 LET EXISTENCE

Zakladateli databáze byli Jiří Valenta a Vítěslava Šrámková, kteří začali vyvíjet systém, který by sháněl a zaznamenával hesla a náplň databáze. Celý záměr vznikl na popud NIPOSu, který získal peníze z norských fondů. Měly být vydány knihy o amatérském divadle. Vznikl tak místopis českého amatérského divadla a slovník, který zachycuje jednotlivé soubory. Ale v době již

Petra Richter Kohutová, Naďa Gregarová
foto Tomáš Zeman.

oblíbených internetových seznamů vznikl vedle knih i web. A tak odstartovalo online místo pro záznamy českého amatérského divadla

V HLEDÁČKU SOUBORY I OSOBNOSTI

Databáze českého amatérského divadla (dále DČAD) obsahuje pět základníchází, kde návštěvník může hledat informace: Geografické celky, Soubory, Přehlídky, Osobnosti, Opony. Zde jsou dostupné informace o historii, vývoji a tvorbě činných ale i zaniklých souborů. „Objevují se zde i řady osobností, které přímo nesouvisí s nějakým souborem, ale jsou to například lektoři a organizátoři přehlídek,“ doplňuje Naďa Gregarová. „A mimo databázi všech přehlídek postupových je tam také přehled přehlídek místních.“ Petra Richter Kohutová upozorňuje na to, že databáze funguje jako otevřená encyklopedie. „My ji sice doplňujeme, ale jsme hodně závislí na lidech z vnějšku, kteří nám informace posílají. Nejvíce čerpáme ze současného přehlídkového systému. Ale když se v souboru najde člověk, který chce informace doplnit, tak to samozřejmě vítáme.“

REVIZE VAŠEHO HESLA

Pokud chcete upravit nebo doplnit jakoukoli informaci o vašem souboru, přehlídce či osobnosti, navštivte www.amaterskedivadlo.cz/databaze. Přímo pod vaše heslo využijte rámeček Oprava hesel, nebo kontaktujte někoho z pracovníků databáze.

OBRAZEM I ZVUKEM

Mimo textové informace je DČAD bohatou zásobárnou fotografií. Naďa Gregarová má aktuálně na starost revizi fotografií. Kontaktuje tedy soubory, aby mohla popsat a pojmenovat fotografie z přehlídek. „A to je chvíle, kdy se soubor konečně podívá na své heslo a třeba pak pošle doplňující informace,“ směje se spokojeně Naďa Gregarová. Dvorními fotografy jsou Ivo Mičkal a Jaroslav Kodeš. „Jsou vycepaní a opravdu všechno fotí, z každého představení berou programy, abychom mohli doplňovat, kdo je na těch fotografiích,“ říká Petra Richter Kohutová. Petra se také stará

o databázi videozáznamů, se kterými začal Milan Strotzer (bývalý vedoucí úlohu DČAD). Ten navazoval na archiv Stanislava Šmídy. Veškeré záznamy z videokazet se digitalizovaly a nyní se dotahuje systém, který bude fungovat i do budoucna. „Videa máme na YouTube kanále Amaterskedivadlo, kam videa vkládáme. Ale tam se čas od času setkáme s tím, že video je smazáno kvůli autorským právům. Máme tedy dostatečný externí disk a na vyžádání jsou záznamy k dispozici,“ představuje Petra Richter Kohutová možnost, jak dostat se k záznamům představení.

NOVÁ TVÁŘ DČAD

I když změna vizuální podoby webu může přinést úbytek návštěvníků, DČAD se proměnila. K zásadním změnám patří úprava pro zrakově znevýhodněné, úprava pro počítače a chytré telefony a možnost přepnutí mezi světlým a tmavým režimem. „Náš IT specialista nás upozorňoval, že s každou zásadní změnou přijdeme o 30 % uživatelů a opravdu to trefil. Čekají nás ještě další vizuální změny, které souvisí se změnou loga. Ale je to stav dočasný. Zase čekáme na čas, kdy všechno naskočí,“ věří Petra Richter Kohutová v pozitivní dopad změn.

TVŮRCI DATABÁZE

Databázi mají na starost zaměstnanci NIKu (Národního institutu pro kulturu, dříve NIPOS). V současné době jsou to dva lidé. „Jiří Němec zpracovává historii souborů, já se věnuji té současnosti,“ vysvětluje Petra Richter Kohutová. „A například Naďa a Iva Tetourová mají na starost revize, Naďa také ty fotografie a vzdělávací projekty.“ „A protože jsem v královéhradeckém kraji pracovala skoro dvacet let v amatérském divadle, tak znám spoustu lidí a posílám dotazy rovnou tam, kam potřebuju,“ doplňuje Naďa Gregarová. Dalším důležitým článkem je právě IT specialista, který musí reagovat na výpadky či další potíže spojené s užíváním DČAD. Dámy také zmiňují Jiřinu Lhotskou, která se věnuje přehlídkám a současnému divadlu.

CHYTÁKY A ŠPEKY

V databázi hledají nejen lektori a organizátoři přehlídek. Samozřejmě sami divadelníci si o sobě rádi něco přečtou. Ale web navštěvují i studenti divadelní režie, dramaturgie, divadelní vědy, ale také historikové. A ti mohou mít až zapeklité otázky. Petra Richter Kohutová popisuje jednu zvláštní výzvu: „Ozval se nám člověk, který se zabývá Antonínem Dvořákem. Zjišťoval, jestli nevíme, jaké role hrála jeho manželka, nadšená ochotnice. Nevíme, ale budeme hledat.“

BUĎTE DOBROVOLNÍKEM

Množství stále přibývajících dat si žádá mnoho hodin práce. Pro dva, pět i padesát lidí je o zábavu postaráno. Naďa Gregarová si pro DČAD přeje zdroje, ze kterých může neomezeně čerpat. Petra Richter Kohutová si přeje lidi, kteří mohou ty zdroje zpracovávat. Pokud jste zapálený divadelník

a badatel, přihlaste se jako dobrovolník. Posil je třeba v celé republice, ale nejvíce v severomoravském a jihočeském kraji. Zaznamenávají se nejen informace o inscenacích, ale také o všech činnostech, které soubory dělají. Pokud víte o jakékoliv kulturní aktivitě ve vašem okolí, zjistěte, kdo ji má na svědomí. Třeba si právě tito divadelníci zaslouží zápis do DČAD. „Když se v Kojetíně týden před přehlídkou koná vodění medvěda, tak to zapíšeme. Je to místní zvyk a je to múzická záležitost,“ říká Petra Richter Kohutová.

DALŠÍ ETAPA

S dvacetiletou tradicí a s 3500 činných souborů pokračuje dál práce mapování a zaznamenávání naší vzácnosti, amatérského divadla. Naďa Gregarová a Petra Richter Kohutová věří, že se databáze bude dál zlepšovat a rozšiřovat. Pomáhejme ji naplňovat.

-lk-

33/ LUKÁŠ KMÍNEK, TOMÁŠ NOVOTNÝ

Ve Slané na Liberecku vzniká divadlo, které přitahuje lidi z okolí i vzdálenějších obcí. Herci Lukáš Kmínek a Tomáš Novotný přivezli do studia vyprávění o souboru Tyl Slaná, o zkoušení inscenace Vinnetou i o tom, proč se jim v malém kolektivu pracuje tak dobře.

Sen stát se Vinnetuem nebo Old Shatterhandem se splnil nejen klukům z Mayovek, ale i dvěma členům Divadelního souboru Tyl Slaná. Lukáš Kmínek a Tomáš Novotný mluví o inscenaci Petra Kolečka s nadhledem: „První čtení hry Vinnetou bylo hodně náročné. Nebyl to jen odvyprávěný film,“ říká Kmínek. „Děj se prolíná se současností.“

Oba se shodují, že cestu k inscenaci našli rychle – díky humoru, který je provází i mimo jeviště. Tomáš Novotný to shrnuje: „Nechci nás chválit příliš, ale myslím, že té hře vkládáme ještě přidanou hodnotu. Pojali jsme ji svým způsobem, a proto to diváky opravdu baví.“

Soubor, který stmeluje lidi

Slaná je malá obec, ale divadlo se v ní udržuje díky dobrému zázemí a lidem, kteří chtějí být součástí kolektivu. V souboru jsou místní pouze dva herci, ostatní dojíždějí – přesto má soubor pověst místa, kde se dobře pracuje.

„Všichni ve spolku tomu příjemnému jdou naproti. I principál a teď principálka dbají na stmelování kolektivu. Opravdu se vždycky rádi vidíme a je to znát,“ říká Lukáš Kmínek. Tomáš Novotný k tomu dodává: „Je úplně jedno, jestli jde o malou obec nebo větší město. Když vedení dokáže nadchnout lidi, tak to funguje.“

Tomáš začal hrát ve dvaačtyřiceti letech – odpověděl na inzerát, který už dva roky neplatil, a stal se Old Shatterhandem. Lukáš přišel k divadlu přes obnovený

spolek v Košťálově a pamatuje si první premiéru velmi živě: „Byl to silný emotivní zážitek.“

Oba herci během rozhovoru několikrát zdůraznili význam technického týmu. „Skvělou práci odvádí zvukař a osvětlovač. Máme mladé kluky a jsou vynikající,“ říká Lukáš Kmínek. Tomáš připojuje: „Jsou na představení dřív než my a odchází později. A nesklízejí potlesk. Popravdě nechápu, jak to někdo může dělat. Jsou prostě skvělí. Tímto jim děkujeme.“

Soubor hrál také inscenaci Přelet nad kukaččím hnízdem, kterou Kmínek označuje za ochotnický majstrštyk. „Komedie jsou pro mě jednodušší – reakce diváků přichází hned. U vážnějších věcí člověk čeká až na závěr. Ale tohle představení bylo opravdu silné.“

A co bude dál

Soubor připravuje premiéru inscenace Vila s věčným břemenem, detektivní komedie z první republiky v režii principálky Heleny Šlaisové. „Už vznikají interní vtipy. A tak to máme vždycky,“ říká Tomáš Novotný.

Lukáš Kmínek i Tomáš Novotný věří, že divadlo ve Slané bude pokračovat se stejnou energií jako dosud. Tvoří ho lidé, kteří se chtějí potkávat, tvořit a spolupracovat. A podle jejich vyprávění to vypadá, že právě v tom spočívá síla souboru.

-kfp-, -lk-

Lukáš Kmínek, Tomáš Novotný,
foto Tomáš Zeman.

34/ MAGDALENA KYNČLOVÁ

Jak děti provést prvními divadelními pokusy, jak s nimi tvořit inscenaci a jak je připravit na postupovou přehlídku? O své zkušenosti se podělila pedagožka a lektorka Magdalena Kynčlová, která vede dramatařák na ZUŠ v Třeběchovicích pod Orebem a působila také jako lektorka v Divadle Drak.

Magdalena Kynčlová vyrůstala s divadlem. Začínala v

Magdalena Kynčlová,
foto Tomáš Zeman.

českoskalickém dramatařáku Rarášek, později působila v gymnaziálním souboru DREJG. „Byla jsem v rodině spíš šašek, brali mě s rezervou, ale divadlo jsem neopustila,“ říká. Přestože neměla uměleckou průpravu ze ZUŠ, po gymnáziu směřovala na DAMU. „Na DAMU byl ten můj opravdový dramatařák – jenom v dospělosti,“ dodává. Při studiu učila dramatařák ve školní družině. „Chodily mi tam tři děti. Bylo to dost punk, ale praxi jsem tehdy nutně potřebovala.“ Dnes vede dramatický obor na ZUŠ, kde má k dispozici učebnu, sál a velké jeviště. „To je zásadní rozdíl. A místo tří dětí jich mám třicet,“ shrnuje.

Jak vést děti k divadlu

S nejmenšími dětmi pracuje převážně přes říkanky a jednoduché útvary. „Básničky jsou univerzální. Dokážou je odříkat, pochopit, a nakonec i analyzovat.“ Ráda sahá po lidové tvorbě. U starších dětí už přibývá diskuse a vlastní návrhy. „Čím jsou starší, tím víc věcí chtějí rozhodovat samy.“

Velkým tématem napříč věkem je tréma. U mladších ji většinou potlačí samotná aktivita. Pubescenti už trému prožívají víc. „Skáčeme, klepeme se, křičíme – prostě aby ji ze sebe setřáslí.“ Při přechodu na velké jeviště věnuje čas adaptaci. „Některé děti to zaskočí. Zkoušíme tam jeden nebo dva dny, aby měly jistotu.“

Magdalena vede děti i na postupové přehlídky. „Jsem nervózní stejně jako ony,“ přiznává. Přesto oceňuje soutěžní rozměr. „Děti jsou soutěživé. A možná by je přehlídka bez soutěže tolik nebavila.“ Důležitý je také rozbor. „Jsem ráda, že zpětnou vazbu dostáváme. Děti se mají učit diskutovat a pracovat s kritikou.“

Lektorka v Divadle Drak

V Divadle Drak vedla dílny navázané na inscenace. Děti tam zkoumají téma představení, hrají a přemýšlejí.

„V Draku to bylo wow. Profesionální divadlo byla pří-

jemná změna," říká.

Práce v dílnách jí ukázala, jak různě jsou děti na divadlo připravené. „Někdy nevěděly, na co jdou. Učitelé mají k dispozici materiály k inscenacím. Nalákat děti alespoň základní informací je důležité. A říct jim také, jak se v divadle chovat.“

Magdalena píše – pro slam poetry i pro děti. „Bude to o skřítcích, kteří se narodili z hub. Řeším v tom dobro a zlo. Je těžké rozhodnout, co dětem předávat. A jestli jim to vůbec chci předávat," uzavírá s úsměvem.

-kfp-, -lk-

35/ MARTIN KLAPIL

Herec Martin Klapil patří k těm, kteří se z východočeského dramatika dostali až na profesionální jeviště. Vypráví o své cestě k divadlu, o studiu na konzervatoři, prvních rolích i o tom, proč pro něj angažmá v Klicperově divadle tolik znamená.

K divadlu se Martin Klapil dostal už na základní škole. V dramatu ho bavilo všechno – pohyb, vystupování i kolektiv. Směje se, že při své první pohádce Jak šel pejsek do světa chtěl „něco hrát, ne jen vyprávět“.

Vedle kroužku se skupina hořických kamarádů rozhodla založit studentský soubor Valise. „Založili jsme si divadelní spolek Valise, což je francouzsky kufr. V obou našich hrách figuroval kufr. Bylo skvělé, že jsme si všechno dělali sami – dveře, zvonek, domlouvání představení. A nejlepší bylo, že jsme za to dostali peníze," směje se.

Rozhodnutí přihlásit se na konzervatoř přišlo přirozeně. Do víkendových přípravných kurzů ho vedla Ivana Wojtylová. „Její přípravě jsem hodně vděčný. Připravovala nás na to, že to je cesta, kde se musíme pořád vzdělávat. Nic není zadarmo.“

Formování a zkušenosti

Na konzervatoři Klapila bavila hlavně akrobacie a práce s profesionály. „Spoustu věcí bych neuměl – používání dechu a hlasu, zpěv. A skvělá byla i práce s Pavlem Šimákem, kdy jsme z pětácti postav udělali osm. To byla zkušenost k nezaplacení.“

Studium mu otevřelo nové obzory. „Než jsem šel na školu, nevěděl jsem o divadle nic. Věděl jsem, co se děje v Hořicích, občas v Hradci nebo Pardubicích. Praha je progresivnější a nabízí víc. Všechno mi pomáhalo utřídit to, co mě opravdu táhne.“

Hostoval v Městských divadlech pražských – v muzikálu Lazarus, ve Zítře bude swing znít všude i v projektech Davida Drábka. Postupně zjišťoval, jaké typy práce ho naplňují.

Klicperovo divadlo jako vysněná meta

Ač hostoval v Praze i v Plzni, stále ho to táhlo domů. Sen o angažmá v Hradci Králové se mu splnil. „Když jsem začal vnímat, co mě baví, řekl jsem si, že chci do

Martin Klapil,
foto Tomáš Zeman.

Klicperova divadla. Myslím, že tady je dramaturgie odváznější.“

Zmínit musí tři inscenace: Slučitelné díly, Kafka (Is Not Dead) a Hamlet, kde hraje Laerta – jednu ze svých vysněných rolí. „Asi mi jde o to, co k divákům dojde. Kdyby si jenom někteří diváci-děti řekli, že se budou ke spolužákům chovat lépe, nebo kdyby si rodiče řekli, že budou se svými dětmi mluvit jinak. To je pro mě nejvíc.“ A sny do budoucna? „Konkrétní sen nemám. Chtěl bych hrát Bricka v Kočce na rozpálené plechové střeše. A zajímal by mě Jago v Othellovi.“

Na učení textu nemá jednotný recept. „Někdy mi stačí se obvykle učit text. Ale někdy je potřeba větší příprava. U Slučitelných dílů jsem zkoumal diagnózy, zajímalo mě to do hloubky.“

Za herecký i lidský vzor považuje Jeana-Paula Belmonda. „Věděl, proč to dělá, jak to chce dělat a cítil, co lidi baví.“

-kfp-, -lk-

36/ PETR DUDÁČEK

Režisér a principál Náchodské divadelní scény Petr Dudáček mluví o svých začátcích, studiu, práci se souborem, štacích, přehlídkách i o vysněném muzikálu. Především ale říká jediné: soubor potřebuje nové členy.

Od herectví k režii

K divadlu Petra Dudáčka přivedla režisérka Ludmila Šmídová. Když poprvé stanul na jevišti jako herec, zjistil, že ho divadlo přirozeně přitahuje. Zásadní zlom přišel ve chvíli, kdy režisér nemohl dokončit pohádku a Petr ji převzal. „Zjistil jsem, že mi divadlo víc vyhovuje na té druhé straně," vzpomíná. Od té doby režíruje hlavně on

Petr Dudáček,
foto Tomáš Zeman.

a na kontě má dvě pohádky a tři inscenace pro dospělé. Vzdělávání si doplnil na Hradecké divadelní konzervatoři, kde vystudoval činoherní režii. „Tahle zkušenost mi otevřela nový pohled na divadlo. Najednou řeším věci, nad kterými jsem dřív vůbec nepřemýšlel – světlo, zvuk, rytmus scény, detail.“

Náchodská divadelní scéna tvoří tři skupiny. Jednu vede paní doktorka Dvořáčková a pracuje se studenty gymnázia. Druhou tvoří kolektiv kolem režisérky Ludmily Šmídové. A skupinu začátečníků vede právě Petr. „Mým úkolem je přivádět do souboru nové členy a učit je divadlu. Není to snadné, ale je to důležité.“

Ačkoliv není jednoduché naplnit členskou základnu, regionální spolupráce skupin z Náchoda, Červeného Kostelce či Hronova pomáhá. Herci si vypomáhají, role se daří obsazovat a inscenace vznikají.

Dramaturgicky se nesvazují jedním směrem. „Střídáme autory i žánry, ale věříme, že divák se chce především bavit,“ říká Petr. Prostor pro tvorbu mají v krásném Městském divadle Dr. Josefa Čížka. „Je to pro nás čest. Zázemí je opravdu nadstandardní.“

Štace a přehlídky

Štace náchodští milují, i když znamenají nakládat, stavět i bourat. „Pocit, že můžeme někam přivést kus naší kultury, je silnější než únava,“ říká Petr. Přehlídkový systém vnímá jako přínosný. „Ano, pro herce je to stres. Ale pro mě je důležitá zpětná vazba. V Hronově vidíme, jak pracují ti nejlepší.“

Na závěr prozrazuje svůj sen: muzikál. Libreto už má. „Políbila mě múza při sekání trávy,“ směje se. „Teď musím sehnat lidi. Pokud někoho láká divadlo i zpěv, budu rád.“ A dodává to nejdůležitější: „Proces zkoušení mě naplňuje. Ale všechno stojí na lidech. A my nové lidi potřebujeme.“

-kfp-, -lk-

37/ ROMANA HLUBUČKOVÁ

Romana Hlubučková pracuje s dětmi v mateřské škole i v literárně-dramatickém oboru ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou. Vychází z dlouhé místní divadelní tradice a její pedagogická práce stojí na hravosti, citlivosti a pečlivém vedení dětské fantazie.

Od ochotnických začátků k loutkám

Romana Hlubučková vyrůstala v prostředí spojeném s ochotnickým divadlem. Od dětství byla součástí souboru Klicpera v Chlumci nad Cidlinou. Později s přáteli vyzkoušela vlastní autorskou tvorbu a její cesta plynule vedla k loutkovému divadlu. „Poprvé jsem se dostala na Loutkářskou Chrudim. Loutky mě ušarovaly daleko víc než to ochotničení,“ říká. Právě hravost, animace a možnost práce s předmětem jsou pro ni zásadní. Při studiu seminářů našla způsob, jak loutky přirozeně propojit s dramatickou výchovou.

Vést děti k vlastnímu vyjádření

Na ZUŠ i v mateřské škole chápe svou roli jako provázení. Usiluje o to, aby děti získaly prostor k vlastnímu vyjadřování a budování vztahu k literatuře i divadlu. „První tři roky se seznamujeme s různými druhy loutek. Objevujeme jejich možnosti, ale pracujeme i s předmětem nebo v činoherní rovině,“ popisuje.

Proces inscenace začíná pozorováním tématu. U představení O statečném tygrovi děti nejprve tvořily „džungli“ – prostředí, barvy, pohyb, rytmus i napětí. Teprve poté přišel samotný příběh. Klíčová je i spoluúčast žáků: od nápadů po scénografii. Často využívá střídání rolí, aby každý dostal svůj prostor.

Rozdíly mezi talentovanými a méně zkušenými dětmi řeší přirozeně: „Vznikne tahoun skupiny. A když je někdo

Romana Hlubučková,
foto Tomáš Zeman.

méně výrazný, parta ho podrží.“

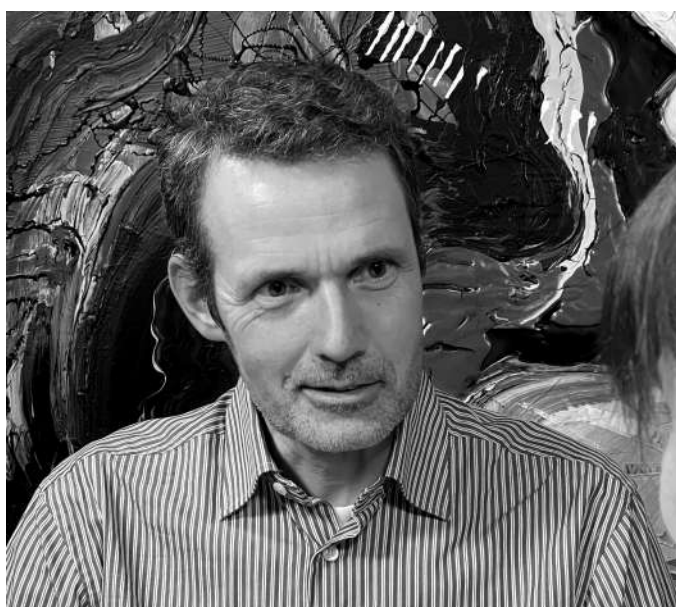
Na ZUŠ se počítá s veřejným vystoupením, ale pro Romanu Hlubučkovou není premiéra cílem za každou cenu. Děti řeší vlastní témata, někdy velmi osobní. V takovém případě má inscenační proces větší hodnotu než uvedení před publikum. „Pokud se v tom necítí, necháme to být. Někdy divadlo poslouží jako terapie a pak se jde dál,“ říká.

Technologie vnímá jako běžnou součást života dětí. Důležité je, že stále chtějí číst, přemýšlet a tvořit.

Romana Hlubučková vede své žáky na přehlídky a semináře, zakládá a rozvíjí loutkovou přehlídku Loutkobraní a dlouhodobě podporuje vznik stabilních dětských kolektivů. Největší odměnou jsou pro ni vracející se žáci a vědomí, že její práce má pokračování. Už podruhé si „vychovala“ vlastní nástupkyni, která může navázat na její přístup i zkušenost.

Její pedagogická práce stojí na respektu a citlivém vedení. Ať už jde o tříleté děti v mateřské škole nebo starší žáky na ZUŠ, cílem je, aby v divadle našli místo, kde mohou bezpečně tvořit, růst a objevovat svět.

-kfp-, -lk-

Štěpán Macura,
foto Tomáš Zeman.

38/ ŠTĚPÁN MACURA

Štěpán Macura už řadu let vede náchodský studentský soubor DREJG, pracuje s textem i mladými lidmi a jeho inscenace se pravidelně objevují na Audimaforu.

Jak přemýšlí o divadle, o tématech, o experimentech a o stopě, kterou nechává?

Štěpán Macura učí literaturu, dějepis a zeměpis na náchodském gymnáziu. Zároveň vede soubor DREJG, jehož složení se s každým rokem proměňuje. „Když jsem se studenty na zkoušce, dělám s nimi divadlo. Ale pořád

v sobě mám didaktickou část, která hlídá, co a proč děláme,“ říká.

DREJG není žánrově vyhraněný. Inscenace většinou vycházejí z literatury, ale pohybují se na pomezí poezie, autorského divadla a experimentu. „Nemám potřebu být objevný. Pokud je nějaká experimentálnost přítomná, spočívá v tom, že studenti nesou velkou část odpovědnosti za výsledný tvar.“

Témata přicházejí přirozeně — často společenská, kulturní nebo historická. „Studenti jsou poučení a mají vyhraněné názory. Potřebuju je jen směřovat. Společně diskutujeme, zkoušíme různé cesty a tvar se postupně rodí. A premiérou to rozhodně nekončí.“

Poslední inscenace vychází z raných básní Josefa Škvoreckého a zkoumá lásku i intimní témata. První část tvoří recitace, druhá je sociologickým dialogem mezi studenty a publikem. „Bylo nám jasné, že to může být riskantní. Museli jsme být velmi citliví. Pokud nechce divák mluvit, nesmíme ho do ničeho nutit.“ DREJG chce inscenaci dál rozvíjet — i na základě podnětů lektorského sboru.

Od fanouška k vedoucímu souboru

Štěpán Macura vyrůstal obklopen výraznými divadelními osobnostmi Náhodska. Obdivoval vznikající Geisslers Hofcomoedianten, později spolupracoval s Ondřejem Pumrem jako člen divadla DRED. Když všichni odešli za studiem a profesionálním divadlem, zůstal v Náhodě téměř sám. „Bylo by hloupé, kdyby na gymnplu nic nepokračovalo. A tak jsme s Karolínou Valerií Plachou začali pracovat s první skupinou studentů.“

Označit se za režiséra odmítá. „Spíš organizátor. Dávám impulsy, směřuju, ale scénář většinou zapisuju až kvůli přihláškám na přehlídky.“

Největší radostí pedagoga je vidět žáky, kteří v práci pokračují. A to se Štěpánu Macurovi stalo. Bývalý student Filip Stuchlík vede soubor FEJG a hledá vlastní poetiku. „Je skvělé, že tam je další osobnost, která má chuť tvořit.“

Oba soubory se pravidelně představí na červnovém festivalu DESET DEKA FESTIVAL v Náhodě.

-kfp-, -lk-

39/ JIŘINA VACKOVÁ

Herečka Studia Ypsilon, pedagožka DAMU a lektorka divadelních dílen. Jiřina Vacková mluví o své cestě k divadlu, o výuce jevištní mluvy i o tom, jak se proměňuje práce se studenty a dětmi. Především však ukazuje, že divadlo je prostředí, které člověka provází celý život — pokud mu dá šanci.

Jiřina Vacková původně směřovala k hudbě. Na ZUŠ v Žamberku váhala mezi flétnou a dramatickým oborem. O výsledku rozhodly přijímačky na DAMU. „Najednou vše nasvědčovalo tomu, že divadlo je ta moje cesta,“ vzpomíná. Hudbu ale neopustila. „Kdybych byla

Jiřina Vacková,
foto Tomáš Zeman.

ve filharmonii, asi bych si tam moc neposkákala," říká s nadsázkou. V divadle může obě disciplíny propojit.

Ve Studiu Ypsilon působí už 25 let. Cesta do souboru však nebyla jednoduchá. „Jan Schmid si z našeho ročníku vybral skoro všechny – kromě mě," říká s humorem. Přesto v divadle zakotvila a zůstala. O Ypsilonce mluví jako o místě bez zbytečných hierarchií. „Nejsou tam žádné podrazy. Čistý vzduch." Její práce je spojená s tvůrčím stylem divadla, kde hraje roli hravost, rytmus a kolážová struktura.

Po odchodu Jana Schmida se Ypsilonka ocitla v nejistotě. „Divadlo dřelo držkou o dno," přiznává. Změna přišla s novým vedením. „Karel Tománek je otevřený a poslouchá nás." Soubor nyní hledá nové formy, pracuje s hostujícími tvůrci a otevírá se studentům. Jiřina hraje například v inscenaci Upokojenkyně, kde ztvárňuje zdravotní sestru. „Konečně jsem splnila sen rodičů a jsem ve zdravotnictví," dodává s humorem.

Učení jako druhá profese

Na DAMU učí jevištní mluvu a loutkovou animaci. K pedagogice se dostala postupně. „Začalo to nenápadně. Marek Bečka potřeboval asistentku." Dnes vede své vlastní ročníky. Vidí však i problémy současných studentů. „Mluví jako prasátka," říká s nadsázkou. U pozdější korekce vidí limity: „Opravujeme postavení těla, dech, hlas. Tři roky utečou rychle."

U studentů pozoruje i hodnotové posuny. Zatímco její generace stavěla na partě, dnešní studenti řeší především sami sebe. „Jsou hodně konfrontovaní s okolím, srovnávají se."

Otázku proces vs. výsledek vidí jednoznačně: „Proces je vývoj, ale musí k něčemu spět." Pro ni je důležité, aby výsledek dal práci smysl. Sama hraje už 22 let v inscenaci Drama v kostce. „S každým publikem je to jiné. Člověk se pořád učí."

Jako lektorka se setkává s dětmi různých věkových

kategorií. S nejmenšími pracuje hravě, s pubertáky je to „výzva, kdo z koho". Témata, která mladí lidé přinášejí, ji často překvapují. „Třináctileté holky řešily v etudách porod. Bylo to fascinující."

Divadlo vnímá jako prostor sdílení. „Divadlo je místo, kde se fantazii meze nekladou." Ať už s loutkou, nebo v muzikální inscenaci Studia Ypsilon, pro Jiřinu Vackovou je středem zájmu člověk – a jeho potřeba vyjadřovat se.

-kfp-, -lk-

40/ JAKUB HULÁK

Dětské divadlo dnes pracuje s tématy, která byla ještě před pár lety nemyslitelná. Proměňuje se tvorba, přístup pedagogů i samotný postupový systém. O tom, jak celý obor žije a co obnáší práce odborného garanta, mluví Jakub Hulák z NIPOS-ARTAMA.

Práce v ARTAMĚ rozhodně nekončí jednou celostátní akcí. Jakub Hulák zodpovídá za oblast dramatické výchovy a dětského divadla, a jeho rok je zaplněn přípravou postupových kol, metodickou podporou pořadatelů i vzdělávacími aktivitami. Klíčovou událostí je sice Dětská scéna, ale její hladký průběh vyžaduje celoroční koordinaci desítek okresních a krajských přehlídek.

V posledních letech přibyla také rozsáhlá administrativní agenda spojená s novým systémem financování dětské recitace. ARTAMA tak musí přímo zajišťovat komunikaci s více než osmdesáti organizátory okresních kol. „Bez administrativy by to nemohlo fungovat," říká Jakub Hulák.

Proměny dětského divadla

Úroveň dětských inscenací podle Jakuba Huláka v posledních dvaceti letech výrazně vzrostla. Kvalita se zrcadlí zejména v místech, kde o obor dlouhodobě pečují místní organizátoři a kde fungují stabilní vzdělávací aktivity. Výrazně se proměnila i témata, která děti samy přinášejí. Místo tradičních pohádek často otevírají osobní či společenské otázky.

Jako příklad uvádí Hulák inscenaci „To", která se věnovala tématu menstruace. „Bylo to citlivé, neokázalé a velmi silné," říká. Děti se věnují i tématům spojeným se sociálními sítěmi, tlakem okolí nebo strachem z dospívání.

Dětská scéna jako místo setkávání

Vrchol sezóny přináší tradiční Dětská scéna ve Svitavách. Přehlídka propojuje dětské divadlo, recitaci i vzdělávání pedagogů. Součástí programu jsou semináře, ve kterých si vedoucí souborů sami procházejí tvůrčím procesem. Zkušenosti z těchto dílen poté přenášejí do vlastní práce.

Citlivým bodem přehlídek bývají rozborové semináře. „Lektor si musí být vědom, kolik práce je za každou inscenací," zdůrazňuje Hulák. Cílem je pojmenovat klady

Jakub Hulák,
foto Tomáš Zeman.

i problémy věcně a s ohledem na věk dětí.

Budoucnost oboru

NIPOS a ARTAMA aktuálně procházejí organizační změnou a spojili se s Divadelním ústavem v instituci nazvanou Národní institut pro kulturu (NIK). Podle Jakuba Huláka však základní směřování zůstane zachováno. Ministerstvo kultury potvrdilo, že činnost ARTAMY bude pokračovat v plné šíři a pracovníci přecházejí do nové instituce se stejným úvazkem. Dětské divadlo, recitace a vzdělávání vedoucích souborů tak mají podle něj pevné zázemí i do budoucna. „Je to systém, který stojí na spolupráci mnoha lidí. A ta je stále silná,“ dodává Jakub Hulák.

-kfp-, -lk-

41/ DĚTSKÁ SCÉNA

Celostátní přehlídka dětského divadla a recitace nabízí letos ve Svitavách široký průřez současnou tvorbou nejmladší generace. Vedle sedmnácti inscenací a desítek recitačních výkonů byla hlavním přínosem možnost setkávání, sdílení postupů a společná práce v odborných dílnách.

Dětská scéna přivezla do Svitav výběr toho nejlepšího, co v posledním roce vzniklo v dětských souborech po republice. Sedmnáct inscenací vynikalo pestrostí – od loutkových a pohybových tvarů až po dokumentární inscenace či autorské výpovědi dětí. Zároveň zde vystoupilo 76 sólových recitátorů, kteří prošli rozsáhlým postupovým systémem od okresních po krajská kola. Program tak ukázal nejen šíři tvorby, ale i velký zájem dětí o obor. V řadě regionů se recitace i divadlo rychle rozvíjejí a Svitavy jsou místem, kde se práce jednotlivých souborů může poměřovat, inspirovat a obohacovat.

Vzdělávání a sdílení

Silnou stránkou festivalu jsou praktické dílny. Vedoucí souborů, studenti a pedagogové zde šest dní pracují pod vedením zkušených lektorů na metodách práce s dětským divadlem. Letošním hostem byl maďarský režisér Viktor Szivák-Tóth, který představil svůj přístup k divadlu ve výchově a komunitní tvorbě.

Recitační část vedla Hana Patrasová, která se zaměřila na práci s textem, rytmem řeči a hereckou oporou pro mladé recitátory.

Diskuse jako proces

Neodmyslitelnou součástí festivalu jsou rozborové semináře. Věcný rozhovor o tom, co se na jevišti podařilo a kde lze práci dál rozvíjet, zůstává pro pedagogy i děti klíčovým momentem. Letos se k nim přidal i doprovodný program, který nabídl další inspirace a prohloubil setkávání účastníků.

Z Deníku dětské scény tradičně vybíráme informace o inscenacích, které poustoupily z našich přehlídek.

Dramatický kroužek ZŠ Železnická, Jičín

Alois Jirásek, Richard Koníř, Pavel Horák: **Staré pověsti udatného národa českého**

režie: Richard Koníř, Pavel Horák

Dramatický kroužek ZŠ Železnická z Jičína si pro svou inscenaci si vybral předlohu, která je také školním učivem – Staré pověsti české Aloise Jiráska. Na zpracování je patrná pevná ruka tvořivých vedoucích, která nabízí dětem možnost podívat se na nejstarší české dějiny jinak, než se o nich dozvídají ve výuce. Jak se zpívá v závěrečném songu: třeba to bylo v těch dějinách jinak, než se učíme. Principem přístupu je nadsázka, nadhled, humor. Připravenou strukturu inscenace děti přijaly apříběhy O Čechovi, O Bivojovi, O Libuši a O Přemyslovi, hrají s chutí. Zejména první příběh je postaven na hravosti a scénických nápadech, kde má významnou roli chór. Ztělesňuje kmen kolem praotce Čecha, který putuje a hledá nový domov. Chór není jednotný anonymní celek, je individualizovaný, každá jeho část nese svůj úkol. Někdo větší, někdo menší. Hravosti pomáhá práce s velkou látkou, která znázorňuje strasti cesty, např. hory, řeky, potůčky. Nutno poznamenat, že první část představení je nejzdařilejší, má nápady, energii, přesně postavené pointy, humor, který není postaven jen na slovních vtípcích. Dohromady jsme svědky mnoha vydařených a načasovaných gagů. Celé představení otevírá kramářská píseň naznačující žánr, polohu, ve které se budeme společně pohybovat. Stejná melodie odděluje další pověsti až k závěrečné shrnující písni. První pověst O Čechovi nasadila v rámci zvoleného principu a žánru poměrně vysokou laťku nápadů a jejich zpracování. Je škoda, že v dalších částech představení tento princip trochu ztrácí dech. Mohli bychom uvažovat o tom, že by situacím slušely přesnější pointy, tvořivější zapojení chóru, nápaditější využití látky. Myslím, že tato skupina dětí je schopna

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

v improvizacích a etudách nabídnout další scénické nápady a možná i jiné komentáře, které by vycházely více z jejich vlastní zkušenosti a života. Přes tyto výše uvedené poznámky a doporučení je třeba ocenit práci dětí i vedoucích v podmínkách běžné školy, které jsou rozdílné od podmínek třeba na ZUŠ. Obdivuhodná je jejich ochota scházet se po vyučování a věnovat se třeba Jiráskovi trochu jinak.

Hana Cisovská, zdroj Deník Dětské scény

Z veřejné diskuse

Staré pověsti udatného národa českého, Dramatický kroužek ZŠ Železnická, Jičín Inscenaci, která divákům představovala počátky českých dějin, přivezl do Svitav soubor žáků základní školy. Na scéně se objevili zástupci téměř z každého ročníku, chyběli jen prvňáčci. Diváci ocenili práci s dvoubarevným batikovaným plátnem, které představovalo české hory, lesy i řeky. Pozornost upoutala také práce s hudebními nástroji. Kytara, buben, dřívka a činely se objevovaly v předelových písničkách, dotvářely a podporovaly herecké výkony a kazu je dokonce dabovalo. Dále diváci upozorňovali na schopnost práce s imaginací. Všichni se shodli na tom, že díky sjednocené práci souboru v pohybu a zvuku viděli projíždějící koně spolu s herci, ačkoli podle organizátorů do sálu zvířata vpuštěna nebyla. Lektori, kteří viděli představení hned dvakrát, ocenili odpolední energii, využití pohybu divadelního znaku a také imaginaci souboru. Diváci dále vyzdvihli cit dětí pro legraci a smysl pro expresivitu výrazu. Přestože byl představený příběh dávno minulý, účastníci debaty našli hned několik momentů, které poukazovaly na propojení s dneškem. Jedním z příkladů bylo heslo: „Češi, do toho!“ Afórky? Ač byly některé otřepanější a jiné novější, „stodola“ shledala, že pokud se jimi dětští herci baví, není o čem. Zazněla také zamyšlení nad vnímáním dnešní doby. Potřebujeme, aby vše bylo sděleno rychle a zároveň tak, abychom se nad tím pobavili? Které vtípky byly dospělejší? A jak se příprava představení základní školy liší od představení zuškových a „dédemáckých“? Ale to je již na jinou diskusi.

Zapsala Markéta Somolová, zdroj Deník Dětské scény

Dram&Tak, DDM Symfonie Poděbrady

Ladislav Smoljak, Sandra Milčinská: **Acylpyrinci**
režie: Sandra Milčinská

Představení založené na textu Ladislava Smoljaka Acylpyríněk Cyrda, si soubor Dram&Tak z DDM Symfonie v Poděbradách upravil podle svých potřeb. Jde o věkově smíšenou skupinu a vedoucí souboru našla příležitost ke hře nejen pro menší děti v postavách acylpyrínků netrpělivě čekajících na souboj s nemocí, tak i pro starší členy souboru, když přidala postavy drsnějších agentů antibiotik čekajících na svou příležitost. Velitele acylpyrínků hraje také starší členka souboru a tím poskytuje mladším a méně zkušeným dětem na jevišti jistý typ

Inscenace Acylpyrinci souboru Dram&Tak, DDM Symfonie Poděbrady,
foto Jan Slaviček.

opory. Škoda jen, že nejsou využity více situace, které by mohly nabídnout jednání vyplývající ze střetu acylpyrínků s antibiotiky o místo v boji s nemocí. Stejně tak i samotná prezentace agentů antibiotik, kteří přicházejí s černými brýlemi, kufříky a prezentují se jako velcí borci, by si zasloužila větší prostor. V několika situacích se hezky objevuje individualizace acylpyrínků, kdy má každý nějaký drobný hráčský úkol (např. když se loučí s Cyrdou, každý mu přeje něco, jeden jej pouze obejmě). Možná by se takových míst dalo najít více, aby vynikla každá postava jako jednotlivec, ale také jako součást celku. Myslím, že by se soubor nemusel bát zkusit to, protože je vidět, že je hra baví a vybraná předloha jim k tomu příležitost dává. Celkově je inscenace velmi příjemným příkladem spolupráce na jevišti mezi dětmi různého věku.

Hana Cisovská, zdroj Deník Dětské scény

Z veřejné diskuse

U inscenace Acylpyrinci diváky potěšilo využití prostoru. Jejich pozornost upoutaly rekvizity i kulisy. Názor na důležitost plastových postýlek se různil, někdo je oceňoval, jiný je nepotřeboval. Podobná výměna názorů proběhla nad obalovou krabičkou celého acylpyrínového šiku. Pro jednoho zajímavý scénografický detail, pro druhého prostředek pro únik pozornosti. Debata se zaměřila také na přípravu statečného acylpyrínka Cyrda k boji. Celou výstroj předávanou ostatními pilulkami vnímali diváci s určitou symbolikou. „Jako by mu předávali kus vlastní síly.“ A jaká je vlastně „správná“ míra užití hudby? Je možné, že je hudby někdy zkrátka moc? Může hrát zobrazovanou situaci za herce? Dalším tématem byla také věková skupina interpretů. Plénium se shodlo, že tato inscenace byla vhodná i pro mladší hereckou skupinu. Nezapomnělo ale dodat, že důležitou roli hrály také herecké zkušenosti souboru.

Zapsala Markéta Somolová, zdroj Deník Dětské scény

Inscenace Staré pověsti udatného národa českého souboru DK ZŠ Železnická, Jičín, foto Jan Slaviček.

42/ MLADÁ SCÉNA

Letos se celostátní přehlídky studentských divadel Mladá scéna nezúčastnil žádný východočeský soubor. Nabízíme proto přehled toho nejdůležitějšího, co se v Ústí nad Orlicí odehrálo – stručně, přehledně a s ohledem na pestrost, která 22. ročník charakterizovala.

Mladá scéna proběhla 20.–24. června 2025 a představila šestnáct inscenací. Letos šlo převážně o autorské projekty vznikající na ZUŠ a LŠU po celé republice. Porota (Štěpán Pácl, Petr Váša a Tomáš Žižka) ocenila každý titul zvláštním diplomem, což vypovídá o mimořádně vyrovnané úrovni.

Výraznou linii tvořily inscenace založené na osobní výpovědi. Soubor Uřvané kachničky z Českých Budějovic otevřel přehlídku úvahou o čase. Mostecká Stonožka přinesla intimní ženský pohled na dospívání a hledání identity. Turnovské Tutu Bazo vystavělo paralelní svět smetiště, v němž se zrcadlí naše současnost, a Polaroid z Brna nabídl pohybový tvar o vztahu k vlastnímu tělu. Soubor Červiven z Krnova předložil citlivý příběh o dětském vyrovnávání se se ztrátou.

Inspirace literaturou a experiment

V programu se objevila i řada adaptací. Liberecký Bez-Ohledu interpretoval román **Podivný případ se psem**, lounští Páteční hoši vytvořili divadlo poezie inspirované texty Miroslava Holuba a brněnsko-mostecký projekt **V mojim cukru** pracoval s Brautiganovým románem. Plzeňský Klub divných dětí svedl na jednu scénu Philease Fogg a Nellie Bly, pražské KUKačky převedly Shakespeara do současné studentské reality a šumperští Galimatyáš zkoumali Máchův **Máj** pomocí umělé inteligence.

Nejtemnější inscenací bylo plzeňské **Nic (0)**, inspirované románem Janne Tellerové, konfrontující otázku smyslu života s až brutálními symboly.

Vedle toho přehlídka nabídla několik výrazně experimentálních tvarů. Zaujal sólový projekt **Changgwi** s ko-

rejskou mytologií, olomoucká instalace **Ani tak nehoří** i multimediální **Ostro:Vy** libereckého souboru Vydýcháno.

Setkávání a inspirace

Součástí programu byla i inspirativní představení a happeningy – například **Jak vytáhnout kořeny** Elišky Mesfín Boušové nebo venkovní performance Petra Žižky a Petra Váši, do nichž se zapojili i mladí účastníci festivalu.

Mladá scéna 2025 ukázala sebevědomou generaci, která umí pracovat s osobní zkušeností, literaturou i současnými tématy. Výrazně roste kvalita autorských projektů, důraz na kolektivní tvorbu i odvaha překračovat žánry.

Zdroj: Amatérské scéna, Jana Soprová, redakčně kráceno.

43/ LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM

Chrudim se na přelomu června a července znovu proměnila v místo, kde se setkává tradice s hravostí a fantazie s řemeslem. Loutkářská Chrudim, největší přehlídka amatérského loutkového divadla u nás, vstoupila do svého 74. ročníku a po celý týden nabízela to, co k ní patří – radost, setkávání, nápadité inscenace a otevřenou atmosféru.

Festival zahájil v sobotu 28. června tradiční Loutkářský štrúdl – průvod masek, loutek, muzikantů i rodin, které se rok co rok stávají součástí chrudimského festivalového rituálu. Od Divadla Karla Pippicha se průvod vydal do Klášterních zahrad, kde první festivalový večer uzavřela skupina Jantara. Irská hudba pod otevřeným nebem znovu připomněla, jak silná může být atmosféra, když se propojí město, divadlo a léto.

Neděle proměnila Chrudim v jednu velkou scénu. Pouliční loutkářský festival zaplnil náměstí i uličky programem, který oslovil děti, rodiče i náhodné kolemjdoucí. Diváci se zastavovali u malých jevišť, krabicových tajemství, kejklířů a muzikantů. Kdo chtěl tvořit, mohl usednout k dílničkám; kdo se chtěl nechat vtáhnout, ocitl se uprostřed příběhu.

Soutěžní přehlídka i otevřený program

Hlavní soutěžní program tradičně nabídl výběr toho nejzajímavějšího, co vzniká na české amatérské loutkářské scéně. Vedle něj se rozrostl i open program, který dával prostor experimentu, work-in-progress projektům a odvážným divadelním pokusům napříč generacemi.

Letní kino patřilo hudbě. Během čtyř večerů tu vystoupili Nezmaři, Děda Mládek Illegal Band, Rozálie a celý týden uzavřela Anna K. Hudební část festivalu opět ukázala, že Loutkářská Chrudim není jen přehlídka, ale společenské setkání, kde se divadlo přelévá do hudby

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

a město do života venku.

Chrudim jako místo setkávání loutkářů všech generací

Kromě představení je Loutkářská Chrudim i místem intenzivního vzdělávání. Semináře, diskuze, setkávání s tvůrci – to vše tvoří neodmyslitelnou součást festivalu. Právě zde se často rodí další projekty, spolupráce i přátelství, která pak pokračují po celý rok.

Loutkářská Chrudim tak znovu potvrdila, proč je pro české loutkářství klíčová. Uchovává tradici, vytváří prostor pro nové směry a propojuje lidi, kteří věří, že loutka není jen objekt, ale prostředník mezi světem fantazie a skutečností.

Reflexe východočeských inscenací

V následující části přinášíme reflexe inscenací souborů z východních Čech, tak jak byly publikovány ve Festivalovém zpravodaji Loutkářské Chrudimi 2025.

-kfp-

Na paloučku, ZUŠ P. Ebena, Žamberk

Olga Strnadová: Podejme si tlapku
režie: Olga Strnadová

Lektorský sbor udělil této inscenaci čestné uznání za poetiku jevištního projevu.

Na paloučku s tlapkami

Na vyšším paravánu se mezi stylizovanými smrčky pohybují plošné loutky lišky a zajíce. Před nimi, na nižším, ožívají jejich maňáskové verze a na chvíli se objeví i malý hůlkový ptáček. Doprovod tvoří pár jemných písniček Karla Šefrny a čtyři starší školní dívky, které spolu s nenápadným kytarovým doprovodem své vedoucí rozeznávají jednoduchý, ale půvabný příběh.

Děj je záměrně minimalistický. Sníh mizí, jarem proběhne osamělá liška, zajíc ještě spí. V létě se pošťuchují, na podzim přou o houby. A když začne padat první sníh, nabídnou si svůj polštářek jeden druhému. Vztah dvou odlišných tvorů se tak promění v drobnou, ale podstatnou lekci o blízkosti, pochopení a přátelství.

Právě to je hlavním tématem inscenace. Bez velkých slov ukazuje, že vstřícnost může překročit i zdánlivě nepřekonatelné rozdíly – motiv, který v dnešním rozděleném světě nepůsobí nijak dětinsky.

Je pravda, že by příběhu slušelo pevnější vedení. Počáteční situace lišky a zajíce by mohla být jasnější a proměna jejich vztahu výrazněji vystavěná. Některé obrazy fungují spíše jako milé, avšak volně připojené momentky, a celkové tempo je místy jednotvárné. To jsou ale drobnosti.

Silnou stránkou inscenace je harmonická syntéza loutkové akce, vyprávění a hudby, stejně jako citlivá práce s detailem a s tempem. Olga Strnadová dlouhodobě ukazuje, že loutka v rukou dětí není přežitkem ani neobratnou rekvizitou – naopak. Pokud jí někdo rozumí, může být živým, současným divadelním jazykem bez potřeby efektních experimentů.

Inscenace Dcerky souboru Popcorn, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř,
foto Jan Slaviček.

Podejme si tlapku je připomínkou, že i hravé a laskavé divadlo má své místo. Vzniklo pro nejmenší diváky, ale potěší i dospělé – svou jednoduchostí, něhou a čistotou provedení.

Luděk Richter, zdroj: Zpravodaj LCH

Tisíc a tři vteřiny hravosti

Soubor Na paloučku při žamberské ZUŠce vytvořil původní pohádku. Krátké poetické obrázky ze života milého zajíce předvádí čtvero charismatických hereček.

Výjevy svou literární úsporností a schopností kouzlit i s málem připomínají poetiku Daisy Mrázkové – a v tomto duchu jsou hravé a milé. Hezky se to ukazuje ve sborovém opakování „uvidíme...“, které uzavírá jednotlivá roční období. Jednomyslnost sborového prohlášení je v tak příkrém rozporu s váhavým sdělením, prostou intonací i úsměvy na tvářích hereček, že i nás nutí do úsměvů a smíchu – a tak se diváci smějí a usmívají nad faktem, že není jasné, jaké bude počasí a jak to se zajícem, liškou, kosem a světem vůbec nakonec dopadne.

Dramaturgie inscenace je čitelná, je také zřejmé, že herečky jsou v inscenaci svobodné a asi se na jejím vývoji velkou měrou podílely. Za suverénností herectví a charismatu mírně pokulhávají zvolené jevištní prostředky. Soubor zvolil minimalistické prostředky a velmi rozvážnou práci s časem: ač se jedná o krátkou inscenaci o metráži pouhých 17 minut, děj by se dal odvyprávět za 17 vteřin. S pomalým tempem se ale daří pracovat a těch 1003 vteřin navíc je výhodou, nikoliv překážkou.

Použité loutky a scénografické postupy ale na rozdíl od všeho ostatního (včetně velmi příjemné hudby) nepůsobí původně, spíš jako „obvyklé“ prostředky divadla pro děti – okoukané a napodobené jako žánrové podloží. A zatímco jindy by se dalo říci, že v rámci zvoleného žánru byly tvůrčiny mimořádně autentické a svobodné, zde to působí až opačně: při jejich svébytném přístupu jsou žánrové prostředky na obtíž a dovedu si klidně představit (jako zkušený coby-kdybista), že by se soubor dostal k pro danou inscenaci účinnější jevištní poetice,

byly-li by scénografické a jevištní prostředky stejně originální jako slovo či hudba.

Jaroslav Jurečka, zdroj: Zpravodaj LCH

Překvapení, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Milada Mašatová: **Čtyřikrát o drakovi**

režie: **Jaroslava Holasová**

Lektorský sbor udělil této inscenaci cenu za jevištní souhrn.

Čtyři svatby a jeden drak

Veršované pohádky Milady Mašatové jsou pro dětské loutkářské soubory dnes už klasikou, dočetl jsem se ve festivalové brožuře. Inu, tiše přiznávám, že jsem je viděl na jevišti poprvé, ale nestydím se, jsem ostatně „činoherní Šotkovský“, jak mě nazval Michal Drtina v prvním čísle Zpravodaje. (S pomocí Googlu jsem každopádně dohledal, že svou premiéru měly na LŠU Olomouc pod názvem S drakem není legrace už roku 1967.)

Jejich uchopení souborem Překvapení při ZUŠ F. A. Šporka v Jaroměři pod názvem Čtyřikrát o drakovi je každopádně potěšlivým zážitkem. Pravda, nabízejí se tři dramaturgické výhrady: 1, jednotlivé „pohádkové anekdoty“ na téma král – princezna – drak se liší dost málo na to, aby čtvrté opakování podobného principu už nebylo lehce nezábavné; 2, nejtipnější je hned ta první – když drak sezná, že princezna je až příliš protivná na to, aby ji chtěl za ženu, a dětský „kolektivní vypravěč“ s nedojetou věcností oznámí, že se ji tedy rozhodl sežrat, auditorium se upřímně pobaví; 3, z hlediska pohádkové morálky je lehce sporné, že bolestínská princezna, která draka uondá svou ufnukaností, nakonec skončí stejně dobře jako ty, které se o happyend zaslouží svou dobrotou, chytrostí či aktivitou.

Jinak ale komu čest, tomu čest: inscenační tvar je precizní, děti viditelně hrají spolu a neprosazují se na úkor celku, co vidíme, je přesně strukturováno a zároveň nemá nádech drilové secvičenosti. Mluva, gesto, navazování, fázování, animace – vše je koncipováno přiměřeně věku a možnostem dětských interpretů, a zároveň je to zřetelně budované a vědomé. Z jednoduchého, ale propracovaného proutěného výtvarna jsem byl skoro nadšen, třeba drak zrozený rozbuzením košíku by dělal parádu v mnoha inscenacích takové Damúzy. Prostě čistá práce. Pro ambiciózní autorské inscenace, které práci jaroměřských po léta zdobí, se právě takto vychovávají disponované a souhrající divadelnice a divadelníci.

Jan Šotkovský, zdroj: Zpravodaj LCH

Zase ta Jaroměř

Svěřenci a svěřenkyňe Jarky Holasové, tj. žáci ZUŠ F. A. Šporka z Jaroměře, to nemají lehké. To proto, že na Loutkářskou Chrudim jezdí pravidelně, a tak diváctvo na představení přichází s určitými očekáváními. Děti ze souboru Překvapení tak musely nejenom odehrát svá

Jabka v podání Hanky Voříškové a Markéty Stránské,
foto Jan Slaviček.

představení Čtyřikrát o drakovi a vypořádat se se všemi souvisejícími stresy (i radostmi), ale i obstát v porovnání se svými staršími spolužáky či dokonce vzpomínkami na dávné absolventy. A to se jim nakonec podařilo.

Čtyřikrát o drakovi vychází z veršovaného textu Milady Mašatové, který si ale soubor upravil. Text to není složitý – skutečně se jedná o čtyři anekdotické příběhy, v nichž si drak žádá princeznu za manželku – nicméně poskytuje dostatečný prostor pro všech sedm hereček a herců i pro trochu toho loutkářského blbnutí. Ve vedení tří samostatných proutěných manekýnů se totiž herečky střídají podle toho, kdo v které části hraje princeznu či chůvu, a stejně tak se proměňuje i vedení tříhlavého draka sestávajícího z proutěného košíku a proutěných hlav s klapající tlamou. Patrná je navíc i soustředěnost na loutku a práci s ní, která se zdá být v popředí pedagogického i režijního zájmu Jarky Holasové.

Režijní řešení Jarky Holasové je příjemně a přiměřeně jednoduché, podporující to, co její svěřenci umějí nejlépe, a tvůrčím způsobem pracující i s obvyklými nedostatky dětského hereckého projevu. Například povaha textu vede logicky ke značné repetitivnosti a sborová recitace, která mívá v dětském podání zpravidla blízko ke kolovrátku, je tak vysloveně významotvorná: opakované pasáže jako by opravdu ztrácely význam či byly určitými intermezzy.

Letošní chrudimská návštěva ZUŠ F. A. Šporka nezklamala, byť se jí samozřejmě dá i řada věcí vytknout. Jistě, repetitivnost textu je s postupujícím příběhem pro diváka stále více unavující a i upravenému textu by slušelo pár škrtů, a řada inscenačních zkratk navíc. Přesto je Čtyřikrát o drakovi nakonec prostě zábavná hra se zavedenými pohádkovými konvencemi, hříčka i komentář a v neposlední řadě něco, co Jarčiny malé svěřence a svěřenkyňe evidentně baví hrát.

Adéla Vondráková, zdroj: Zpravodaj LCH

Popcorn, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Jarka Holasová, Vendula Povalilová a soubor: **Dcerky**

režie: **Jarka Holasová**

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

Lektorský sbor udělil této inscenaci cenu za komplexní estetický zážitek.

Mohlo to dopadnout jinak

Soubor Popcorn ze ZUŠ F. A. Šporka v Jaroměři je jistě skupina nadaných a přemýšlivých mladých lidí, schopných vytvořit pevný jevištní tvar a pak ho přesvědčivě a přesně předvést i v ne úplně vyhovujících podmínkách (před prvním chrudimským představením, ze kterého píšu recenzi, se do poslední chvíle řešily technické problémy). Je pak vlastně trochu smutné, že při uvažování o zážitku mohu soubor z hlavy v podstatě vypustit – spíš než co jiného lituji, že se do inscenace neotiskl více. Tématem je kyberšikana a sebevražda dívky na prahu puberty. Velké téma. Silné téma. Současné téma. Téma (pravděpodobně) důležité pro členky a členy souboru. Samotného mě to pronásleduje a chtěl bych vědět, jak to vnímají a prožívají mladí lidé, kterých se to bezprostředně týká. Škoda, že jsem se nic nedozvěděl. Při přípravě inscenace došlo k nějakému omylu a skoro nic z toho, co se na jevišti událo, nemělo se zvoleným tématem nic společného – jistě, týkalo se to generické scénografie, v níž by se dala odehrát libovolná pohádka (nejen) o iniciačním přechodu, ale týkalo se to už samotného textu, který se namísto hloubkového ohledávání důležitého tématu soustředí na postavu z patnáctého století, jejíž propojení se současnými dospívajícími a její samotná přítomnost ve hře je umělá a zbytečná.

Snažím se, ale nedaří se mi najít pojítko mezi dívkou topící se v Husově popelu a dívkou páchající sebevraždu po krutém poničení její sebehodnoty přes síť. Hledám důvody, proč to propojení někdo viděl a potřeboval – proč příběh o sebevraždě nestačil? Proč bylo potřeba uměle vytvářet matoucí kontext, na základě kterého si jakoby můžeme říct, že „nic nového pod sluncem“, popřípadě si o dívce zvalcované sociálními sítěmi pomyslet, že to přece ve srovnání s dcerou popraveného rebela neměla tak zlé? Vlastně mě napadá jedině strach. Strach otevřít se palčivému tématu naplno a tím přijít o možnost spolehnout se na známé a osvědčené postupy.

Možná, že práce na inscenaci byla hlubší než výsledek, možná se Jarka Holasová od svých svěřenců a svěřenkyň dozvěděla o tom, jak fungují dnes sociální sítě, čeho se dnes děti bojí, jaké mechanismy ponižování se dnes používají, čím jsou určovány trendy a co je na nich nebezpečné z pohledu dospívajících. Pak je jen škoda, že se to nepromítlo do inscenace. Možná, že se ale takové hloubkové ohledání tématu neuskutečnilo, pak mám dojem promarněné příležitosti dát hlas lidem, kteří ho tak často nedostávají.

Mohlo to dopadnout jinak.

Mohlo to dopadnout dobře.

Ale

Dopadlo to takhle.

(Roland Schimmelpfennig: Idomeneus)

Schimmelpfennigovy verše sedí k osudu dívky, které rodiče a další blízcí nedokázali dát dost lásky, bezpečí a podpory, aby ji uchránili před nástrahami online světa. Bohužel ale stejně tak sedí k zážitku z inscenace, v níž tvůrci (či hlavní tvůrkyně?) zůstali vězet v obvyklých prostředcích a přehlédli, že se potýkají s něčím novým, něčím, na co se nedají naroubovat poznatky z patnáctého století ani zaužívané divadelní postupy. A mám obavu, že stejně jako rodiče v inscenaci, ani při její přípravě dospělí nedopřáli dětem sluchu – což je vzhledem k tématu v podstatě nepřijatelné.

Jaroslav Jurečka, zdroj: Zpravodaj LCH

Dcerky v klecích aneb Vzpírání

„Patři, abys nic zlého s přivolením v srdce nevpustila s libostí; patři, co vypustíš z úst v řeči, aby nebylo nic marného.“ (Jan Hus, Dcerka)

Co se divadelní obraznosti týče, budou jistě Dcerky Popcornu, dalšího z nespočetné řady nadaných souborů generovaných jaroměřskou ZUŠ F. A. Šporka, patřit k tomu nejlepšímu z letošní Chrudimi.

Sedm zavěšených klecí, sugestivní svícení, práce s polotmou a tmou, účinný kontrast mobilů a svíček a vtipný střet husitských nábožných zpěvů s Calinovým bangerem Hannah Montana. Celý tvar neukecaný, vypracovaný, rytmicky suverénní, zřetelně múzický. Poklona pro soubor i Jarku Holasovou, která jest setrvalým spiritus movens jaroměřského loutkářství.

A přece se vzpírám. Ne že bych téma těžkého zápasu dospívajících se světem sociálních sítí, do kterého jsme je vpustili, aniž bychom přesně věděli, co děláme, považoval za nedůležité. Právě naopak. Ale stejně se vzpírám.

Za prvé se vzpírám přímočaré moralistní jednoduchosti příběhu Anežky, která je spokojená, veselá, má partu, skauta, les, rodinné zázemí, daří se jí ve sportu, má naprosto proč žít. Pak přijde nová škola, potřeba se přizpůsobit novým bezohledným spolužákům, mobil a Instagram. Svět sítí Anežku sežvýká a vyplivne: nechce ji ani takovou, jaká je, ani takovou, která se snaží přizpůsobit vládnoucím trendům. Anežka je nelajkováná

Na paloučku, ZUŠ P. Ebena, Žamberk s inscenací Podejme si tlapku, foto archiv LCH.

a tudíž nechtěná. V takovém světě nemá smysl žít a Anežka z něj dobrovolně odchází.

Neříkám, že tento příběh je nepravdivý nebo nemožný, ale myslím, že pokud jej považujeme za typický, tak si to hodně zjednodušíme. A směřujeme ke kázání přesvědčeným, s nimiž se budeme navzájem utvrzovat, že sociální sítě jsou zlo a fujky.

Za druhé se vzpírám i paralele s Anuškou Zoulovou, která do inscenace vstoupila z novely Evy Kantůrkové Dcerka (inspirované stejnojmenným Husovým spisem). Vzpírám se proto, že tato paralela rovněž moralistně přímočará – zatímco dnešní dívka se hroutí v krutém světě algoritmů, který ti říká „buď sám sebou“, a zároveň je to to poslední, co od tebe doopravdy chce, dívka středověká je vnitřně pevná a klidná, neboť má Krista a mistra Jana. (Jelikož její takřka milostné upnutí se na Husa je evidentní kompenzací za nepřítomného otce, musel jsem při sledování Dcerky svého vnitřního Freuda hodně potlačit.)

Vychází mi z toho hodně boomersky vztyčený prst – Pohledte, jak dopadli ti, kteří Boha nahradili Instagramem! – a nechce se mi věřit, že to Popcorn takto chtěl, ale těžko mi najít jiné čtení.

A do třetice se vzpírám konci: paralelní sebevraždě obou dívek. Každá má jiné důvody a jiný smysl, ale základní scénické gesto mluví jasnou řečí – dospívající žijí v kleci své osamělosti a cesta z klece vede jenom ke smrti. Znova: nepodezírám Popcorn z tak radikálního nihilismu, dost možná jim v jejich varovné směsi jen ujela ruka s kořením, ale přijmout to neumím.

A tak se – navzdory všemu dobrému v úvodu zmíněnému – vzpírám.

Jan Šotkovský, zdroj: Zpravodaj LCH

Hana Voříšková a Markéta Stránská

Hana Voříšková: **Jabka**

režie: soubor

Lektorský sbor udělil cenu za inscenaci.

Jabka napříč věky

Minimalistická poetika Voříškové je v sepětí s tímto tématem mimořádně účinná. Pár slov, pár tónů, pár jablek, pár cest do sklepa, ale mnoho a mnoho času – toho, který uplynul, i toho, který teprve poplyne.

O kolik času vlastně jde? To je slovní úloha Andriho Snæra Magnasona a má následující řešení. Jestliže se postava, kterou ztvárňuje Hana Voříšková, narodila např. v roce 1965, její prababička se mohla narodit třeba v roce 1895, její vnučka třeba v roce 2005 – a až bude vnučka Markétce stejně jako její babičce dnes a bude své vnučce vyprávět o štrúdlu a moštu, bude se psát rok 2065. Jablka a dvě ženy na jevišti jsou tak mostem mezi lety 1895 a 2065, přes více než jedno a půl století.

Charisma, půvab a ohromná síla projevu Hany Voříškové je základním kamenem inscenování. Postava – kterou máme tendenci ztotožňovat s její představitelkou – je podivuhodně plná, s propracovanou jevištní existencí

Soubor Překvapení, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř a jejich pohádka Čtyřikrát o drakovi, foto Jan Slaviček.

a mnoha detaily, skrze něž se daří herecky tematizovat čas, do něhož se postupně postava zaplétá. Když se v závěru postava babičky v čase ztratí a začne bezhlesně komunikovat se zesnulými ženami, podařilo se tvůrkyním vytvořit v MEDu efekt hodný Christophera Nolana: přestala platit pravidla času a prostoru. Která žena před námi sedí? Ta, co se narodila v roce 1895, nebo snad ta, která se teprve narodí a bude dědit v dobrém i zlém? Je to dívka? Je to stařena? Myslím, že na moment se Hana Voříšková stala všemi těmi ženami naráz. Bylo to mrazivé. Nakonec ale ženy svolily (či byly překonány?) a babička mohla v závěru života vystoupit z bezmocného opakování chyb jejich předchůdkyň.

Jaroslav Jurečka, zdroj: Zpravodaj LCH

Rodinný receptář

Hana Voříšková je autorkou, která publikum svými inscenacemi zve do světa, v němž čas ubíhá pomalu, jako by se ho šum uspěchané reality ani nemohl dotknout. Ponor do její tvorby je často jakousi formou meditace. A pro mě osobně je inscenace Jabka, která vznikla pro festival Císařovy nové šaty, hřejivým, hladivým a kouzelným zastavením se.

Voříšková s precizností jí vlastní nachází úžasné spojení formy a obsahu. Jablka jako hlavní materiál inscenace jsou klíčem k otevření rodinné pokladnice kuchyňských tipů a triků i úsměvných příběhů. Spolu s Markétou Stránskou, která představení doprovází hrou na klarinet a zároveň ztvárňuje roli vnučky, jež neúnavně chodí své babičce do sklepa pro další jablka na vykrajování, vytváří až nostalgický vhled do jedné (možná fiktivní) rodinné historie.

A u vykrajování jablek a vyprávění inscenace rozhodně nekončí. Myslím, že tutoriál na imaginární tažený štrúdl si v sobě ještě nějakou dobu budu schovávat. Jemnost i hravost jsou obsaženy ve všem, co se na kuchyňském stole i pod ním v rámci stínohry odehraje. Ve scéně, kdy Voříšková zapichuje papírové postavičky na párátkách do shnilých jablek, vzniká silný obraz ženství a moudrosti, která se z generace na generaci předává.

Jabka jsou čistá a vyčištěná. Jsou jednoduchá a přitom

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

hluboká. Babiččina obsese vykrajováním horších jablek vede k tomu, že se nakonec všechna ta lepší uložená ve sklepech zkazí. Voříšková tak skrze úsměvnou a milou poetiku sděluje něco mnohem hlubšího. Když si budeme neustále to lepší v životě nechávat na později, neužijeme si kouzlo toho všeho, co máme tady a teď.

Ema Šlechtová, zdroj: Zpravodaj LCH

44/ DIVADELNÍ PIKNIK V MOSTĚ

Celostátní přehlídka činoherního a hudebního amatérského divadla se letos poprvé konala v Mostě. Ponechala si svůj název Divadelní piknik. Soutěžní program se konal na dvou scénách přímo v Městském divadle v Mostě a v Divadle rozmanitostí.

Navzdory změně místa konání byl průběh festivalu plynulý a organizačně bez zásadních problémů. Výhodou byla lepší dopravní dostupnost i profesionální divadelní prostory. Technické podmínky byly stabilní; jedinou výhradou zůstává slyšitelnost v některých řadách elevace na jevišti. Technický a provozní personál divadla pracoval spolehlivě a vstřícně, což se promítlo do hladkého průběhu jednotlivých produkcí. Zázemí doplňovalo dostatečné občerstvení s přijatelnými cenami a rozumnou otevírací dobou. V těsné blízkosti divadla byl k dispozici hotel i možnost stravování. Bezplatná městská doprava usnadnila přesuny mezi místy programu a představovala praktické gesto směrem k účastníkům.

Rozborové semináře nabídly různorodou zkušenost. Některé byly věcné, podrobné a přínosné, jiné se soustředily převážně na jedno téma a nedokázaly se posunout k širší reflexi inscenace. Diskuse o podobě odborné kritiky se znovu otevřela v souvislosti s reakcemi na recenzi inscenace **Olga** z pera Jaromíra Hrušky. Nevracíme se k ní samotné, ale k obecnější otázce: co dnes od recenze očekáváme? Kritika by měla pracovat s inscenací jako celkem, opírat se o výklad tématu, režijní koncepci, herecké výkony i scénografii. Hodnotící soudy by měly vycházet z konkrétních příkladů a respektovat kontext amatérského divadla. Kritika může být ostrá, ale měla by zůstat profesionální a srozumitelná. I tvrdá zpětná vazba má být věcná a nepřekračovat hranici dehonestace.

A možná je čas otevřít i širší debatu nad tím, jak dnes postupové přehlídky fungují. Zda by nebylo na místě některé věci po letech znovu promyslet, „vyvětrat“ a nastavit nově – s ohledem na to, kam se divadlo, ale i amatérská scéna posunula. Třeba i s větším důrazem na kulturu zpětné vazby, přístup k tvorbě nebo způsob výběru a hodnocení inscenací.

Níže opět nabízíme výběr ze zpravodaje DPM se

Inscenace Poutníci do Lhasy a Divadlo Exil, Pardubice,

foto archiv DPM.

zacílením na východočeské soubory.

-kfp-

Divadlo Exil, Pardubice

Matěj Dadák: Poutníci do Lhasy

režie: Nadě Kubínková

Lektorský sbor udělil čestná uznání Nadě Kubínkové za herecký výkon v roli Horké a dále pak Adéle Sturcz a Janě Pirklové za výtvarné řešení inscenace.

Divadlo z kontejneru

Dramatický text Matěje Dadáka evidentně napsaný z přetlaku a nutnosti podělit se se světem o své vidění jeho fungování lze jistě zařadit do kategorie úspěšný dramatický pokus. Tarantinovské uchopení detektivky v žánru černé komedie v zásadě funguje v dialogích na půdorysů nasázených situaci i mikrosituaci. Text skrze dramatické postavy slušně „hláškují“ tu přesně, tu a tam náhodně a výjimečně se mívá cílem i účinkem. Dramatické situace mají vryté tempo a v případě, že jsou spojeny se zkušenou sofistikovanější hereckou prací, tak i patřičný rytmus. Divadlo Exil disponuje s natolik zkušeným hereckým souborem, že rutinní práce s divadelní „chůzí“ od repliky k replice, tak aby se nevytrácel její smysl, je mu dán bytostně do vínku. Velmi často je radost se dívat, jak hladce a s lehkostí herci proplouvají dialogem. A horizontálně funguje inscenace právě díky vynikajícím hereckým výkonům skvěle. Dadákova předloha může nabízet – a vlastně i nabízí – nějaký zásadnější vertikální ponor do témat, ať textu jako celku, tak i individuálních témat jednotlivých dramatických postav. Ovšem zde již musí nastoupit zkušený režisér (v pražském Činoherním klubu jím byl Martin Čiřvák), aby jednak začal oddělovat podstatné od zbytného a směřoval k fokusování, které nezbytně vede k proměně žánru. Režisér musí doplnit kompozici a práci přes jednání postav ve struktuře inscenace hluchá místa v první polovině textu, aby mohlo k oné proměně žánru vůbec organicky dojít. Nadě Kubínková přečetla skvěle text jako dramaturg a zručně posloužila textu i jako režisér, ale jako hlubinný vykladač textu má

Inscenace Tanec na konci léta a Divadlo Exil, Pardubice,
foto archivu DPM.

rezervy. Situace umí sice jako režisérka spustit, ale pozastavit a významotvorně je pak dále rozvíjet jí dělá trochu potíže. Ale nutno říci, že jí v tom předloha v tomto ohledu příliš nepomáhá. Autor textu zatížený svým převážně hereckým pohledem na situace neimplantuje do scénáře zachytané body pro správné a především pevné jevištní dění vedoucí k proměně žánru. Ale to jsou věci, které klasický „exilový“ divák neřeší. Přijde a s důvěrou zkonzumuje na jevišti předložené. A to je podstata divadla. A Divadlo Exil má důvěryhodnou a jasně nastavenou míru vkusu opřenou, a to zopakují, o vynikající herecké výkony. Exil myslí na diváka a na sebe. Spoléhá na svůj styl a osobitost, což vytváří pro diváka seriózní pocit, že když na něco do Exilu zajde, přesně ví, jaké divadlo může očekávat. A to je vlastně dobře! Tím tedy děkuji souboru za inscenaci a těším se na další. Asi tuším, jak bude vypadat!

Jaromír Hruška, zdroj: Zpravodaj PDM

Divadlo Exil, Pardubice

Brian Friel: **Tanec na konci léta**

režie: **Ladislav Špiner**

Lektorský sbor udělil čestná uznání za herecké výkony Kateřině Fikejzové Prouzové, Simoně Andrejsové, Vladimíře Goga a Karolíně Davidové. Dále pak čestné uznání za dramaturgický výběr textu. Cenu získal Vladimír Chmelař za scénu k inscenaci.

JE TO VELKÉ RODINNÉ POUTO

- rozhovor s herečkou Kateřinou Fikejzovou Prouzovou

Čím vás uhranulo bigotní, ošuntělé Irsko třicátých let, nebo text Tance na konci léta?

Chtěli jsme po letech znovu spolupracovat s Láďou Špinerem, hercem Východočeského divadla Pardubice, který s námi dělal Kuřačky a spasitelky. Text a téma si tentokrát přinesl on sám, takže jsme mu uvěřili.

Kdo vybíral hudbu do této inscenace?

Hudbu vybíral také Láďa Špiner, i nahrávka na konci hry

je jeho koncept. Přinesl nám spoustu muziky, kterou jsme do té doby neznali, a moc se nám líbí.

A co souhra pěti žen na zkouškách a představeních?

Vznikalo to poměrně rychle, protože Láďa měl časově omezenou pauzu mezi svými zkoušenými v jeho angažmá. Zkoušení bylo velmi intenzivní. Někdy jsme se z těch zkoušek doslova plazily, ale čím déle to hrajeme, tím více si to s holkami užíváme. Už jsme na sebe napojené a opravdu se bereme jako sestry.

Mám pocit, že v inscenaci, možná v textu, byly nějaké nedořešené věci. Třeba, co opravdu obci vadilo na tom knězi?

V textu se poměrně dost škrtilo, i tak je to velice dlouhá inscenace. K tématu otce Jacka – vrátil se domů do Irska, ale zůstal srdcem věrný Afričanům a všem těm pohanským rituálům. Vrátil se v podstatě jako divoch. Pro přísnou katolickou obec to bylo nepřijatelné a nemohla ho vzít zpátky mezi sebe. Dokud byl pryč, nikdo o tom nic netušil. Celá rodina sester profitovala z toho, že je na misi a šíří tam křesťanské náboženství. Přitom nikdo netušil, že ve skutečnosti místní náboženství sežralo jeho.

A jaké jsou vlastně podle tebe ty sestry? Protože se dokážou hádat, ale zdá se mi, že se dokážou i hodně milovat.

Za svou postavu to беру tak – Kate chodí jediná do práce a drží rodinu silou pohromadě, občas jí bouchnou nervy a pak je jít to líto. Maggie je mediátorem rodiny, vyjde s každým a upravuje vztahy. Rózinga je v myšlení jednodušší a všichni se o ni starají a mají o ni strach. Agnes je šedá eminence rodiny, moc se neprojevuje, ale dohlíží na to, aby to fungovalo. Krista se dopustila té hrůzy, že má nemanželské dítě, ale všechny tety to dítě milují. Je to velké rodinné pouto, kdy se chvíli nesnášíme, pohádáme se, ale pak jsme rády, že se máme navzájem.

A co čeká Exil teď, po dvou velkých kusech jako je Tanec na konci léta a včerejších Poutnicích do Lhasy?

V lednu jsme měli premiéru inscenace Svatá noc – Josef a Marie od rakouského autora Petera Turriniho. V červnu jsme odpremiérovali Zelenkovy Příběhy obyčejného šílenství. V současné době se zkoušejí dvě hry, které budou mít premiéru v říjnu. Jednou z nich je argentinská hra Vrátila se jednou v noci. Nemá to nic společného s filmem, který jsme teď viděli v kinech. Potom se zkouší hra od Viliama Klimáčka Muži sa minuli. Ještě nevíme přesně, jak se to bude jmenovat v češtině. Já bych měla začít zkoušet na podzim, až se uvolní místo ve zkušebně, inscenaci Kdybys umřel od Floriana Zellerera.

Takže jedete pomalu v profesionálním provozu?

Nás je hodně a u nás je to tak, že se třeba dva roky nic moc neděje a říkáme si, že by se něco mělo stát. Chceme si to naplánovat, aby to na sebe hezky navazovalo a dávalo to smysl. Pak se všichni zblázní a začneme se tahat

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

o zkušebnu. Jsme amatérské divadlo, takže někomu do toho vždy vlétne buď nemoc, práce, nenadálé věci. Snažíme se k tomu přistupovat poctivě. Někdy to vyjde, někdy ne, ale děláme to rádi.

Ptal se Martin Rumler, zdroj: Zpravodaj DPM

StarLughnasa – Když sestry tančí

Tanec na konci léta, svou nejznámější divadelní hru, oceněnou také prestižní Tony Award, napsal irský dramatik Brian Friel v roce 1990 a od té doby urazila dlouhou, úspěšnou a stále trvající cestu po světových i českých jevištích. A není divu – každý dramaturg dobře ví, jak těžké je sehnat kvalitní a nosný text s alespoň pěti velkými ženskými rolemi, fanoušky Irska potěší zase citlivě zachycená atmosféra kraje a všech ostatních se tu letmo, tu drásavě dotkne téma prchavosti života, pomíjivosti času a ono laskavé i posmutnělé ohlédnutí za dětstvím. Ne nadarmo se Frielovi přezdívá „irský Čechov“, je totiž mistrem prchavosti, míjení, stesku, podtextů i jemného humoru. Místo třech toužících sester si však na rozdíl od Antona Pavloviče do své hry napsal dívek rovnou pět. A irskými reáliemi z prostředí zapadlé vesnice Ballybeg jako by v tématu izolovanosti a nenaplnění vytvořil ve své vlastní jemnosti a sentimentu ostrý protipól dramaticky o mnoho let mladšího kolegy Martina McDonagha. Dramatická výstavba, situace a dramatično samotné je však u Friela pochopitelně zcela jinde.

Děj hry sledujeme prostřednictvím vyprávění dospělého Michaela, který se vrací vzpomínkami do léta roku 1936, a pronikáme tak v retrospektivě do příběhu pěti sester Mundyových, jeho matky a čtyř tet, a sledujeme jejich každodenní zápasy, touhy i malá vítězství a prohry. Nejdramatičtější události se zde nedějí před divákovými očima, dramatické napětí vzniká prostřednictvím předjímání, které nám zprostředkovává vypravěč tím, že nám doslovuje osudy postav, předbíhá dění na jevišti a právě toto vědomí dramatické budoucnosti vytvoří kontrast k poklidné a zdánlivé nedramatičnosti „obyčejného života“ na scéně. Myslím si, že právě ono zdánlivé „nic“, ze kterého, jak už my v hledišti víme, vznikne „všechno“, klade na inscenátory veliké nároky. Klidný život plyne kolem nás, největší vzruch a spojení se světem zaručuje rádio, touží se tu a sní a vše plyne v poklidně medovém, letně líném tempu.

Režisér Ladislav Špiner, jinak skvělý herec Východočeského divadla v Pardubicích, vede své herečky a herce pevnou rukou v psychologické drobnokresbě s citem pro detail a směrem k atmosféře celku. Ostatně sám v programu k inscenaci „atmosféru, opravdovější než příběh“ vypichuje. Především v první polovině představení jsem však měla pocit, že se toto předsevzetí naplnilo až příliš. Temporytmus z mého pohledu vázl a ocenila bych celkově ostřejší kontury, artikulaci situací, temperament postav a důraznější herecký projev. Je to věc situačních obrysů, point a zlomů a možná by mohla nastoupit i cesta jemného krácení. Sám text nám dává odpověď: „Jako by z nich vyprchal jejich elán a humor“, popisuje

chlapec Michael setkání se sestrami v budoucnosti. Pokud bychom viděli tohoto elánu a humoru na jevišti od začátku před našima očima ještě víc, tvrdému životu navzdory, byl by smutný sesterský osud i celá inscenace o to působivější.

Všichni účinkující jsou ovšem výborní herci, přičítám tento svůj pocit na vrub také jinému prostoru a akustickým dispozicím, se kterými se musel soubor utkat. Jímavé projevy vypravěče se střídaly s pomalým děním na scéně, jemnokresba a citlivě ztišený projev pro mě ale nenalezly svůj protipól ani v očekávaném dynamickém, šťastném a uvolněném momentu tance. „No tak pojdte pojdte víc“, chtělo se mi volat z hlediště během první poloviny představení. V polovině druhé ale už nebylo v tomto ohledu co vytknout a veškerá nostalgie, lyrika, tragika, nevyčerenosti i humor Frielovy hry mě prostoupily se stejnou silou, se kterou do života hrdinů začaly vstupovat historické a společenské proměny. Režisér Špiner se před Frielem věnoval režijně hře Kuřačky a spasitelky, čechovovská témata a nálady tedy jako by mu byly souzeny, rozumí jim a umí s nimi velmi dobře pracovat. Oporu má samozřejmě ve svých hercích, v tomto případě v převaze dámské šatny.

Všechny dámy v rolích sester Mundyových přesvědčivě ztvárnily jemné odstíny ženství, různé postoje k životu i sociálním, náboženským a ekonomickým otázkám, a společně vytvořily na jevišti křehkou a zároveň silnou ženskou komunitu. Přesná Kateřina Fikejzová Prouzová představuje svou Kate jako morálně pevnou, autoritářskou a zároveň ochranitelskou nejstarší sestru, nositelku tradičních hod not. Chlapácká Maggie v podání vynikající Nadi Kubínkové je neodolatelná glosátorka a přirozeně živelná pohodařka, která má pod svou tvrdou slupkou také křehké nitro, sny a touhy. Vladimíra Goga se zase skvěle vypořádala s náročnou rolí nenápadné, tiché a jemné Agnes. Obdivuhodnou hereckou studii přinesla na jeviště Karolína Davidová v roli Rózy. Postiženou dívku vybavila skutečně mnoha omezeními, od pohybového ochrnutí přes tik v oku a výrazná gesta. Na začátku představení bylo těchto prostředků možná až příliš, protože způsobily určitou omezenou slyšitelnost a srozumitelnost, která se v průběhu představení ale zlepšila. Rozpor mezi realitou života a romantickým snem nese pak v příběhu svobodná matka Krista v jímavém podání Simony Andrejsové. Ani pánové ze souboru Exil nezaostávají. Za jímavou postavu otce Jacka, misionáře odpadlíka, ztvárnil jemnými prostředky Martin Žatečka, větroplacha, tanečníka a obchodního cestujícího Gerryho se šarmem sobě vlast ním zase Ondřej Broulík. Svou dospělou vypravěčskou i přesvědčivou dětsky naivní polohu představil v roli chlapce Michaela Václav Lojška. Realistická scéna a kostýmy Vladimíra Chmelaře funkčně dotváří iluzi usedlosti kdesi v irském zapadákově, romantické sny a atmosféra jsou podpořeny vhodně zvolenou sugestivní hudbou s irskými motivy. Tanec na konci léta je kvalitně postavená a výborně za hraná inscenace, u které soudím, že vzhledem k povaze látky může mít temporytmické výkyvy v rámci jednotlivých

repríz. Ostřejší kontury „vybledlé fotografie dávných časů“ by mě osobně určitě potěšily. „Byla to víc nálada hudby, než její rytmus“, zazní ovšem v textu na jevišti. A taková je i povaha této hry. Kdo se na nostalgickou atmosféru křehkých snů v tvrdém kraji od začátku napojí, odejde rozhodně potěšen.

Jana Slouková, zdroj: Zpravodaj DPM

45/ JIRÁSKŮV HRONOV

V srpnu proběhl 95. ročník mezidruhové přehlídky amatérského divadla Jiráskův Hronov. Do programu se zapojily soubory, které prošly postupovým systémem oblastních a krajských přehlídek.

Festival se konal od 1. do 9. srpna na několika místech Hronova. Hlavní program probíhal ve čtyřech hracích prostorách včetně Jiráskova divadla a Sálu Josefa Čapka. Celkem bylo uvedeno přes čtyřicet inscenací, doplněných o čtyři profesionální inspirativní tituly.

Součástí přehlídky byl také rozsáhlý doprovodný program ve veřejném prostoru, který zahrnoval desítky představení a koncertů. Tradiční nabídku tvořily i divadelní semináře určené pro začínající i zkušené divadelníky; letos se jich zúčastnilo více než 270 posluchačů. Návštěvnost festivalu se podle předběžných údajů pohybovala mezi 25 000 a 30 000 osobami, přičemž přes 12 000 diváků navštívilo představení hlavního programu.

Na následujících stránkách opět sledujeme, jaké bylo zastoupení Východočechů na 95. ročníku Jiráskova Hronova.

-kfp-

Náchodská divadelní scéna

Robert Thomas: Stalo se v Chamonix
režie: Ludmila Šmídová

Detektivka chce svoje

- rozhovor s režisérkou a herečkou Náchodské divadelní scény Ludmilou Šmídovou

V jaké kondici je dnes Náchodská divadelní scéna? Kolik máte členů?

Máme momentálně asi 18–20 členů. Jsme v souboru dva režiséři, jedním je vedoucí souboru Petr Dudáček, který si vybírá své hry, a druhou jsem já. Pan Dudáček udělal nedávno konkurz, vybral si mladé herce, které do souboru promíchal. A já pracuji se skupinou, kterou jste mohli vidět, a taky si vybírám hry podle svého.

Jak jste přišli na tenhle titul? Detektivka je samozřejmě vždycky lákavá výzva...

My už jsme hráli od stejného autora Osm žen a hráli

Náchodská divadelní scéna, inscenace Stalo se v Chamonix, foto Ivo Mičkal.

jsme i Past na myši od Agathy Christie... Já jsme kdysi viděla Stalo se v Chamonix v Městských divadlech pražských s Františkem Němcem a Alenou Vránovou a moc se mi hra líbila. Teď jsem si ji znovu přečetla a zjistila jsem, že jsou tam dost velké role pro všechny, kdo v tom hrají. Což je samozřejmě pro soubor příjemné.

Jak dlouho jste zkoušeli, narazili jste na nějaký problém?

Zkoušeli jsme to asi tři čtvrtě roku. Samozřejmě, detektivka chce svoje, nestačí přijít na jeviště, zasmát se, odpovídat partnerovi. Chce to víc. Je to takový zvláštní žánr, který je těžký, ale zajímavý, taková výzva. A myslím, že i pro nás to výzva byla. Ale zkoušelo se nám dobře. Pro režiséra je úžasná věc, když mu herci věří. Tak jsme si vlastně pomáhali navzájem. Když jsme jim řekla svou představu, oni mi ji opravdu naplnili.

To je ideální situace...

Já mám tyhle lidi hrozně ráda, chtějí hrát a na výsledku je vidět, že to neberou jako postranní věc, ale že to berou vážně.

Připravujete v tomto složení nějakou novou věc?

V tomhle složení úplně ne, protože už mám určitý věk a nevím, jak dlouho mi ten mozek bude fungovat – takže jsem si vybrala hru, která se mi hrozně líbí a v které bych si ještě chtěla zahrát. Je to Drahá Matylda, autorem je Israel Horovitz. Je to pro tři lidi, takže budeme hrát společně s představiteli Corbana a Elizabeth ze Chamonix. Začali jsme číst a paní ředitelka už nás tlačí, abychom stihli premiéru do ledna. Těším se na to, hlavně na práci těch mých kolegů, protože se mi s nimi pracuje velice dobře.

Vy režírujete a zároveň hrajete. Je to dvojnásobně obtížné, anebo vám vyhovuje mix herečky a režisérky?

Já jsem původně chtěla jenom hrát. Ale v roce 1979 mi pan profesor Štěpánek, tehdejší režisér Divadla na Vinohradech, řekl: „Lído, v Náchodě musí být divadlo, vy musíte režirovat!“ Já jsem oponovala, že se nejprve musím naučit hrát. Ale on mě stále povzbuzoval. Tehdy

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

jsem chodila na lidovou konzervatoř k profesoru Císařovi, kde pan Štěpánek učil režii.

To byl tedy ten osudový impuls...

Vybrala jsem si tehdy hru Jitřní paní, byli jsme s ní na Hronově a měli docela úspěch. Takže od té doby, s jeho povzbuzením („Musíte jít dál, v Náchodě musí být divadlo!“), režíruju. Kdysi tu byl ještě režisér Hrdík, který byl ovšem už starý. Chtěl si ještě splnit poslední sen, Věc Makropulos, a umožnil mi zahrát si Emilii Marty, za což jsem mu byla velmi vděčná. Ale pak už bylo všechno na mně, zůstala jsem v Náchodě sama, takže nezbylo než dál režírovat. Pan profesor Císař tehdy s nadsázkou říkal: „Lída, aby si zahrála, tak si to musí zrežírovat.“ Takže já hrozně ráda hraju, přiznám, se, že je to pro mě takové prožívání mnoha různých životů... To mě velice láká, můžu se tam projevit podle charakteru, jak je napsaný. Samozřejmě, vždycky zůstává určitá obava, zda to zvládnu. Vždycky je to velký otazník. Nikdy není jistota, že to dobře dopadne. V každém případě je to vždycky výzva, jak v hraní, tak i režírování. Ten hoch, který hraje v Chamonix tuláka, s námi hraje poprvé. Přišel a od počátku byl tak vnímavý, všechno bral, že se s ním dalo krásně pracovat. Je to pro mě nádhera, když se sejdou taková lidé, s nimiž je potěšení pracovat.

Ptala se Jana Soprová, zdroj: Zpravodaj JH

Detektivka v dobře namíchaném koktejlu napětí a humoru

Náchodská divadelní scéna přivezla na letošní zahájení Jiráskova Hronova detektivku **Stalo se v Chamonix**. Kdoví, zda to bylo dáno žánrem samotným, nebo oblibou lokálního souboru, ale hlediště bylo nabitě k prasknutí. A šestice herců a hereček, včetně hrající režisérky, diváky rozhodně nezklamala. Detektivní příběhy jsou zbožím velmi žádaným, ale zároveň riskantním. Neboť ví-li divák předem, kdo je vrah, není to už ono (a ne každý je tak zapomenlivý jako já, že si prostě vraha nepamatuje...). A tak jsem s napětím znovu sledovala značně zamotaný příběh, sympatický tím, že v něm bylo velmi dobře namícháno napětí, humor i psychodrama. Dnes máme francouzského dramatika Roberta Thomase za velmi úspěšného autora žánru balancujícího na pomězi komedie a detektivky (připomeňme další úspěšné hry jako Osm žen, Dvojí hra, Vražedné dědictví), jeho snaha prosadit se jako autor ovšem nebyla zdaleka jednoduchá. Po poměrně dlouhé době psaní „do šuplíku“ se na něj nakonec usmálo štěstí v podobě uměleckého šéfa divadla Bouffes-Parisiens Jacquese Charrona, který mezi stohy textů sáhl právě po jeho hře Past. Autorovi bylo tehdy 33 let a byla to jeho desátá hra. Tahle náhoda ovšem způsobila, že právě Past (na osamělého muže), tedy Stalo se v Chamonix, doslova přes noc vymrštila autora na nejvyšší příčky popularity. Stalo se to v roce 1960 a od té doby se hraje po celém světě nejen tato legendární hra. Jeho jméno se stalo značkou divácky oblíbených titulů. Dodejme ještě, že se u nás jen na profesionálních scénách hrály Thomasovy

hry více než v osmdesáti inscenacích, konkrétně Stalo se v Chamonix desetkrát, z toho dvakrát v Městských divadlech pražských v režii Ladislava Vymětala.

Režisérka Ludmila Šmídová samozřejmě kdysi dávno (v sedmdesátých letech minulého století) Vymětalovu inscenaci s Františkem Němcem v hlavní roli viděla – a hru si oblíbila. Dokázala pro ni získat své herecké spolupracovníky a sama si s gusem zahrála ošetřovatelku.

Skupina šesti herců a hereček (vedle režisérky Monika Heinzlová, Pavel Rys, Cyril Šourek, Lukáš Ficek a Tomáš Kejzlar) si zjevně s textem rozumí, zdárně balancují na hraně vážna a komična, je tu patrné pohrávání s jednotlivými situacemi i hláškami. Každý z herců a hereček si vypracoval přesný portrét postavy, která sice působí realisticky, ale zachovává si své tajemství i určitý náznak bizarnosti. Důležité je i to, že celek působí hravě, nikdo netlačí na pilu a nesnaží se upřednostnit na úkor ostatních. Dobrá souhra je patrná, všichni hrají své postavy temperamentně, s pochopením pro jednotlivé nuance zápletek. Jen tak mimochodem sem tam dají divákovi nahlédnout za oponu „hry“, kterou se zdánlivou obětí, ubohým panem Corbanem, hrají. Přesně ve stylu hry matou diváka tak, aby pro něj bylo obtížné odhalit pointu příběhu dříve, než k tomu dojde ve velkolepém finále. O tom, že herecké výkony fungují, svědčí i to, že některé jednotlivé (Corban, Elizabeth, ošetřovatelka) byly loni oceněny porotou na festivalu v Červeném Kostelci. Inscenace si rozhodně nehraje na velké umění, je vedena v tradičním stylu a je k divákům velmi vstřícná. Zkrátka taková příjemná letní podívaná.

Jana Soprová, zdroj: Zpravodaj JH

Hana Voříšková a Markéta Stránská

Hana Voříšková: **Jabka**

režie: soubor

Jablka, babičky a nespolehlivé vzpomínky

- rozhovor s Hanou Voříškovou a Markétou Stránskou

Jak vznikl nápad na inscenaci Jabka? Co byl prvotní impulz?

Hana Voříšková (HV): Původně šlo o „domácí úkol“ pro festival Císařovy nové šaty, který vznikl na počest profesora Císaře. Lenka Huláková nás oslovila s tím, že profesor chtěl sepsat pojednání o využívání – nebo spíš nadužívání – jablek na jevišti. Tak jsem dostala zadání: jablka. A kolega Tomáš Hájek měl udělat zase Maryšu s jablky. Tak jsme si všichni začali hrát.

Inscenace vychází z rodinné tradice vykrajování jablek. Je ten příběh skutečný?

HV: Jsou v tom moje vzpomínky, ale určitě ne doslovně. Spíš stylizace. Hodně věcí jsem si možná vymyslela, protože když se na to dívají bratrance nebo sestřenice, tak říkají, že to tak nebylo. A možná mají pravdu.

Markéta Stránská (MS): A právě ten odstup tomu dává

kouzlo. Myslím, že je to hodně věrohodné právě díky tomu – protože takhle nějak to prostě bylo.

Zaznívají tam i silné motivy šetrnosti a života na vesnici...

HV: Ano, já pocházím z vesnice, kde se nic nevyhazovalo. Všechno se zužitkovalo, například zbytky pro prasata... Když jsme se přestěhovali do města a máma oloupala brambory, byla zoufalá, že musí slupky vyhodit do popelnice.

Pro koho hrajete? Pro děti, nebo dospělé?

MS: Řešily jsme, od kolika let je představení pro diváka vhodné. A i když to vypadá jako hra pro dospělé, děti si v tom taky něco najdou. Třeba holčičky po představení říkaly: „To je jako u babičky.“ A začnou se ptát rodičů na věci, kterým nerozumí.

Hned po představení jsem viděl, jak si několik diváků začalo vyprávět o tom, jak krájí jablka.

HV: To je krásný. Jednou se stalo, že mi během krájení spirály vyběhla slečna na scénu a poprosila, jestli si tu šlupku může vzít. Prý to doma dělali stejně.

Jak jste se daly dohromady? Víím, že Hanka často vystupovala nebo vystupuje sama.

MS: Znály jsme se už dlouho, Hanku jsem vídala v různých projektech. Já jsem záskok – který se postupem času stal trvalým.

HV: Původně jsem to zkoušela sama, ale zjistila jsem, že přinejmenším během představby potřebuju zachránit. Tak jsem požádala kamaráda, ale ten nemohl, a pak jsem oslovila Markétu. A teď už v tom jedeme spolu.

O vůni jablek, štrůdlů a vyprávění

Když Hana Voříšková usedne ke stolu, je vždycky na co se těšit. Jen málokdo vládne takovým charismatem vypravěče jako právě ona. A je jedno, jestli vypráví o inuitech, rýži nebo jablkách. I když tím posledním tématem mě dokonale dostala, protože včerejší Jabka mi vyvolala dávno zasuté vzpomínky na dětství a mladá léta. Ano, i u nás v rodině se vykrajovalo, moštovalo, zavařovalo a štrůdlovalo. A taky se ze sklepa brala „ta horší“ v bláhové naději, že „ta lepší“ ještě vydrží a bylo by jich škoda. Nikdy nevydržela, jen je čas proměnil v ta horší, takže krásně vybarvená a vonící jablka jsme vlastně nikdy neochutnali čerstvá. V mém případě to nebyla babička, ale děda a jeho zahrada na jižní straně Ještědu obsahující na padesát polokmenů rodičích neuvěřitelně malebné a šťavnaté plody všech možných odrůd a chutí. Už nikdy jsem nejedla tak úžasná jablka a nepila tak lahodný mošt jako ten kalně zlatavé barvy, který vytékal z lisu, co měl taky ten zvláštní dřevěný plech...

Hana Voříšková je kouzelnice dosahující maximálního účinku velmi úspornými prostředky. Prostě jí stačí sedět za stolem, loupat a vykrajovat jablka a vyprávět. A nevím, jak vám, ale mně se na ta jablka sbíhaly sliny. Dokonce i na „ta horší“.

Jabka Hany Voříškové a Markéty Stránské si letos podmanila hned několik přehlídek, foto Jan Slaviček.

Pobaví hravé loutkové jeviště umístěné rafinovaně pod stolem, znázorňující sklep včetně regálů s malými jablíčky, stejně jako papírové babičky, tetičky a prarčičky zapíchnuté do jablek, jež je v závěru nutno otočit, aby neviděly revoluční rozhodnutí vzít ze sklepa pro jednu „ta lepší“. Kouzelná je i práce s neviditelným těstem na tažený štrůdl a dramaticky napínavým skokem finálního výrobku ze stolu na plech. A pokud jste na ten štrůdl dostali strašnou chuť, byli jste na tom stejně jako já.

Radostné se ukázalo i spojení Hany Voříškové s Markétou Stránskou, která nejenže přesvědčivě předstírala neumělé cvičení vnučky Markétky na klarinet, ale zároveň bez otrockého napodobování přesně vystříhla i její holčičí intonaci, náuru a mluvu. Půlhodinka strávená s Hanou a Markétou prostě pohladila po duši. A v tomto případě to fakt není fráze.

Radmila Hrdinová, zdroj: Zpravodaj JH

Už praprababka měla čtyři jabka

Divadelní festival dle mého názoru potřebuje určitou dávku vykojení, vyvedení z míry, z komfortní zóny i z očekávání, ale také potřebuje ztišení, jistotu, u sebrání. Koncentrací oné druhé polohy je bez zaváhání Hana Voříšková. Bílý stůl, bílý smaltovaný škopík a nožik byly výchozími rekvizitami už jejího zpracování eskymáckých příběhů pod názvem Nikdy naráz netrápí tě mráz a mračna komárů, kde pracovala s červenou řepou. V inscenaci Jabka je to potravina, kterou patrně uhodnete. Také podnět je jiný. Z krutých příběhů sněhu a hladu se přesouváme do tepla a dostatku babiččiny kuchyně. Stálíci zůstává sama Hana Voříšková, která s klidem a minimalismem vyzařuje obrovské charisma a v obyčejnosti odkrývá jakousi mystickou jistotu. Upřímně se mi ještě nestalo, aby mi někdo prodal recept na štrůdl jako svého druhu spirituální zážitek.

Přijmout do tak křehké poetiky další výraznou postavu navíc v roli trochu rozverně vnučky by mi připadalo jako těžko řešitelný úkol, kdybych na vlastní oči neviděl, s jakou samozřejmostí se ho zhostila Markéta Stránská. Její

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

klarinet přirozeně obydlí imaginární venkovský dům dětským zaujetím a zároveň v úvodu vytváří šikovné hudební předěly. Vnučka v jejím podání je veselá, bezstarostná i přemýšlivá holka, která nám toho o vztahu s babičkou řekne spoustu, aniž by jej zmínila jediným slovem.

K prapředkům se naopak výslovně vztahuje sama babička, která je celoživotní prací s jablky pokračovatelkou až rituální tradice. Jablka ve sklepe vůči hledně stárnou a díky tradici brát napřed nahnílá nakonec ta nejlepší shnijí. Babička dokonce s mrtvými jablky rozmlouvá jako se svými předky. V kontrastu s krátkověkostí ovoce se tradice vykrajování, kterou vnučka zjevně převezme, aniž o tom zatím sama ví, dotýká nesmrtelnosti. V tom kontextu je pointa, kdy se babička nakonec rozhodne k droboučké změně ve svém postupu, sice životně nepravděpodobná, ale divadelně logická a podněcující k zamyšlení. Rozhodla se doyenka rodu na stará kolena rozšoupnout a užívat dne? Přesměrovává pozornost od záchranu zbytku stárnoucího k mladšímu a zdravějšímu? Je v tom nějaká rezignace? Repríza, na které jsem byl, tu změnu představila s podšitou chutí do života a určitým spiklenecktím. Anglická prűpovídka „an apple a day keeps the doctor away“ se tu potvrzuje, Jabka vážně léčí. Tahle určitě.

Jan Duchek, zdroj: Zpravodaj JH

Divadlo Exil, Pardubice

Brian Friel: **Tanec na konci léta**

režie: Ladislav Špiner

Když atmosféra vypráví příběh

- rozhovor s herečkou Kateřinou Fikejzovou Prouzovou

Tanec na konci léta je hra, která klade důraz na atmosféru, vztahy a vzpomínky. Čím vás tato látka oslovila natolik, že jste se ji se souborem rozhodli inscenovat?

Tu hru nám přinesl pan režisér Ladislav Špiner a svým nadšením nás velmi rychle strhl. Není to úplně klasické drama, je hodně nedělová, ale právě to z ní dělá něco výjimečného.

Jak došlo k tomu, že jste spolupracovali právě s Ladislavem Špinerem?

On není profesionální režisér, ale profesionální herec. Spolupracovali jsme s ním už dříve – například na inscenaci Kuřačky a spasitelky, která se také hrála na Hronově. Vnímáme to tak, že on si jako herec chce zkoušet i režii, a pro nás je to velký přínos – kontakt s profesionálním prostředím nás vždy posune dál.

Je výzvou najít hru pro pět žen? Váš soubor je převážně ženský?

Režisér si u nás udělal interní konkurz. Ale my bychom klidně mohly hrát i v patnácti! Máme opravdu silný ženský soubor.

Divadlo Exil, Pardubice, inscenace Tanec na konci léta,
foto archiv souboru.

Znamená to, že plánujete i další inscenace s větším počtem žen?

Momentálně nás je v souboru aktivně zapojených asi pětatřicet. Na repertoáru máme devět her, dvě nové právě zkoušíme a další dvě začneme zkoušet hned po jejich premiérách. Naše scéna je sice malá, ale kombinujeme inscenace pro dva herce i větší obsazení. Všichni mají chuť a nadšení, zapojují se podle svých možností a životních okolností. Takže uvidíme...

Vaše inscenace trvá přes dvě hodiny. Neodrazuje to některé diváky?

Není to úplně obvyklé, to je pravda. Hodně jsme krátili a možná by se dalo ještě něco ubrat. Ale to už je kompetence režiséra, do toho my sami nezasahujeme.

S jakým pocitem by podle vás měl divák z inscenace odcházet?

Myslíme si, že se v tom příběhu mohou najít dnešní lidé. V roce 1936 stála Evropa před druhou světovou válkou, svět se rychle měnil. A dnes je to podobné – turbulentní doba, probíhají velké změny. Je možné, že se ta atmosféra opakuje a diváci tak mohou najít paralely s tím, co právě prožíváme.

Ptal se Jan Švácha, zdroj: Zpravodaj JH

Tanec na konci idylly

Irský dramatik Brian Friel není na českém jevišti neznámý, uvedeny zde byly jeho hry Lásky Cass McGuirové (Lásky paní Katty), Léčitel, Listy důvěrné, Molly Sweeney a samozřejmě i Tanec na konci léta, a to hned v deseti různých inscenacích. Friel je autorem čechovovských sond do duše postav, zvláště dobře se mu daří ty ženské. Tanec na konci léta jich má hned pět. Pět sester žijících pod jednou střechou s mizivou vidinou vlastní rodiny i perspektivní budoucnosti. Píše se rok 1936, svět stojí na prahu druhé světové války a důsledky druhé průmyslové revoluce do značné míry likvidují možnost dosavadní uspokojivé obživy na zapadlém irském venkově. Ale zatím je ještě léto, rádio hraje a sestry tančí.

Že tato idyla dlouho nepotrvá, se dozvídáme z úst vypravěče, jímž je syn jedné ze sester, který ve hře

vystupuje ve dvou časových rovinách – ve vlastním příběhu hry jako sedmiletý chlapec, v roli vypravěče už jako dospělý muž. Hra tedy není jen lyrickou idylou, ale pod poklidnou hladinou zdánlivě spokojených životů neustále probublávají ničivé víry zvedající se z dost kalného dna. Problém Frielova textu nicméně vidím v tom, že nabízí jen málo skutečně dramatických situací, zatímco ty podstatně zajímavější se odehrají pouze ve vyprávění.

V pardubickém Divadle Exil měl Tanec na konci léta premiéru loni v květnu v režii Ladislava Špinera (se supervizí jeho ženy Petry Janečkové). Oba patří k hereckým hvězdám souboru Východočeského divadla, kde se hrál i Tanec na konci léta, ale pravda třináct let před příchodem Ladislava Špinera do pardubického angažmá. Amatérské Divadlo Exil působí v Pardubicích kontinuálně téměř čtvrt století a hraje v komorním sále pro šedesát diváků. Přenos inscenace na scénu Jiráskova divadla tak nebyl z mnoha důvodů nejšťastnějším řešením. Počínaje nutností přizpůsobit scénografii daleko rozměrnějšímu jevišti přes odlišnou akustiku sálu, jež občas bránila slyšitelnosti a srozumitelnosti mluveného projevu hereček, až po ten nejzásadnější problém – mám na mysli ztrátu intimního kontaktu s diváky, kterým soubor disponuje na domácí scéně.

Scénografie exilového Tance (s odhlédnutím od nepříliš pohledného černého vykrytí přebytečného prostoru) není sama o sobě nejšťastnější. Celkem zbytečné jsou dveře oddělující interiér od exteriéru, zvláště když střídání obou prostorů je přehledně řešeno i světelnou změnou. Interiér je zavalen početným mobiliářem, přičemž zadní plán jeviště s množstvím z paté řady z přízemí prakticky neviditelných předmětů není nijak zvlášť účelně využíván. A mimochodem, údajně rozbité zrcadlo přinášející smůlu se mi z mého místa jevilo celkem v pořádku.

Úspěch Frielovy hry odvisí od výkonů herců, respektive hereček. Špiner s Janečkovou jsou sami vynikající herci, takže si s vypracováním jednotlivých postav dali práci. Každá z hereček exilové inscenace nachází pro svou postavu osobitou podobu. Z pětic sester je nejvděčněji napsaná rázná Maggie, výtečně zahraná Naďou Kubínkovou. Herečka lehce zvládá Maggiinu drsnou ironii, s níž vědoucně nahlíží do osudů svých sester i sebe, ví o nich víc, než ony samy tuší, a je nepsanou šéfovou tohoto malého rodinného společenství. Simona Andrejsová jako usměvavá Krista si příliš neláme hlavu z pozice svobodné matky. Řídké návštěvy otce jejího syna ji přesto vyvyšují nad ostatní, protože jediná má muže, byť vždy jen na chvíli. A je na to patřičně hrdá. Herečka přesvědčivě zahraje zlom ve chvíli, kdy přistihne Gerryho při flirtu s jednou ze sester, kdy jako by si alespoň na chvíli přiznala, že muž jako on není zas tak velkou oporou a výhrou.

Propracovanou kreaci fyzického i psychického postižení citlivě zpracovává Karolína Davidová v roli Rózy, staropanensky upjatou Kate zaštiťující svou zatrpklou okázalou vírou zvládá přesvědčivě Kateřina Fikejzová Prouzová. Nejmenší prostor má nenápadná Agnes,

kterou Vladimíra Goga může opřít jen o marně potlačovanou lásku ke Gerrymu a srdečný vztah k sestře Róze.

Ondřej Broulík jako Gerry postrádá k dokonalosti víc frajerské nezodpovědnosti a okouzlenosti sebou samým, bratr Jack Martina Žatečky je až příliš bezelstně dětinský na to, že strávil pětadvacet let v drsných podmínkách mezi malomocnými v Ugandě. A Václav Lojška je úspěšnější v roli sedmiletého Michaela, kde netlačí na pilu jeho dětské roztomilosti, zatímco jeho vypravěči by slušelo větší uvolnění, postoj se strnule nehybnými rukama působí nepřírozně, přitom jeho vypravěčský verbální projev je docela příjemný a propracovaný.

Hry jako je Tanec na konci léta, kladoucí nároky na hereckou kreativitu a přesnost, jsou pro amatérský soubor na jedné straně vděčné, na druhé ale i hodně náročné. Pardubický Exil se s touto výzvou popral se ctí.

Radmila Hrdinová, zdroj: Zpravodaj JH

Kdysi tam někde na irském severu

Severoírský dramatik Brian Friel (1929–2015) zasadil svoji divadelní hru z roku 1990 *Dancing at Lughnasa* (v českém překladu Oty Ornesta Tanec na konci léta) do fiktivního malého irského městečka Ballybeg, jakési obdoby českých Kotěhůlek nebo Vidlákova. Hra, která se dočkala desítky českých profesionálních uvedení a která je známa především z filmové verze režiséra Pata O'Connora s Meryl Streep v roli jedné ze sester Mundyových, se řadí mezi tzv. memory plays. Spolu s Williamsovým *Skleněným zvěřincem* nebo Pinterovou *Zradou* je totiž především vyprávěním a interpretováním vzpomínek skrze některou z postav příběhu; v případě Tance na konci léta je to nemanželský syn další ze sester Mundyových, Michael Evans, kterému je v době, kdy se hra odehrává, sedm let.

A není to právě jednoduchá doba. Píše se rok 1936, na sklonku předchozího roku nastupuje po abdikaci TGM na Pražský hrad Edvard Beneš, v březnu Hitler remilitarizací Porýní flagrantně poruší Versailleskou mírovou smlouvu a v červenci generál Franco svým pokusem o puč rozpoutává občanskou válku ve Španělsku. Irský svobodný stát má za sebou prvních patnáct let své nezávislosti, dvouletou občanskou válku a patří k nejchudším státům Evropy, ale také ke státům s nejvyšším, téměř 93 % zastoupením katolické víry mezi svými 3 miliony obyvatel, a je téměř výhradně zemědělskou ekonomikou.

V pozdně letní dny kolem keltského svátku sklizně Lúnasa se do domu pěti již osiřelých sester Mundyových (Maggie, Krista, Agnes, Róza a Kate) vrací po pětadvaceti letech své ugandské misie jejich starší bratr Jack. Životy sester jsou formovány (postupně se prohlubující) chudobou, společenskými konvencemi vesnice a omezujícím katolickým morálním kodexem. Jack (po návratu nemocný a duševně nestabilní) do domu vnáší pohanské, rituální prvky, které jsou s tímto kodexem v rozporu. Sestry jsou na sobě finančně závislé a jejich životy jsou určeny jejich rolemi, které je vězní v podivně toxic-

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

kém souručenství. Jejich touhy, frustrace a zklamání se projevují v divokých a spontánních momentech, kdy tančí na irskou tradiční hudbu hrající z rozhlasu. Je to „rodina“, která je na pokraji rozpadu a která se, jak se dozvíme z vyprávění, také za několik let – stejně jako tehdejší svět – rozpadne docela.

Dvě dějství, v časovém rozestupu dvou týdnů, jsou členěna forbinovými výstupy již dospělého Michaela (Václav Lojška), který události nejen komentuje, ale především předjímá – ostatně v jeho monologích se odvypráví nejdramatičtější události celé rodinné historie. V rozporu s autorským záměrem je také Lojška obsazen (či zasazen) i do reálných situací, kde nepříliš přesvědčivě předstírá své dětské já. Mezi sestrami vynikají ortodoxní Kate (Kateřina Fikejzová Prouzová), která se svými upjatými příkazy staví do role chybějící matky rodu, a Maggie Nadi Kubínkové, tvrdá holka-samorost, která pro sarkastickou poznámku nejde daleko. Jedna ze sester (konkrétně třicetiletá Róza v podání Karolíny Davidové) trpí vývojovým postižením, což je pro herečku nesnadný úkol, pro nějž si však našla Davidová velmi citlivý a nenásilný gestický slovník. Naopak trochu zapadnou ty dvě zbývající sestry (Agnes Vladimíry Goga a nejmladší Krista Simony Andrejsové), což však přičítám na Frielův vrub: zejména u první zmíněné vlastně nemá herečka na čem svoji postavu vystavět a je v rodině tak trochu do počtu. Dospělé mužské postavy (Michaelův otec, obchodní cestující Gerry Ondřeje Broulíka a bratr Jack Martina Žatečky) jsou pak spíše podivínští seladoni, kteří jen modelově potvrzují autorský záměr, že chlapi jsou těmhle ženským vlastně k ničemu.

Na dvouhodinové ploše představení jsem se tak především zabýval otázkou, proč po této hře pardubický Exil spolu s hostujícím režisérem Ladislavem Špinerem vlastně sáhnul? Mimo to, že irské drama je prostě v Česku oblíbené, mimo to, že hra může být brána jako (nepříliš dobrá) příležitost pro pět hereček, se její téma a poměrně komplikovaný výše popsáný chronotop s dneškem moc nepotkává. Odpověď na to nedává ani historizující (v některých ohledech až hyperrealistická) výprava, která neumožňuje herečkám soustředit se na psychologickou drobnokresbu, protože musejí neustále někam něco přenášet, něco plést nebo hledat. Inscenace tak vlastně jen stvrzuje obecnou tezi, že ženy to prostě mají těžký, hlavně když je jich plnej barák.

V rozhovoru uvedeném v programu režisér navrhuje paralelu mezi světem roku 1936 s dnešním. „... co se děje kolem nás, je čirá hrůza. Svět se zbláznil a lidé přestali mít k sobě úctu. Vytratil se ze společnosti řád a slušnost. [...] hra má v sobě přeci jen špetku radosti, řádu, úcty a lásky...“ Vložit a realizovat ji jako romantizující selanku a útěk z dneška znamená jen potvrdit její značně nejistý inscenační potenciál. Slovy jedné z postav, je to vlastně taková „ušlechtilá čubka“.

Ivo Kristián Kubák, zdroj: Zpravodaj JH

Poslední nakonec, Sobotka

Eliška Nedvědová a kolektiv: **My se deme mejt**

režie: Lada Blažejová

Už nespádáme pod ZUŠku a můžeme zlobit

• rozhovor s „ženským liberálním symbiontem“ Poslední nakonec

V představení jdete hodně na dřev, zdá se mi, že fyzicky i psychicky. Jak to prožíváte? Je to pro vás nová zkušenost?

Věra: Když jsme začínaly zkoušet, bylo to pro mě náročné, protože jsem se prohrabávala i reálnými příběhy zpracovávanými u soudu. Bylo to pro mě citlivé téma a stále je, ale teď, když to hrajeme, už se od něj dokážu odosobnit, takže je pro mě jednodušší ho zpracovat.

Eliška: Chtěly jsme si zkusit něco, co jsme předtím nikdy nedělaly. Ve dvou předchozích inscenacích jsme mluvily ve verších, byly hodně metaforické. Tentokrát jsme chtěly úplný opak.

Je vidět, že je to pro vás důležité téma. Stála na začátku potřeba ho zpracovat, nebo vás motivovala třeba četba nějakého ze zpracovávaných textů?

Alice: Původně jsme chtěly dělat nějaký biblický příběh a nejvíc nás zaujala Zuzana. Přemýšlely jsme, jak ji zpracovat, a došly jsme k tomu, co hrajeme teď.

Lada: Na začátku jsme vycházely i z reálných příběhů, ale došly jsme k tomu, že jejich jazyk není zpracovatelný na divadle – není náš a nejde nám do pusy. Hledaly jsme uměleckou formu zpracování tématu.

Eliška: Nechtěly jsme mluvit o znásilnění doslovně, což bylo předmětem soudních záznamů. Nakonec máme tři dívky, které si prošly podobnou zkušeností, ale v různých životních i časových obdobích. Každé se trauma vyvinulo jiným způsobem. Chtěly jsme ukázat spíš následky, ne prapůvod traumatu.

V brožůře nejsou ty prózy, z nichž jste vyšly, uvedené. Můžu se vás na ně ptát, není to z autorskoprávních důvodů?

Eliška: Naopak, autorská práva máme!

Věra: Je tam povídka Ivany Myškové Podšívka z knihy Bílá zvířata jsou velmi často hluchá, z ní je postava Evky. Pak je tam Lucie Faulerová – Lapači prachu, to je postava Anny, a Smrtholka, postava Mári.

Jaké máte reakce od mužských diváků?

Věra: Řekněme, že reakce jsou velmi různorodé. Nejen muži, i některé ženy na to reagují zvláště, stalo se, že nás obvinili z útoku na muže – měli pocit, že je tlačíme do rohu.

Alice: Jiné reakce byly, že to bylo „moc“, což je podle mě docela pochopitelné. Ne každý skousne formu, jakou téma prezentujeme.

Eliška: Překvapilo mě, kolik lidí – mužů i žen – neskousne to, že se spolu holky navzájem nahlas baví o sexu.

Označujete se za „ženský liberální symbiont“. Všechny jste byly Ladiny studentky na dramaťáku, ale ten váš vztah se evidentně vyvinul, ne?

Věra: Vztah s Ladou byl vždy kamarádský, nikdy ne učitel–žák, rejža–žák. Kámošky prostě. Byly jsme na stejné úrovni, i názorově. Lada je pro nás důležitá v tom, že je ty oči zvenčí, protože my většinou vymyslíme blbosti a ona je schopná říct „ne, zamyslete se nad tím ještě“.

Eliška: Když jsme byly mladší, Ladina autorita existovala přirozeně, ale teď jsme spíš kolegyně. Už nespádáme pod ZUŠku...

Věra: ... a můžeme zlobit.

Lada: Ten vztah byl vždycky partnerský, svým souborům nechávám velkou volnost. Myslím, že žádný dobrý režisér nevymyslí nic sám – potřebuje partnera. Holky jsou ve fázi, kdy potřebují jen nějaký dohled, podporu, ale nepotřebují pevnou režiséřskou ruku.

Eliška: Tohle představení je proti těm ostatním jiné i tím, že v něm Lada s námi hraje. Takže se to proměnilo do: „A co ten konec, holky? Je to takhle dobrý?“

Lada: Jsem strašně nejistá! Hrozně jsem tam nechtěla být.

Věra: A teď tam je a jak je ráda!

A bude ženský liberální symbiont pokračovat?

Věra: Stoprocentně!

Ptala se Kateřina Prášilová, zdroj: Zpravodaj JH

Ženy v kráse i bolesti

V anotaci inscenace se nachází biblický odkaz – inspirace koupelí krásné Zuzany za asistence chlípných starců –, ale ona někdejší krasavice, dnes už zestárlá, která s pochopením umožní třem dívkám očistit se, se objeví až na konci, jako jakýsi deus ex machina a zároveň symbol ženské soudržnosti.

Soubor Poslední nakonec ze Sobotky jako by organicky doplnil témata, která letos procházela festivalem jako červená nit. Totiž žena, ženskost, bolesti i naděje, minulost prolínající se s budoucností, rozmanitá tabu prezentovaná s upřímnou otevřeností a náznakem temnoty.

Tři mladé ženy se tu scházejí v umývárně, snad kdesi na koleji, ale v jediné fungující sprše je neustále obsazeno. A tak je třeba čekat, a právě čekání je inspirací k zamýšlení a vzájemnému svěřování se. Vlastní tělo, sexualita, někdy až směřující k perversi (anketa mezi diváky: spala bys raději s mrtvolou, nebo zvířetem?). Pocity spojené se sexem, bolestí a náznakem slasti. Násilí jako neodmyslitelná součást sexu, jako by opravdu každá (či každá druhá) zažila znásilnění nebo aspoň jeho náznak. A tady přicházejí slova: Tohle byla nejhorší chvíle mého života... tedy, kromě těch ostatních. Navzdory tomu, že dívky jsou v bílém, tedy jakoby panenském, cítíme ponejvíce krev a hnus. Ten stačí evokovat pouhé zvuky, vycházející z looperu ovládaného dívčíma nohama. Pohupující se mikrofon, visící nad jejich hlavami, působí jako jedovatý had z ráje. Vztahy

Poslední nakonec, Sobotka, inscenace My se deme mejt, foto archiv JH.

duševní a fyzické: ani jedno není bez bolesti anebo jen nepříjemného trápení. Ach ti chlapi! I když tu nezazní přímá kritika mužského pokolení, ta nepříjemná stránka vztahů nevztahů je patrná z každého pohybu, z každého zvuku či repliky. Zde v symbolické očištné lázni nastává hodina pravdy, kterou prožíváme společně s nimi. Až na závěr se dočkáme vizuálně krásné scény skutečné očisty a nahých dívčích těl, která jsou náhle – alespoň na chvíli – zbavena veškerých oplzlostí. Jsou prostě jen krásná a čistá.

Jana Soprová, zdroj: Zpravodaj JH

Fascinace nepřijatelným

„Co bys ošukala radši?“ Sonda do pod(s)vědomí s pokusem o rozhrěšení na konci provokuje tabu tématy, testováním hranic přijatelnosti, ale hlavně násilím na diváctvu. Pásmo fragmentů z myšlenek jedné až několika mladých žen s nutkavými otázkami o sexuálních fantaziích ukazuje posunuté hranice a určitou zálibu v hnusu. Inscenace My se deme mejt, která nejprve vypadá jako série tematicky propojených etud na téma „lehké úchytky ze života mladých žen“ vyhnaných do absurdna, se postupně svou urputností a obsahem stala spíš zkoumáním sebeodstranění a vnitřního zla (která se projevuje agresí k sobě, k blízkým i k publiku).

Tvorba Chucka Palahniuka (Guts, Pygmy), koncerty Johnnyho Násilníka nebo teatrální pouliční existence Tylera Durdena jsou všechno příklady zneklidňujícího zacházení s publikem. V tomto kontextu se mi postupně vynořily vzpomínky na koncerty některých studentských kapel pokoušejících se o novodobý underground. Na koncertech Coitus Terraemotus (stále k dohledání na Bandzone) si frontman během hraní sundával pásek od kalhot, nasazoval si ho kolem krku a nutil publikum vodit ho na něm jako psa, zatímco jim do uší šeptal svoje texty. Trochu výkřikovitá záležitost zabalená do psychedeliky tehdy posouvala naše vnímání uměleckých událostí jako příležitosti k provokaci. Šikanování diváctva má zkrátka svoji tradici a své příznivce v minulosti i dnes (ať už vzpomeneme na Artauda, futuristy, nebo underground).

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

Feminita hereček se prolíná s perverzemi postav, se zkoumáním hranic nechutnosti (představa o „šukání“ mrtvol) a nepředstíranou agresivitou, která se projevuje v tyranizování publika i postav navzájem. Herečky vyvádějí publikum z komfortu vynucováním interakcí, jako je mluvení do mikrofonu nebo fyzický kontakt s chladným pohledem. Napětí roste, když divačka odmítne, že by se herečky dotkly, načež do ní herečka strčí. Jediným otazníkem z hlediska uvěřitelnosti násilného chování je část, kdy se herečky fackují. Nepořádnost facky shazuje jinak velmi přítomnou odhodlanost, protože po předcházejících krutostech je laťka poměrně vysoko. Přesto si ale cením sebevědomí hereček a jejich dotažení vlastní snahy šokovat.

V jednu chvíli přichází silný příběh jedné z postav o zkušenosti s polovyzádaným násilím během pohlavního styku, které přesáhlo vyžádanou míru. Nejdominantnější z trojice hereček vypráví o sexu s cizím mladíkem u ní doma. Během něj z její strany padne požadavek na surovější zacházení, ale sex končí fyzickým a psychickým ublížením. Téma soucitu a hledání oběti obvyklé v tomto kontextu je potlačeno a my nevidíme boj s násilníkem z vnějšku, ale boj dívky se sebou samotnou. K incidentu dojde v rámci dalšího destruktivního nadužívání alkoholu, drog a toxické zacházení s partnerem. To nerelativizuje závažnost dívčina zážitku, ale od publika zároveň nikdo nevyžaduje žádný soucit. Pro mě se tak z výpovědi stává komplexnější pokus o náhled do nitra lidské duše, která se potýká s vlastní temnotou.

S příchodem starší ženy mírumilovného vzezření jako by se mělo objevit smíření. Po předcházejícím teroru ale nedokážu přistoupit na váhu jejích slov. Všechno nebezpečí jako by pominulo a přítomnost ženy mě nedokáže přesvědčit, že může komentovat předcházející. Akt opláchnutí nahých těl pak stéká na podlahu, protože herečky mě zanechaly jinde, než kde si mě chtěly vyzvednout.

Kvalitu režijně-dramaturgické práce Lady Blažejové spatřuji v propojení feminity, agrese a fascinace tabu. Závěrečná symbolika očistění mi uniká, protože zůstávám ponořená v jiném způsobu komunikace. I přesto si odnáším intenzivní divadelní zážitek ze svědectví o vyrovnávání se s nepřijatelným, které nás uchvacuje.

PS: Kdyby si váš táta a váš kluk vyměnili těla, takže v každém z těchto těl je mysl toho druhého, s kterým z nich byste radši měly sex?

Johana Jurášová, zdroj: Zpravodaj JH

46/ FEMAD

Čtyřiapadesátý ročník FEMADu proběhl od 11. do 14. září v Poděbradech. Nabídl deset představení devíti inscenací, čtyři semináře a tradiční setkávání divadelníků napříč generacemi.

Festival zahájila vernisáž obrazů Filipa Čapky a krátký hudební úvod Jany Langr. Následovalo vítání souborů –

tentokrát v režii bílé paní a její družiny. To vše vytvořilo známý rámec přehlídky, která se už desítky let opírá o kombinaci divadla, setkávání a drobných rituálů.

Barvou letošního ročníku byla žlutá, a tak se v hledišti i na ulicích objevovaly žluté šály, punčochy, trička, placky i lehce extravagantní boa. Atmosféru festivalu dotvářel neúnavný tým DS Jiří a dalších spolupracovníků, kteří zajišťovali provoz od akreditace po techniku a stravování.

Zázemí divadla fungovalo po většinu času bez obtíží. Technici pracovali rychle a spolehlivě a moderátoři Jakub Charvát a Alexander Koukol zvládali program uvádět s lehkostí a mírou humoru, která k FEMADu patří.

Letošní ročník přinesl i úpravu cen. K tradičním statutárním cenám za nejlepší inscenaci a herecké výkony přibyla nová mimořádná cena za režii, dramaturgii, výtvarnou nebo hudební složku. Dvě nestatutární ceny – divácké poroty a divadelních klubů – zůstaly zachovány. Vítězná inscenace FEMADu se navíc poprvé automaticky zařazuje mezi doporučené k výběru pro Jiráskův Hronov.

Semináře

Proběhly čtyři semináře: režijní Michaela Taranta, dramaturgický Petra Hanáka, herecký Václava Špirita a tradiční skupina „Co jsme to viděli“ pod vedením Jaroslava Kodeše a Petry Richter Kohutové. Tarantův seminář měl největší převis zájemců, ostatní pracovaly ve skupinách kolem deseti účastníků. Každý z nich vycházel z viděných inscenací a nahlížel je podle svého odborného zaměření – někdy přes analýzu hereckého jednání, jindy přes dramaturgické nebo režijní postupy.

Citované reakce účastníků ukazují, že semináře nabízely různou míru zážitku i inspirace – od diskusí o principech práce režiséra přes hledání funkční dramaturgie až po precizní rozbor hereckých situací.

Ocenění

Cenu Pavla Boška za celoživotní přínos převzal technik, pedagog a dlouholetá opora festivalu Pavel Hurych. Svaz českých divadelních ochotníků udělil Zlatý odznak J. K. Tyla Vladimíru Altánu Mátlovi z Dobronínského souboru, který působí jako herec, režisér i autor.

-kfp-

Východočeskou sekci letos zastoupilo pardubické Divadlo Exil s komedií Poutníci do Lhasy. Ta si z Poděbrad odvezla cenu divácké poroty za vzácnou schopnost inscenovat slabý text poutavě a zábavně.

Divadlo Exil, Pardubice

Matěj Dadák: **Poutníci do Lhasy**

režie: Nad'a Kubínková

Poutníci z Exilu

- rozhovor s režisérkou Nad'ou Kubínkovou

Poutníci do Lhasy v podání Divadla Exil, Pardubice,
foto archiv souboru.

Představte krátce váš soubor. Jak jste se v něm ocitla vy osobně?

Divadlo Exil je malé pardubické divadlo, které se dlouhodobě věnuje současným textům. Občas sáhneme i po autorských věcech nebo po něčem trochu odvážnějším. Fungujeme už pětadvacet let a vystřídala se u nás spousta lidí – začínající herci i ti zkušenější. Momentálně máme kolem devíti inscenací, které pravidelně hrajeme. Já osobně jsem do Exilu přišla v roce 2007 v devátém měsíci těhotenství a začala jsem spravovat divadelní web. Po porodu jsem už zůstala a občas se z jeviště přesunu do hlediště za režisérský stolec.

Poutníci do Lhasy jsou komický thriller. Má se divák víc smát nebo bát? S jakým pocitem by měl odcházet z divadla?

Co se týče žánru, nerada to nějak pitvám a na nějaké žánrové označení si úplně nehraju. Označení komický thriller jsme dali primárně proto (jo, nalejme si čistého vína), že komedie zkrátka toho diváka do sálu natáhne spíš, než kdybychom do programu napsali „rozpolcené drama“. Každopádně Poutníci do Lhasy mají prvky komedie, ale je to také tragédie, thriller, detektivka – tyhle žánry tam prostupují a vzájemně se míchají. Jestli se má divák víc smát nebo bát, takhle otázka nestojí. Diváci pokaždé reagují trochu jinak, někdy se smějí víc, někdy míň. Je to normální a je podle mě chyba na tom stavět a za každou cenu tlačit na diváka, aby se co nejvíc smál. Každý to máme trochu jinak. Takže my necháváme lidi v sále žít, netlačíme na pilu. A nechceme z Poutníků za každou cenu dělat nějakou třeskutou komedii. Při reprízách nehledáme ložský sníh, snažíme se ho nechat každý večer – v případě FEMADu dopoledne – čerstvě napadnout. A s jakým pocitem by měl divák odcházet? Asi s tím, že to bylo představení, u kterého bude mít pocit, že to nebyla ztráta času.

Co bylo největší výzvou v inscenaci tohoto textu?

Pro mě? Tak asi udělat lepší představení, než byli Poutníci do Lhasy v režii Martina Čičváka v pražském Činoherním klubu. To je myslím docela velká výzva.

Na kterou část inscenace (a můžete i se spoilery) se nejvíce těšíte a proč?

Na tu, ve které hraju. Je to asi nejtípnější scéna, kterou jsem kdy hrála. A myslím, že se tady směje i ten největší mrzout. Spoiler – je to až ve druhé půlce, takže nesmíte o přestávce odejít.

Režii a pomocnou režii měly v gesci ženy. Je podle vás rozdíl mezi ženskou a mužskou divadelní režii?

Rozhodně je, myslím, že ženy režisérky nemají tak velké ego. Adélu Szturc jsem si ale do týmu nevybrala proto, že je žena, ale hlavně proto, že je to velmi talentovaná, šikovná a teď už profesionální scénografka. Spolupracuji s ní už potřetí. Jo, a má taky svářečský kurz....

Co čeká váš soubor v následujících měsících?

Divadlo Exil má před sebou nabitou sezónu – celé divadlo zkouší jako o život. Už v říjnu nás čekají dvě premiéry: Vrátila se jednou v noci, hořkosladká komedie o matce, která se vrací ze záhroby, a Muži sa minuli, absurdní komedie o ženské zkušenosti a hledání svobody. Poté následuje zkoušení psychologického komorního dramatu Kdybys umřel, které otevírá otázky žárlivosti a iluzí po smrti blízkého člověka, a antiutopického Humra, příběhu o světě, kde je zakázáno zůstat sám.

Zdroj: Zpravodaj FEMAD

47/ KRAKONOŠŮV DIVADELNÍ PODZIM

Šestapadesátý ročník Krakonošova divadelního podzimu ve Vysokém nad Jizerou proběhl ve dnech 3.–11. října. Nabídl deset soutěžních inscenací, pestrý doprovodný program a především širší žánrové spektrum, než na jaké jsme byli v posledních letech zvyklí.

Letošní Krakonošův divadelní podzim byl především o tom, že se pořadatelé i soubory odvážili vyjít z pohodlné zóny komedií. Po mnoha ročnících, kdy program ovládaly vesměs komediální tituly v různé kvalitě, se letos na jevišti potkaly různé žánry i témata – od romantického příběhu o setkání dvou odlišných charakterů přes sondy do dospívání až po existenciální výpovědi a groteskní experimenty.

Vedle soutěžního programu deseti inscenací se ve Vysokém nad Jizerou hrála i pohádka Andulka a loupežníci DS teaTrum Velké Opatovice, proběhla beseda se Zuzanou Slavíkovou, Defilé pohárku SČDO, koncert Pavel Kaiser Band a závěrečný muzikál Balada pro banditu v nastudování DS J. K. Tyl Lomnice nad Popelkou. Kdo si chtěl od divadla na chvíli odskočit jinak, mohl navštívit výstavu Divadlo Krakonoš 100krát jinak k 100. výročí divadelní budovy, ohlédnutí za 55. ročníkem KDP ve foyer městského úřadu nebo expozici

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

100 let loutkové scény ve Vysokém nad Jizerou ve Vlastivědném muzeu. Festival tak nezůstal jen u přehlídky inscenací, ale připomněl i lokální divadelní historii.

V hlavním programu bylo znát, že pořadatelé i soubory hledají širší rejstřík. Objevily se tituly, které otevírají intimní psychologická témata – dospívání, ženské životní etapy, existenciální úzkost, složité rodinné vztahy. Vedle nich stály projekty, které pracují s černým humorem, groteskní stylizací nebo žánrovým míšením. Zásadní roli v tomto směru sehrál autorsky upravený Čapkův text R.U.R., existenciální Dospělé dítě, tragikomické Tři banánové krabice, temně laděná Dabing Street nebo experimentální Sen. Přitom nešlo jen o volbu předloh – v několika případech byl patrný výrazný autorský vklad samotných tvůrců, ať už v podobě radikální úpravy dramatického textu, nebo volné inspirace pro vlastní inscenaci.

Komedie z programu nezmizely, jen se přesunuly z pozice jednoznačné vlajkové lodi na rovnocennou součást celku. Celkově platí, že značná část soutěžních inscenací letos přesáhla běžný amatérský standard. Minimálně polovina představení vykazovala nadprůměrnou divadelní kvalitu, a to je v rámci venkovské přehlídky významný signál. Zároveň se ukázalo, že vstup do „neprobádaných vod“ – v podobě současné české dramatiky nebo odvážnějších textových úprav – má smysl, i když s sebou nese riziko nepochopení části publika.

K festivalu tradičně patřily i rozborové semináře, kde se dopoledne setkávali lektorský sbor, soubory i diváci. Letos šlo opět o místo, kde se pojmenovávaly přednosti i slabiny inscenací a kde se hledala odpověď na otázku „proč to funguje / nefunguje“. KDP doplnily také semináře a dílny SČDO a program „KDP mladým“ s praktickou částí zakončenou jevištní etudou Dokonalost. Každodenní dění mapoval Větrník – festivalový zpravodaj, na kterém pracoval samostatný redakční tým.

Důležitou zprávou směrem do budoucna je i změna podmínek pro účast souborů. Od 57. ročníku se rozšiřuje okruh obcí, odkud je možné se na přehlídku hlásit – nově až do hranice 6000 obyvatel. Krakonošův divadelní podzim tak může oslovit další soubory, které pracují na půdorysu „klasického“ činoherního amatérského divadla, ale dosud nespádají do kategorie venkovských.

-kfp-

Z naší východočeské přehlídky HROM do Police na Krakonošův divadelní podzim postoupila komedie Když se zhasne v provedení souboru Zdobničan.

DS Zdobničan Vamberk

Michaela Doleželová, Roman Vencel: **Když se zhasne**
režie: Petr Barvínek

DS Zdobničan Vamberk a komedie Když se zhasne,
foto Ivo Mičkal.

Podruhé během letošního ročníku Krakonošova divadelního podzimu jsme měli příležitost se setkat s původní českou komedií od autorské dvojice Doleželová – Vencel. Poprvé to byly Královny v podání DS MKZ z Horšovského Týna a pak zběsilá situační komedie Když se zhasne v provedení vamberkého Zdobničanu.

Herci a dramatici Roman Vencel a Michaela Doleželová úzce spolupracují už od střední školy. Potkali se v ochotnickém spolku v Pardubicích a Míša následně Romana přemluvila, aby šel spolu s ní studovat herectví na JAMU, což se oběma podařilo. Tam poté vznikla myšlenka založit vlastní zájezdové divadlo Do Houslí, pro které společně začali psát autorské hry. K prvotině Výročí z roku 2006 přibýly v následujících letech tituly Aš...naprší a uschne, Vztahy bez talentu, Kluk z plakátu a Královny.

V roce 2011 pak spatřila světlo světa komedie Když se zhasne. Autoři ji napsali za týden, na jeden zátaž. Měli už ustálený styl psaní. Roman Vencel uvedl v jednom z mnoha rozhovorů, že nejzábavnější je pro ně psaní dialogů a největší problém pak představuje vymýšlení zápletky a názvu hry. Myslím, že je to v některých jejich hrách místy znát.

Anotace ke hře Když se zhasne slibuje zábavu od první do poslední minuty. Příběh pojednává o vánočním večírku, který se mění v rozvodové bitevní pole. Hlavními hrdiny jsou Trevor a Nina, manželé z vyšší newyorské společnosti. On je prominentní gynekolog, ona majitelka a šéfkuchařka vyhlášené italské restaurace. Jejich manželství však nelze pokládat za ideální. Může za to předmanželská smlouva. Ten z manželů, který podá návrh na rozvod, přijde o veškerý majetek, který tak automaticky připadne tomu druhému. Jsou Vánoce a Trevor s Ninou pořádají svůj tradiční večírek. Jedinými pozvanými hosty jsou poněkud výstřední manželé Imelda a Artur. Na první pohled by se mohlo zdát, že půjde o nudnou párty, jenže to by předmanželská smlouva nesměla obsahovat maličký dodatek: ten z manželů, který prokáže tomu druhému nevěru, může požádat o rozvod a získá všechnu majetek.

Jde vlastně o jednoduchou jevištní anekdotu s potenciálem oslovit široké spektrum publika. Text hry nemá

mnoho hluchých míst a pokud by byl dobře jevištně realizován, diváci by se mohli smát od začátku do konce. K takové jeho realizaci ovšem v případě inscenace Zdobničanů mnoho schází. Inscenátoři sice přehledně převyprávějí jednoduchý příběh nesený textem hry, ovšem ve většině případů jde jen o přenesení textu na jeviště jedna ku jedné. Herci pak sdělují text, ale už nikoli téma postav hry založené na jevištním zpracování motivací k dramatickému komediálnímu jednání. V režii Petra Barvínka, který si zároveň zahrál roli Trevora, zcela chybělo rozehrávání komediálních situací prostřednictvím hereckého komentáře. Jednoduchý a předvídatelný děj frašky se tak stával poměrně plochým.

Hry Doleželové a Vencle jsou založeny na výrazných typech, které je potřeba hned na začátku hry jasně stanovit neboli poskytnout divákům jejich hereckou vizitku. A následně tuto charakteristiku důsledně dodržovat a vtipně, nápaditě ji aplikovat v dalších a dalších situacích. To se nejlépe podařilo Oldřichu Plašilovi v roli Artura. Jde o strhující komediální výkon, kdy herec ani na okamžik neopustí dobře zvolenou výraznou hereckou stylizaci založenou na opakujících se intonačních křivkách dobře charakterizujících roztržitého profesora historie, silně znervózněného svěřeným „akčním“ úkolem svést kamarádovu manželku.

Text hry dává podobně vděčnou příležitost k vytvoření komediální tutovky i postavě výstřední věštkyně Imeldy. Lucie Vodáková ovšem promarní příležitost již v textově dobře vybudovaném vstupním monologu. Její Imelda zůstává charakterizována přibližně a v příliš obecné rovině, která byla navíc při večerní repríze zatížena nedostatečně suverénní znalostí textu. Trevor režijního Petra Barvínka a Nina Heleny Kolenyakové pak oscilují někde mezi těmito dvěma hereckými póly. S výjimkou dokonalého hereckého gagu, kdy Nina mluví neskonale dlouho na jeden nádech. Bohužel ale až v samém závěru inscenace.

Zatímco v Královkách hru drží vedle vtipných a inteligentních dialogů nad vodou silně lidské téma přátelství žen potýkajících se s fyzickými či duševními handicapy, Když se zhasne je čistou fraškou založenou na divokosti zápletky a žádnou takovou pojistku nemá. Pokud se nehraje v rychlém tempu a herci nezvládají časování point, hra se začne rychle rozpadat. Nepomůže ani skutečnost, že se ve hře Doleželová s Venclem přiznaně odkazují k Woodymu Allenovi a jeho Central Park Westu. Allenovy dialogy mají přeci jen větší hloubku a silnější podtexty. Česká variace na ně se musí zkrátka a dobře stoprocentně herecky zvládnout. Teprve pak se stane jevištní zázrak strhující komedie. Bez toho to nejde

Luděk Horký, zdroj: Zpravodaj KDP

48/ DIVADELNÍ FIMFÁRUM V ČESKÉM KRUMLOVĚ

Celostátní přehlídka amatérského divadla pro děti a mládež se letos poprvé konala v Českém Krumlově pod novým názvem Divadelní Fimfárum. Do jižních Čech se přestěhovala z Rakovníka, kde dlouhá léta fungovala jako Popelka. Důvodem změny byla podle pořadatelů především skutečnost, že NIPOS v Rakovníku už nenacházel dostatečné finanční a produkční zázemí ani potřebnou míru spolupráce ze strany místního partnera.

Novým domovem se stal Český Krumlov – město, které o festival projevilo aktivní zájem a kde se do organizace zapojilo Městské divadlo, město samotné, knihovna, muzeum i ZUŠ. Všechny instituce jsou v jedné ulici, což usnadnilo provoz i přesuny mezi třemi hracími prostory.

Letošní program proběhl ve dnech 5.–9. listopadu 2025 a nabídl devět inscenací v hlavním programu a dalších pět v doprovodném, celkem 28 představení pro děti od tří let až po teenagery i celé rodiny. Festival se opřel především o autorské texty a neiluzivní inscenace, doplněné o hostující profesionální soubory (mj. brněnskou Polárku a Geisslers Hofcomoedianten), Loudalův divadelní příměšťák pro děti, kvíz pro dospělé a tematickou poctu Aleně Ladové spojenou s besedou s jejím synem Janem Ladou ml.

Specifikem přehlídky zůstaly také diskuse s porotou a cílené reflexe dětských diváků v pracovních skupinách, které sledují, jak děti rozumějí inscenacím a jak na ně reagují. I tím Divadelní Fimfárum navázalo na tradici Popelky – jen v novém městě a s ambicí otevřít další kapitolu společného divadla pro děti, mladé publikum i jejich dospělé doprovody.

-kfp-

Z naší východočeské přehlídky HROM do Police do Českého Krumlova postoupily Čertovské pohádky v provedení Podbrdského národního divadla.

Podbrdského národní divadlo, Dobříš

Josef Lédl: **Čertovské pohádky**

režie: Martin Zajíček

Je to spíš poselství nás dvou

- rozhovor s tvůrci a herci Martinem Zajíčkem a Vítkem Eberlem

Zdá se, že máte tu svou čertovinu pěkně pod kůží, jak dlouho ji hrajete?

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

Martin: Velmi krátce, asi rok. A je to šestá repríza.

Na začátku říkáte, že existuje spousta pohádek o různých bytostech a tak podobně. Proč jste si vybrali právě čerty?

Martin: To bylo úplně jednoduchý. Našel jsem takový pěkný text, který kdysi hrával můj tatík a napsal to Josef Lédl. A oni byli kamarádi. Táta už je několik let po smrti a my jsme si chtěli zahrát pohádku. Tak jsem vybral tuhle ze svého dětství.

Jaký byl klíč výběru jednotlivých pohádek?

Martin: My jsme ten scénář takhle už vzali. Tátovi to tehdy ten Josef napsal. Takže naše práce byla přetavit to na jeviště a snažit se, abychom se spolu nesrazili.

Vítek: Je to jediná hra, kde jsme do textu vůbec nezasažovali. Přišlo nám, že není potřeba.

A co ti vaši čerti. Pořád se před nimi varuje, ať si na ně dáme pozor, ale jací jsou? Hodní, zlí, neutrální...

Martin: Vnímám je stejně jako lidi. Někdo je trochu zlej, někdo protivnej, někdo hloupej a tak to prostě hrajeme.

Vítek: A jak je jich tam víc, tak je snaha, aby každý byl jiný.

A poselství, které to celé spojuje zní, že je jako lidi vždycky převezeme... nebo?

Martin: Máme tam poučení, což je jasný: lidi by neměli podvádět, krást a tyhle věci. Ale na druhou stranu je fakt, že nám z toho ty čerti nevycházejí moc dobře. Poselství? No, přiznám se, že jsem úplně nepřemýšlel, co bychom měli sdělovat. Pro nás bylo důležité, že si zahrajeme pohádku, baví nás to a že chceme dát tuhle radost i dětem. A pokud se jim to líbí, tak pak je to naše poselství. Ne úplně tou pohádkou, ale spíš to poselství nás dvou.

Jakou máte zatím zkušenost s dětským divákem. Není na něj toho vyprávění až moc?

Martin: My jsme to řešili několikrát. Teď je to pro nás třetí přehlídka, nominovali nás z Police a pak v Rakovníku jim vypadl soubor. Tam jsme měli zpětné reakce, ale pokaždé to bylo jiné, z hlediska věku. A my se s tím trošičku pereme, jak se to pořád mění. Možná cítíme, že pro ty nejmenší je to delší a že kdybychom jednu pohádku vypustili, tak by se nic zásadního nestalo. Ale teď čekáme na další ohlasy a na základě toho s tím budeme pracovat dál.

Vítek: Pravda je, že dneska jsou obě ty představení jiný. U toho prvního jsme měli pocit, že děti začínají ztrácet pozornost a třeba teď u toho druhého nám to vůbec nepřišlo. Stačí prostě jiné složení dětí.

Martin: Takže super a čekáme, co bude za další reakce.

Vítek: Ono to do dneška vlastně ještě není hotové.

Martin: To žádné naše představení.

Většina těch pohádek je v základu dobrá, kterou byste se rozhodli vypustit?

Martin: Asi tu o těch třech bratřech. Ta je taková delší,

možná je tam moc vyprávění. Uvidíme, co ty reakce, na tu rozpravu se moc těšíme.

Vítek: A taky je cesta to dělat třeba i jinak, a ne to Dětské reflexe mladší skupina (4 děti, 6–9 let)

Po čertech nejasné pohádky

Poslední soutěžní inscenací prvního Divadelního Fimfára se staly Čertovské pohádky Podbrdského národního divadla z Dobříše. Soubor, který funguje již patnáctým rokem, se dle vlastních slov věnuje zpravidla současné dramatice a jednalo se tak o vědomé vystoupení z „komfortní zóny“ s cílem zaměřit se poprvé také na dětské publikum. Neustrnout v pohodlí a kráčet vpřed je dozajista potřeba, byť nutno říct, že tento krok se neobešel bez pár krkolomných šokbrnutí. K nastudování si pánové Martin Zajíček a Vítek Eberle vybrali již existující scénář Josefa Lédla, přičemž k této dramaturgické volbě je nepřivedlo rozsáhlé pátrání po vhodném textu, ať už z hlediska tématu nebo zajímavě hravé formy, ale především „nostalgie“ po něčem, co jeden z nich znal z dětství. Je to právě scénář, co už v samotném počátku pánům podkopává nohy. Skládá se totiž z pěti pohádek, v nichž vystupují čerti...

I když možná bychom pomalu mohli říct tři pohádek a dvou tematických „anekdot“, protože první dva „čertovské“ výstupy jsou natolik krátké, že se divákovi ani nestihnou vrýt do paměti, a tak na ně prakticky ještě v průběhu představení zapomene. Co vedlo autora k výběru těchto konkrétních pohádek a proč se je do scénáře rozhodl zařadit takto za sebou není z textu vůbec zřejmé, a bohužel si s dramaturgickým opodstatněním výstavby scénáře neporadili ani herci, a proto ani inscenace nenabízí divákovi nijaké odůvodnění např. skrze konkrétní herecké akce či režijní akcenty. Pod režii je podepsán Martin Zajíček, který v inscenaci také účinkuje. A i tento fakt je dalším pomyslným klackem hozeným pod nohy. Přestože je pan Zajíček bezesporu divadelně velmi zkušený a na něm i na jeho spoluhráči Vítkovi Eberlem je zřetelně vidět, že jsou oba herecky zdatní, hraví a umí hezky partnerit, na výsledném inscenačním tvaru se výrazně podepsala absence odstupu a náhledu zvenčí. Jsou zde přítomny jednotlivé nápady, ale jako celek působí bohužel velmi nesourodě – ať už jde o celkový rámec, kdy herci přichází před publikum s „prázdnými rukama“, protože zatím sami nevědí, co budou hrát, ale zároveň si pak pomáhají různými kostýmními a scénografickými prvky, které mají vzadu předem připravené – a i zde se jedná o nepříliš sourodou kombinaci prvků od plachty, která by mohla být prakticky čímkoliv (ale bohužel nakonec není prakticky ničím, protože se s ní zkrátka tvořivě nezachází), přes plyšovou kočku až po vymalovaný most. Další, co kvůli absenci pohledu zvenčí při zkoušení bohužel nebylo dopilováno, jak by bylo záhodno, bylo ujasnění hereckého stylu, a to zejména s ohledem na to, kdy jsou herci za herce (míra civilnosti), a kdy už hrají postavy jednotlivých pohádek. Obzvlášť u těch kratších se tak trochu slévalo, jestli se jedná ještě o „herecké blbnutí“, nebo už rozehrávání příběhu. Velkým dílem

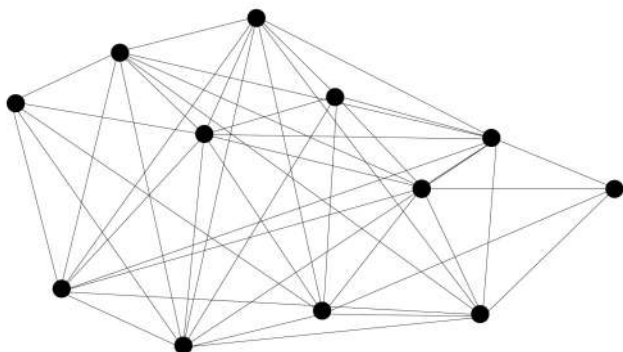
Čertovské pohádky v nastudování Podbrdského národního divadla,
foto Ivo Mičkal.

Východočeské divadlo se na Grand festivalu komedie bude prezentovat
muzikálem Mladý Frankenstein, foto archiv VČD.

s tím souvisí fakt, že ve všech pohádkách výrazně dominuje vyprávění jakožto úvod do děje a dialogy postav tvoří spíš menší část. To by nebyl takový problém, kdyby i ty epické pasáže byly podkladem pro hru herců – zapojení hry a imaginativnosti k vytváření nového pohádkového světa. To je ovšem na značeno pouze ze začátku a pak už zůstává důraz především na mluveném slově. Z tohoto důvodu pak příliš nevycházejí ani pointy jednotlivých pohádek – není zde vlastně vůbec prostor řešit problémy, které jsou zásadní součástí jednotlivých pohádek. Ty jsou totiž ve čtyřech z pěti případů postaveny na tom, jak člověk čerta přelstí, ač to zprvu vypadá, že pekelník bude mít navrch. V podstatě by spojovacím prvkem pohádek (až na tu první, kde vyhrává čert) mohla být kreativita a vychytralost – jenže vymyšlení lží není nijak scénicky akcentováno a místo toho přijde rovnou okamžité zázračné řešení. Problém, se kterým by se bylo potřeba poprat, tak v podstatě ani nemá čas se zrodit, a boj dobra se zlem se ve výsledku nekoná, protože je vlastně okamžitě vyhráno. I když mají Čertovské pohádky z řemeslného hlediska „po čertech hodně“ problémů, (a řada z nich je dána již samotným scénářem), stojí za ní dva odhodlaní a nadšení kumštýři. Proto zůstávám pohádkově optimistická ve víře, že všechno zlé bude pro něco dobré a u další inscenace těchto tvůrců už dobro jednoznačně zvítězí!

Sylvie Vůjtková, zdroj: Zpravodaj DF

49/ GRAND FESTIVAL KOMEDIE

Východočeské divadlo Pardubice bude od 19. do 26. ledna 2026 hostit 26. ročník Grand festivalu komedie. Změna původního názvu GRAND Festival smíchu se snaží reflektovat vývoj, kterým si za pětadvacet let konání přehlídky nejlepších divadelních komedií prošel samotný žánr komedie, v němž už nejde jen o smích a zábavu.

„Proměnila se témata komediálních titulů, často se v nich řeší vážné společenské problémy, byť humornou formou, smích se mísí se slzami a zamyšlením. Proto jsme v názvu chtěli více akcentovat samotný žánr komedie, který se v dramatickém umění řadí k těm nejtěžším, a nesoustředit se jen na smích. Což ale neznamená, že bychom na humor a legraci rezignovali, i nadále bude festival patřit kvalitní zábavě při výjimečných komediích, které v předešlém roce vznikly na českých jevištích,“ upřesňuje ředitel VČD Petr Dohnal.

Diváky čeká „souboj“ tentokrát šesti nejlepších komediálních inscenací, které se utkají o titul Komedie roku 2025. Další mimořádné komedie, stand-upy či koncerty nabídne doprovodný program, prolog a epilog festivalu.

Festivalová komise mezi nejkvalitnější komediální inscenace roku 2025 zařadila crazy komedii o marné snaze zachovat si zdravý rozum **Klíčovou dírkou** v podání uherskohradištského Slováckého divadla, legendární westernovou parodii **Limonádový Joe** Horáckého divadla Jihlava, komedii **Něha** o věčném sváru ženského a mužského světa z produkce pražského Divadla v Dlouhé, adaptaci kultovního rodinného seriálu **Arabela** v provedení souboru Klicperova divadla Hradec Králové, nekorektní komedii **Mešita** o kulturních válkách, kterou uvedlo Národní divadlo Brno, a bláznivě komediální muzikál **Mladý Frankenstein** domácího souboru Východočeského divadla.

Soutěžní komedie bude tradičně hodnotit odborná a studentská porota, své hlasy samozřejmě opět odevdají i sami diváci. Výsledky festivalu budou vyhlášeny v rámci Galavečera komedie, který v posunutém přímém přenosu odvysílá Česká televize. Slavnostním programem diváky provedou Daniela Brzobohatá a Jiří Hába.

Radek Smetana, PR manažer VČD
www.grandfestivalkomedie.cz

50/ KOMEDIE PO ISLANDSKU

Islandská dramatika nebývá na českých jevištích k vidění zrovna často. Však také nová inscenace na repertoáru Východočeského divadla Pardubice *Tanec v rodném domě* je českou premiérou této hry. Dramaturgyni Janě Pithartové se podařilo nalézt netuctový text, který hereckému ansámbli pardubického divadla přinesl vděčné příležitosti.

Stárnoucí Elisabeth (Jindra Janoušková) si jednoho dne do svého domu svolá své dvě dcery – mladší Magdalenu (Veronika Malá) a starší Martu (Martina Sikorová) s manželem Johannem (Petr Borovec). Ti se zde zcela nečekaně setkají se svým bratrem Simonem (Josef Láska), který se domů vrací po mnoha letech. Zdánlivě nezávazná rodinná seance přivolává vzpomínky a otevírá bolestná témata, o nichž se dlouhou dobu raději mlčelo.

Islandská spisovatelka Auður Ava Ólafsdóttir ve své hře dodržuje jednotu místa, času a děje. Její text je dějově minimalistický, založen je především na konverzačním humoru, s nímž ale pracuje velmi netradičně. Autorka umně kombinuje emocemi nabitě svěřování se životními traumaty s absurdními, někdy zcela mimoběžnými promluvami. Vážné se míchá s banálním a dialogy vystavěné na tomto rozporu až překvapivě dobře fungují.

Může to být i tím, že Ólafsdóttir píše o tématech, která každý moc dobře zná. Obecně se hraje hlavně o komplikovaných rodinných vztazích, konkrétněji se řeší třeba problémy při pokusech otěhotnět, péče o staré lidi, kteří už se o sebe nedokáží sami postarat, nebo sexuální orientace. Byť v některých momentech divákovi úsměv poněkud zhořkne na rtech, inscenace není depresivní a za všemi životními trablemi postav prosvítá jistá naděje.

Činohra kombinovaná s tancem

Jedním z neobvyklých stavebních prvků hry je, že je činohra kombinována s tancem. Princip je jednoduchý: postavy si v rodném domě při vzpomínkách na zesnulého otce pouštějí jeho staré vinylové desky, přičemž během těchto intermezz vždy někdo začne

Východočeské divadlo Pardubice a inscenace *Tanec v rodném domě*,
foto Petr Šedivý.

tančit. Zpočátku to působí, že je tanec do hry naroubován poněkud násilným způsobem, ale dá se na to zvyknout. Ostatně u muzikálů člověku taky nepříjde divné, že nějaká postava začne zničehonic zpívat. Tancem pak postavy vyjadřují své pocity, ale může být i zdrojem humoru (hlavně v případě záměrně nemotorných Johannových pohybů).

Režie Petra Novotného sází na herecké výkony a tahle sázka se vyplácí. Pětice aktérů se dokázala velmi dobře vypořádat s úskalími textu, už při premiérovém představení se jim dařilo absurdně komické repliky dobře pointovat, přičemž s reprízami je předpoklad, že se komediální linka inscenace bude ještě vylepšovat, jak si herci vyzkoušejí reakce publika.

Jindra Janoušková hraje Elisabeth jako energickou ženu, u níž si člověk nemůže být jistý, zda její trochu bláznivé nápady mají původ v nemoci, o níž hovoří její dcery, nebo prostě jen ze snahy zpřetrhat pouta racionality, která zatěžkala její život. Výborně funguje "manželská chemie" mezi Martinou Sikorovou a Petrem Borovcem, střet a problémy jejich postav tvoří jádro hry. Borovec je obsazen trochu proti svému typu, diváci ho obvykle znají skrze jeho energické komediální výkony, v nové inscenaci ukazuje, že mu výborně sedí i suchý humor, jenž dokáže přesně dávkovat.

Není to sázka na jistotu

Na pardubické novince je sympatické, že to není žádná dramaturgická sázka na jistotu. Otevírá vážná témata, zároveň ale dokáže dobře pobavit. I zkušený divák bude během představení překvapován, jelikož nezvyklá výstavba neumožňuje odhadnout, jakým směrem se bude text ubírat. Možná, že by tomuhle kusu více svědčilo komornější prostředí, ale tam by zase vyvstal problém, jak zvládnout taneční scény.

Lukáš Dubský, zdroj: Pardubický deník

51/ ŠKOLA HRON V DRAKU

Podivná výuka, respektive prezentace vědeckých (a obzvláště fyzikálních) zákonitostí či jevů se zdá být docela lákavým východiskem pro divadelní inscenace.

Vzpomínám si z poslední doby přinejmenším na dva povedené kusy, které toho šikovně využily: Maksymovova Teslu (v Komedii) a Kámen nůžky papír od Wariot Ideal. V prvním případě se na scéně objevilo tolik velkolepých efektů, že by na úspěch stačily snad i samy o sobě, v tom druhém účinkující s ironickým pobavením směřovali k co největší zamotanosti a znejišťování diváků, malých i těch větších. V DRAKu se teď osvědčené duo Vašíček–Jarkovský přidalo s evokací cimrmanovské postavy učitele a vynálezce Jakuba Hrona Metánovského. Jenže, dlužno říci předem, že jejich inscenaci Škola Hron chybí ono „něco“, co by tohle dílo povýšilo nad jakousi podivnou přednášku.

Relativně záhy se totiž ukáže, že pouhá evokace svérázné postavy Jakuba Hrona celé představení dost dobře neutáhne. Milan Hajn po většinu času jako učitel vysvětluje různé fyzikální záležitosti, v jádru racionálně, odhadem asi tak na úrovni toho, co se mohou učit sedmáci. Vtip spočívá v tom, že vypadá legračně a především, že používá svépomocně vymyšlenou bizarní terminologii, která činí výklad téměř nesrozumitelným (bažáci, velikota, hámota, bezdíláty atd.). Prvních pár minut je to zábavné, jenže když se princip okouká, začne vadit, že nic z toho, čím inscenátoři Hronův výklad doplňují, nemá potřebnou divadelní nosnost.

Což je tím zřejmější, že se Škola Hron vzdává příběhu i divadelních situací, vlastně zůstává u více či méně efektní demonstrace vyřčeného (ale zas ne až tak efektní, aby to byla hodnota sama o sobě jako třeba ve zmíněném Teslovi). A je přitom vcelku jedno, jestli se demonstruje pomocí živých herců nebo třeba meotarových projekcí. Trochu ztraceně kupodivu působila dokonce i živá kapela, složená ze samotných účinkujících.

Příznačné bylo, že na mé repríze dětské publikum výrazněji ožilo vlastně jen v momentě, kdy byli na jeviště přizváni dobrovolníci, aby provedli pokus se zapojením lidského obvodu. Jenže i tahle divadelně vděčná situace šla tak trochu do prázdna, žárovka se za opakovaného ujišťování „je to bezpečné“ očekávatelně rozsvítila a rozpačitě vyhlížející děti se škobrtavě vrátily na svá místa do hlediště. Svým způsobem se jedná o pars pro toto: Školu Hron určitě lze vcelku spokojeně a bezpečně odkoukat, žádný zvlášť silný zážitek však tahle školní hodinka přítomným bažákům nejspíš nepřinese.

Vladimír Mikulka

Východočeské divadlo Pardubice a inscenace Tanec v rodném domě,
foto Petr Šedivý.

52/ KABARET KÖNIGGRÄTZ

Ačkoli se o Hradci Králové s oblibou hovoří jako o salonu republiky, toto vzletné označení sedí spíše na jeho prvorepublikovou architekturu než na skutečnou povahu místních obyvatel. Město samo totiž netrpí přehnanou vážností a má mnohem blíže k uvolněné atmosféře kabaretu, kde vládne břitká satira a schopnost udělat si sám ze sebe legraci.

Právě z této osvobozující sebeironie čerpá inscenace Kabaret Königgrätz svou hlavní energii, neboť se nesnaží budovat městu falešný pomník, ale nahlíží na něj s laskavým nadhledem.

Autorský tým v čele s Petrem Kultem a Tomášem Čapkem se rozhodl ignorovat idealizované pohledy a místo toho ukazuje Hradec v jeho plastičtější a zábavnější podobě. Text hry nevznikal izolovaně v tichu pracovny, ale rodil se živelně přímo na zkouškách ze vzájemných rozhovorů, improvizací a střetávání různých pohledů na město. Spojení činoherců Klicperova divadla s tvůrčí hravostí Divadla Drak navíc vnáší do večera loutky i pohybovou nadsázku, díky čemuž se všední realita přirozeně mísí s divadelní poetikou a humorem.

Herci se zde neskrývají za smyšlené charaktery, ale předstupují před diváky s vlastními a často velmi upřímnými zážitky. Slyšíme hlasy patriotů i přistěhovalců, z nichž někteří bez obalu přiznávají čistě pracovní vztah k městu, zatímco jiní s neskrývanou nostalgií vzpomínají na divokou éru zaniklých nonstop barů, v nichž se dalo bez stopy zmizet na celé dny. Jiní své vyprávění pojali jako seminární část Cimrmanových her ovšem sestavenou na základě sociologického výzkumu dotovaného evropskými fondy. Nechybí ani opojný pocit nočních toulek prázdnými ulicemi, které člověku dovolí cítit se na chvíli jako skutečná královna města. Jindy zas probleskne stesk osamělé cizinky z hornického kraje, která tak málo tančí. Nebo zazní ironický hlas Klukan,

Východočeské divadlo Pardubice a inscenace Tanec v rodném domě,
foto Petr Šedivý.

kteřé byly za mocnářství průmyslovým centrem, dokonce významnějším než zbytek města, a které se cítí po spojení s ním opomíjené. Nevzpomenuta nezůstane i doba, kdy soudruzi rozhodovali o tom, co se smí hrát a přikládali naprosto nevinnému názvu tehdejší inscenace skryté politické významy. Důvěrná osobní rovina dodává celému kabaretu punc opravdovosti a vytváří pestrý obraz života, který tepe uvnitř i vně Gočárova okruhu.

Celá inscenace připomíná divokou a místy sladkobolnou jízdu, která diváka nenechá chladným ani na jediný okamžik a neustále ho zásobuje novými podněty. Pevnou kostru téhle divoké jízdy vtiskla dramaturgyně Lenka Smrčková, která dokázala udržet balanc mezi tvůrčím chaosem a smysluplným řádem. Dynamické střídání obrazů a vyprávění žene kupředu živá hudba, kterou složil Michal Horák a jež tvoří pomyslné tepající srdce celého večera. Není tu žádný prostor pro nudu či zbytečný patos. Jevišť se tak proměňuje v pulzující prostor, kde se činohra naprosto přirozeně prolíná s loutkářskou magií a kde se intimní zpovědi střídají se společnými výstupy. Tato pestrobarevná mozaika přesně vystihuje onen těžko popsatelný pocit života ve městě, které v sobě i přes svou zdánlivou vnější ospalost ukrývá nečekané množství skryté energie a emocí. Výsledkem nakonec není jen běžné divadelní představení, ale spíše společný zážitek a živelná oslava místní identity se všemi jejími krásami i roztomilými podivnostmi.

Kabaret Königgrätz tak ve výsledku funguje jako svérázný milostný dopis městu, který však není psaný ozdobným krasopisem na ručním papíře, ale spíše rtěnkou na zrcadlo v divadelní šatně. Nezáleží na tom, zda jste kovaní místní patrioti nebo jen náhodní kolemjdoucí, protože energie tryskající z jeviště vás spolehlivě vtáhne a donutí přemýšlet o místě, kde žijete. Pokud tedy chcete Hradec nejen vidět, ale skutečně ho i prožít a pochopit jeho skrytou duši, neměli byste si tento večer nechat ujít, neboť právě zde se z kamenného salonu stává ten nejživější bar ve městě.

Václav Bartoš, zdroj: nekultura.cz

53/ EMA ZÁMEČNÍKOVÁ 70

Ema Zámečnicková.

Ema patří k dlouhodobě respektovaným osobnostem amatérského divadla, uměleckého přednesu a dramatické výchovy. Její práce je spojená především s pedagogikou, s citlivou prací se slovem a s hledáním smysluplné cesty k textu – ať už u dětí, mladých lidí, nebo dospělých.

Věnuje se lektorské činnosti napříč republikou. Pracuje s mladými recitátory, vede semináře, dílny a bývá součástí odborných sborů celostátních přehlídek. V posledních letech působí také v rámci projektu Kreativní učení, v jehož rámci jezdí do základních škol a pracuje přímo s pedagogy a třídami. Její zkušenost je založená na dlouhodobé praxi, přesném pojmenování věcí a respektu k možnostem konkrétních lidí i prostředí.

Vedle vzdělávací činnosti má blízko i k divadlu komunitnímu. Spolu s místními lidmi připravuje poetické pořady a divadelní tvary, které vycházejí z konkrétního místa, jeho paměti a společného setkávání. Nejde o velká gesta, ale o promyšlenou práci se slovem, obrazem a situací.

Ema Zámečnicková je autorkou publikace Cesta k přednesu, která se stala praktickou oporou pro pedagogy i mladé recitátory. Její přínos pro oblast amatérského divadla, přednesu a dramatické výchovy byl oceněn i na celostátní úrovni. Především je ale stále aktivní tam, kde se divadlo a práce s literaturou skutečně dějí – ve školách, na seminářích, přehlídkách a při osobních setkáních.

Milá Emo, k tvým sedmdesátým narozeninám ti přeje pevné zdraví, radost z další práce a mnoho inspirativních setkání. Děkujeme za tvou dlouhodobou a poctivou práci pro amatérské divadlo, přednes a dramatickou výchovu.

Kateřina Fikejzová Prouzová

54/ JAROSLAV HUBENÝ 70

Knihovník, saniták, starosta, úředník, novinář, spisovatel. Tím vším a ještě mnohým jiným a dalším byl a je Jaroslav Hubený, hrdý rodák z maličké Krouny na Českomoravské vrchovině, jenž 17. září t. r. oslavil krásné sedmdesáté narozeniny.

Jeho život byl a je bohatý, vždyť o tom svědčí již jenom výčet jeho povolání, ale abychom tu nebyli týden, zaměříme se toliko na jeho život divadelní, ale abychom tu nebyli dva dny, zaměříme se toliko na jeho život divadelní oustecký, neboť vedle Divadelního spolku VICENA v Ústí nad Orlicí jest Jarda či JaHu činným a členým členem Divadelního souboru Labyrint v Brandýse nad Orlicí.

Do Viceny přišel JaHu v roce 1997, kdy jej Martin Malínek obsadil do role Mauricia v Casonově komedii Stromy umírají vstojí. V následujícím roce zhmotnil svoji lásku k literatuře a k poesii zvláště v pásmu Čas trhnul oponou, jehož byl autorem a režisérem. Po sváteční koláži veršů českých básníků k 80. výročí vzniku Československa přišla v roce 1999 kouzelná role Cyrila Žblabuňky, kostelníka a vykutálence, v Kozákově satirické Zapeklité komedii v režii Jarmily Petrové. Ve stejný rok jej obsadil Martin Malínek do role šlechtice Anselma v Moliérově Lakomci uváděném pod názvem ... a dám zatknout i policii ... Hlavní herecké duo Bucháček–Hájek skvěle doplňoval jako Leblanc v známé komedii Francise Vebera Trouba na večeri v režii Jana Štěpánského z roku 2000. V roce stého výročí narození Jaroslava Seiferta, jež připadlo na rok 2001, se znovu projevil jako autor a režisér v pásmu Hledání ztraceného ráje. V následujícím roce se vyznal ze své lásky k básníku Janu Skácelovi v hudebně-literárním pásmu Dotečky ticha. Po krátké pause se na prkna, jež znamenají svět, vrátil v roce 2005 v legendárním Hrdém Budžesovi Ireny Douskové v režii Jana Štěpánského. Zde posbíral celou řadu rolí, od muže, Pepy, Rarocho, přes starého kronikáře, Freinsteina, cikána až po milicionáře, a to jsme jistě nevyjmenovali vše. Za zmínku stojí, že krátce po slavnostní premiéře v Roškotově divadle, jež připadla na slavný a památný a významný atd 25. únor, si JaHu zlomil nohu, pročejž jej v pohybových scénách (spartakiáda, burlaci na Volze, ...) musil krátce zastupovat jeho syn Tomáš. S kytarou v ruce a úsměvem na líci uváděl děti do děje jako vypravěč v Pohádce o Popelce Ivana Vlka v režii Jarmily Petrové z roku 2008. Ve stejný rok znovu jako autor a režisér připravil sváteční večer k 90. výročí založení Československa s názvem Ve znamení osmiček. A v roce 2009 znovu Molière, tentokrát Zdravý nemocný v režii Jana Štěpánského a role lékaře Diaforia. Po této hře se JaHu odmlčel a na prkna se vrátil až v roce 2018 jako stavitel Turecký v klasické Štěchově satíře Deskový statek v režii Libora Krčka. A znovu ony

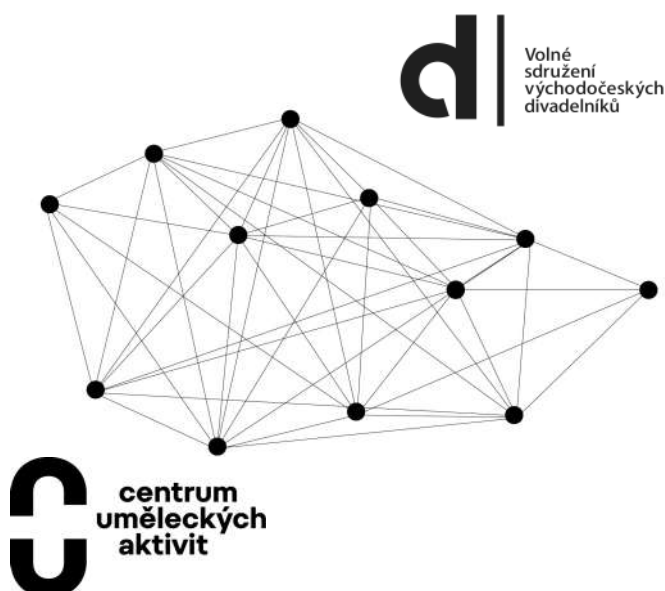
Jaroslav Hubený.

zlověstné červeno-modro-bílé osmičky JaHu autorsky a režijně proměněné v pásmo s názvem Národní ironikové. A znovu odmlka, jež skončila v letošním roce v koláži k historii města a k stému výročí oustecké pouti z pera Marie Mackové a v režii Lenky Kaplanové, z toho mnoha rolí jmenujme alespoň starého Hynka Vicenu.

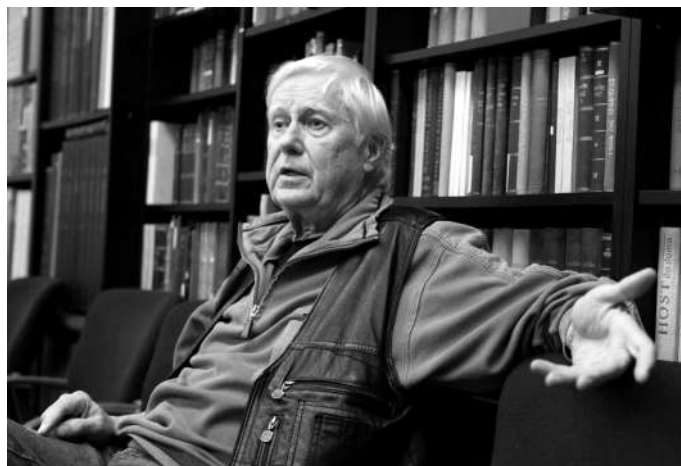
Summa summarum má na svém kontu JaHu zatím 242 odehraných představení v 14 hrách či pásmech, z nichž pět sám stvořil a zrežioval. A to jsme zcela vynechali všechna pásma neveřejná, připravená toliko pro poučení či pobavení členů spolku. Ale abychom tu nebyli ještě půldne, vynecháme toho ještě mnohem více, ostatně, koho by zajímal zbytek, může si o něm přečíst v Jardově nejnovější knize – upozornění, toto není reklama!

A nám tak nezbyvá nic jiného než Ti, milý Jardo, popřát k Tvému významnému životnímu patníku všechno nejlepší, hlavně zdraví, neutuchající energii, vůli a chuť něco dělat. A vůbec a především mnoho dalších rolí. Tož po našem – zlom vaz!

Tvoji Viceňáci

55/ RUDOLF ADLER

Rudolf Adler.

Ve věku 84 let zemřel Rudolf Adler – filmový dokumentarista, režisér, scenárista, pedagog a výrazná osobnost české audiovizuální kultury druhé poloviny 20. století.

Rudolf Adler vystudoval FAMU a už od počátku své profesní dráhy se profiloval jako autor s hlubokým zájmem o člověka, společnost a prostředí, ve kterém žije. Ve své tvorbě se dlouhodobě věnoval dokumentárnímu filmu, sociálním a etnografickým tématům, portrétům výrazných osobností i reflexi každodennosti. Natočil desítky dokumentárních a hraných filmů, z nichž mnohé byly oceněny na domácích i zahraničních festivalech. Vedle filmu se věnoval také rozhlasové tvorbě a odborné publicistice.

Neméně důležitou součástí jeho profesního života byla pedagogická práce. Působil na FAMU, kde vychoval řadu dokumentaristů, a později také na Univerzitě Hradec Králové. Jeho přístup byl založený na důslednosti, respektu k tématu a odpovědnosti tvůrce vůči realitě, kterou zachycuje. Pro mnoho studentů byl zásadní osobností, která je vedla k přemýšlení o smyslu tvorby, nikoli jen o jejích formálních kvalitách.

Pro Centrum uměleckých aktivit v Hradci Králové byl Rudolf Adler dlouholetým a důležitým spolupracovníkem. Výrazně se podílel na rozvoji audiovizuální oblasti a vzdělávacích aktivit, zejména jako vedoucí pedagog Školy audiovizuální tvorby IMPULS. Jeho práce zde měla zásadní význam nejen pro profesionální, ale i neprofesionální tvůrce a pedagogy, kteří CUA využívali jako prostor pro vzdělávání, setkávání a sdílení zkušeností. Ačkoli Rudolf Adler nebyl přímo spojen s amatérským divadlem, jeho působení mělo k neprofesionální kultuře blízko – především důrazem na vzdělávání, rozvoj tvůrčího myšlení a práci s lidmi napříč obory. I proto považujeme za důležité jeho odchod v Divadelní hromadě připomenout.

Za svůj celoživotní přínos v oblasti audiovizuální tvorby,

dokumentárního filmu a pedagogické práce obdržel řadu ocenění, mimo jiné Cenu Ministerstva kultury. Rodině, blízkým, přátelům a všem spolupracovníkům vyjadřujeme upřímnou soustrast.

-kfp-

56/ JSME NA SEZNAMU UNESCO

10. prosince 2025 zapsal Mezivládní výbor pro zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO v indickém Novém Dillí „hraní amatérského divadla v Česku“ na Reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva. Jde o desátý český statek na tomto seznamu.

V jednu prosincovou noc se něco, co pro nás vypadá jako běžná součást života – zkoušky v sokolovně, přehlídky o víkendech, nekonečné debaty po představení – proměnilo v oficiálně uznanou součást světového kulturního dědictví. Výbor UNESCO na svém 20. zasedání v Novém Dillí rozhodl, že „hraní amatérského divadla v Česku“ patří na Reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva.

Nezapisuje se žádná budova ani konkrétní festival, ale samotná činnost – hraní amatérského divadla jako živá, komunitní praxe. Včetně všeho, co k ní patří: práce souborů, systém přehlídek, tradice předávání zkušeností i to, jak divadlo drží pohromadě místní komunity.

Co zaujalo UNESCO

V oficiálních dokumentech se mluví o tradici delší než dvě století. Ochoťnické divadlo u nás hrálo roli v národním obrození, pomáhalo držet český jazyk a stálo u zrodu řady městských scén, které dnes bereme jako samozřejmou divadelní infrastrukturu.

Dnes nejde o památku pod skleněným víkem, ale o velmi živou síť: podle dostupných údajů se amatérskému divadlu věnuje kolem 100 000 lidí, aktivních souborů je přes 3500 a jen v Česku se ročně odehraje více než 1000 přehlídek a festivalů. Nejviditelnější špičkou ledovce je Jiráskův Hronov – podle pořadatelů na 95. ročník v roce 2025 dorazilo asi 40 000 diváků.

UNESCO v zápisu zdůrazňuje, že amatérské divadlo je u nás nejen způsob uměleckého vyjádření, ale také součást komunitního života, mezigeneračního setkávání a občanské angažovanosti.

Jak se to celé připravovalo

Myšlenka pokusit se o zápis vznikla zhruba před deseti lety na tehdejším NIPOS. Intenzivní práce na nominaci začala zhruba před třemi lety.

Ministerstvo kultury na ní spolupracovalo s dnešním Národním institutem pro kulturu (dříve NIPOS/ARTAMA), s Národním ústavem lidové kultury, Institutem umění – Divadelním ústavem, odborníky na ne-

Naši zástupci na zasedání mezivládního výboru pro ochranu nematného kulturního dědictví UNESCO v Dillí.

hmotné dědictví a se střešovými organizacemi a samotnými soubory.

Klíčové bylo popsat, co přesně se zapisuje. Ne „amatérské divadlo“ jako abstraktní pojem, ale „hraní amatérského divadla“ – tedy činnost, která žije v konkrétních komunitách a konkrétním čase. Prvek musel být popsán tak, aby bylo srozumitelné i člověku, který o českém ochotníčnické nikdy neslyšel, proč je tahle tradice výjimečná.

Co se dělo v Dillí

Samotné jednání v Indii nebylo dramatem se zvraty, spíš finálním dějstvím po dlouhé přípravě. Mezivládní výbor projednával desítky položek z celého světa – vedle českého amatérského divadla například belgické loutkové divadlo nebo islandskou kulturu venkovních vyhřívání bazénů.

České hraní amatérského divadla bylo schváleno jako desátý český statek na Reprezentativním seznamu nematného dědictví. Na stejném seznamu už jsou mimo jiné jízdy králů, loutkářství nebo modrotisk.

Pro českou delegaci to znamenalo krátký oficiální moment v sále a dlouhou řadu neformálních gratulací v kuloárech. Zápis ale zároveň navazuje na to, co se děje doma: na každodenní práci lidí, kteří po večerech staví scénu, shánějí kostýmy a připravují přehlídky.

Budou změny?

V praktickém provozu souborů se tímto rozhodnutím nic zásadně nemění. Zkouší se dál v tělocvičnách, sokolovnách, kulturních domech a klubech, stejně jako před 10. prosincem. Zápis neznamena automatický příliv peněz ani nový typ povinností.

Mění se ale optika. Amatérské divadlo je oficiálně pojmenované jako kulturní hodnota, která má význam nejen pro nás „uvnitř“, ale i v mezinárodním měřítku. To může být silný argument při jednáních se samosprávami, grantovými komisemi nebo partnery – a také povzbuzení pro soubory, které zrovna procházejí únavou nebo uvažují, jestli má smysl pokračovat.

Zápis je tedy spíš uznání a závazek, než medaile na zeď. Je potvrzením, že to, co děláme „po práci“ a „ve volném

čase“, není jen hobby, ale součást kulturní paměti, kterou má smysl chránit a rozvíjet.

Další kroky

Na zápis už navazují první kroky: vznikla platforma Amatéri sobě na sociálních sítích a web amaterisobe.cz, kde se budou shromažďovat akce spojené s oslavami a kde se mohou zapojit soubory z celé republiky. Jedním z vrcholů oslav má být program v rámci Jiráskova Hronova 2026.

Jestli má mít zápis skutečný dopad, ukáže až nejbližších pár let. Základ je ale jednoduchý: pokračovat v tom, co ochotníci dělají už přes dvě století – hrát divadlo, které drží pohromadě lidi, obce i malé kulturní světy, ve kterých žijeme.

Kateřina Fikejzová Prouzová

57/ AMATÉRSKÉ DIVADLO JAKO FENOMÉN

V prosinci 2025 bylo hraní amatérského divadla v České republice zapsáno na Reprezentativní seznam nematného kulturního dědictví UNESCO. Rozhodnutí padlo na 20. zasedání mezivládního výboru v Novém Dillí, kde české amatérské divadelníky zastupoval Jakub Pilař. V rozhovoru se vracíme k tomu, co zápisu předcházelo, jak probíhalo projednávání přímo v Indii a co může toto mezinárodní uznání znamenat pro české ochotnické divadlo v dalších letech.

Když se řekne, že amatérské divadlo je „fenomén“, co tím podle tebe opravdu myslíme?

Myslím, že jde o to, že divadlo natolik milujeme, že se nám absolutně zaryje pod kůži. Nepustí nás a stane se vášní. A takových lidí jako my je v České republice velké množství, potom se daná činnost stane skutečným fenoménem.

V čem je české amatérské divadlo natolik specifické, že na sebe dokáže upozornit i v mezinárodním měřítku?

Nejsem divadelní teoretik, takže odpověď bude spíš pocitová. Myslím ale, že jde především o rozšířenost amatérského divadla po celé republice a současně o vazbu na historii, která sahá více než 200 let zpět. To je v rámci celosvětového měřítka výjimečné. Hlavní je ale současný stav divadla, který si myslím z minulosti a tradic bere jen to nejlepší a dále se rozvíjí.

Co z amatérského divadla dělá živý organismus, ne pouhou volnočasovou aktivitu?

Odpověď je úplně jednoduchá – samozřejmě my, divadelníci. Živost je poté podporována naším často profesionálním přístupem, chutí se vzdělávat,

navštěvováním přehlídek a využíváním rad, nápadů či postřehů lektorů.

Mělo by se o amatérském divadle přestat mluvit jen jako o koníčku a spíš o něm uvažovat v širším kulturním kontextu?

Já myslím, že to se už děje. V mnohých obcích amatérské divadlo vytváří hlavní část kulturního vyžití místních obyvatel. A nemusí zůstat jen u divadla – součástí souborů jsou např. i hudební uskupení, divadelníci pro děti chystají např. mikulášské nadílky, pomáhají s oslavami a jsou zkrátka nedílnou součástí kultury.

Příprava zápisu do UNESCO

Kdy se objevila myšlenka pokusit se o zápis českého amatérského divadla na seznam UNESCO?

Teď budu asi hovořit za pracovníky Národního institutu pro kulturu. Myšlenka se zrodila ještě na NIPOS přibližně v roce 2015, ale hlavní aktivity okolo zápisu se začaly dít přibližně před třemi lety, když se do příprav zapojily i komunity a střešové organizace.

Co bylo klíčové proto, aby se vůbec dalo říct: „Ano, má to šanci“?

Samozřejmě správně napsané dokumenty, jejichž součástí je popis daného prvku. Zjednodušeně lze říci, že takové odůvodnění musí být napsané tak, aby každý na planetě pochopil, čím je hraní amatérského divadla v Česku výjimečné. Velice důležitá je správná formulace názvu daného prvku. Nejprve se hovořilo o zapsání amatérského divadla jakožto prvku. Nakonec se zvolilo „Hraní amatérského divadla“, jelikož jako činnost směřuje příměji do samotných komunit.

Jak přípravy probíhaly? Kdo se všechno zapojil? A jak se nakonec podařilo, aby tak rozsáhlé a různorodé hnutí mělo v zápisu jasnou argumentaci a srozumitelnou tvář?

Já jsem u přípravy dokumentů přímo nebyl. Jde o dlouhé jednání, kterého se zúčastnili především zaměstnanci Ministerstva kultury, NIPOS, NÚLK a další odborníci, kteří mají zkušenosti z jednání UNESCO a vlastně tak trochu vědí, co chce UNESCO slyšet.

Dillí – průběh, atmosféra, jednání

Jak vypadá proces projednávání takové nominace přímo na zasedání v Dillí?

Přímo na zasedání v Indii šlo už spíše o formální projednání jednotlivých bodů. Vedení konferencí má vše perfektně připravené a v zásadě „předschválené“ ve formě doporučení výboru. Fakticky se tedy jedná o formalitu. U některých prvků ale panují malé kontroverze. Letos to bylo např. zapsání marockého kaftanu, které Alžír zpochybnil, jelikož mají také stejný druh oděvu.

Je atmosféra spíš formální, nebo je v ní cítit napětí a soutěživost mezi jednotlivými státy?

Kromě výše uvedeného kaftanu určitě ne. Naopak –

Jakub Pilař.

atmosféra je velmi přátelská a za ten týden v Indii jsme se seznámili s mnoha lidmi z různých koutů světa. Úžasný byl moment přímo po zapsání Hraní amatérského divadla, kdy nám přišlo téměř sto lidí poblahopřát. To jsem byl velice mile překvapený.

Co byl nejdůležitější moment celého jednání?

Pochopitelně zapsání prvku – kvůli tomu jsem letěl přes půl světa...

Co vás v Dillí zaujalo v souvislosti s tím, jak jiné země přistupují ke svému nehmotnému dědictví?

V rámci jednání není úplně prostor na oficiální diskuse nebo tzv. open table, kde by se sdílely zkušenosti. Možná neoficiálně u kávy nebo při obědě. A hlavně to nebyl můj hlavní úkol v Indii – já jsem přijel reprezentovat amatérské tvůrce a vytvářet obsah pro sociální síť.

Zápis je obrovským oceněním tradice a živé kultury. Ale co to znamená v praxi? Mění se pro soubory něco reálného, nebo jde spíš o silný symbol?

Pro praxi to samozřejmě nemá žádný vliv. Budeme dělat divadlo dál tak, jak umíme. Jen teď s jednou malou drobností navíc – že se lidstvo shodlo, že naše činnost je výjimečná a hodná zapsání na reprezentativní seznam.

Můžeme očekávat, že zápis posílí vnímání amatérského divadla u samospráv, grantových komisí nebo veřejnosti?

To bychom si asi všichni moc přáli. Uvidíme, co na to samosprávy. Snad se po zapsání prvku dívaly na zprávy nebo na sociální síť a viděly to úžasné nadšení všech divadelníků.

Je pravděpodobné, že se objeví větší tlak na dokumentaci, vzdělávání, uchovávání postupů – nebo se naopak nic nesmí „zakonzervovat“?

Myslím, že pokud budeme pokračovat tak jako doposud, bude vše fajn. Takhle silná skupina lidí, jako jsou amatérští divadelníci, z naší kotliny jen tak nezmizí.

Co bys nám všem amatérům přál, aby se do dvou či tří let po zápisu skutečně stalo v praxi?

Abychom se všichni společně sešli na nějaké divadelní přehlídce. Ostatně stejně tak jako se vídáme teď. Zápis nic zásadního nezmění, jen by nás mohl nakopnout pokračovat v naší práci. A pokud jsou třeba soubory, kterým hrozí rozpadnutí nebo tvůrčí vyhoření, může je zápis nakopnout.

Co přijde teď?

Hned jak naše delegace nasedla do letadla směrem do Indie, spustila se stránka na sociálních sítích, která se jmenuje Amatéri sobě. Nejprve mapovala především naši cestu do Indie, ale v příštím roce přejde na stránku, na které budou všechny informace k oslavám. Také jsme spustili web amaterisobe.cz. Ten by měl sloužit amatérským souborům k vkládání událostí, které budou součástí oslav. A zapojit se může úplně každý! V této době se vše ještě ladí, ale určitě nás čeká několik vrcholů oslav – jeden např. v rámci Jiráskova Hronova.

Ptala se Kateřina Fikejzová Prouzová

58/ ČESKO-POLSKÉ SETKÁNÍ DIVADELNÍKŮ

Do Centra uměleckých aktivit dorazil na stáž amatérský soubor z Varšavy. Teatr Dojrzały se skládá ze seniorů a působí pod organizací Dom Kultury Śródmieście, která se – podobně jako CUA – věnuje vzdělávání dospělých v různých uměleckých oborech.

Polský soubor je tvořen převážně ženami a funguje od roku 2007. Má za sebou několik inscenací, jejichž dramaturgický výběr není jednoduchý. Cílem společného působení je především překonávání strachu, vnitřních bariér a trémy z vystupování na veřejnosti. Teatr Dojrzały vede profesionální herečka a lektorka Marta Lewandowska. Jejich práce není jen o divadle jako takovém, ale i o setkávání a kulturním životě jako takovém.

Herci z Varšavy přijeli v rámci programu Erasmus+. První den jsme je důkladně provedli po Centru uměleckých aktivit a seznámili je s tím, čemu se tato krajská organizace věnuje. Hostům se nechtělo věřit, že tolik festivalů, přehlídek, projektů a workshopů zvládne jedenáctičlenný tým.

Druhý den patřil workshopu zaměřenému na improvizaci a partnerskou spolupráci na jevišti, který vedla

Karolína Davidová z improvizální skupiny Paleťáci. Polští kolegové šli do toho po hlavě, s velkou energií a otevřeností a vznikly z toho dvě intenzivní a inspirativní hodiny.

Poté jsme se přesunuli do pardubického Divadla Exil, které tentokrát posloužilo jako prostor pro představení Se starci na chmelu... v podání souboru VICENA z Ústí nad Orlicí. Volba titulu nebyla náhodná – i zde se na jevišti setkává herecká skupina seniorů. Po představení všichni společně poseděli v divadelním baru a mluvili o své divadelní práci, zkušenostech i cestách, kterými se jejich soubory ubírají. Bylo to otevřené a vřelé setkání.

Třetí den se Teatr Dojrzały vydal do Prahy nasát vánoční atmosféru našeho hlavního města. Protože jet do Čech a nevidět naši matičku stověžatou – to by byl hřích.

Podobná setkání znovu připomínají, že amatérské divadlo není uzavřené do hranic měst ani států. Spojuje lidi napříč věkem, jazykem i zkušeností a vytváří prostor pro sdílení, učení a vzájemné porozumění. I v mezinárodním kontextu funguje jako společný jazyk, který není třeba složitě překládat. Upřímně doufáme, že jsme se neviděli naposledy. Bylo to příjemné setkání.

Kateřina Fikejzová Prouzová

Teatr Dojrzały a VICENA v pardubickém divadle EXIL,
foto Antonín Petr.

Teatr Dojrzały workshop.

